

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 29 (1952) 1987 LIEPA-JULY 14

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Nutautimas iš mandagumo

Žvelgdami į savo tautos praeitį, matome didelius nutautimo nuostolius tiek Lietuvos rytuose, tiek vakaruose, tiek pietuose. Priežastys buvo įvairios. Bene labiausiai veikė stipresnių kaimyninių tautų spaudimas, kuriam nepajėgė atsispirti mūsų žmonės. Veikė ir stipresnė kultūrinė įtaka, radusi mūsų krašte tam tikrą tuštumą toje srityje. Bet šalia visų tų priežasčių, minėtų ir nemintų, mūsų tautoje glūdi viena savybė, kurios dėka mūsų tautiečiai lengvai pasiduoda svetimom įtakom ir gana greitai nutausta. Tai *lietuviškasis mandagumas*, kuris iš esmės yra dorybė ir net džentelmeniškumas, bet kartu ir silpnybė, vedanti į liūdnas pasekmes. Pavyzdžiui, sueina lietuvių būrelis, pradeda pokalbį lietuviškai, bet jeigu įsimašo bent vienas nelietuvis, pokalbio lietuviškumas dingsta, ir visi pradeda kalbėti gyvenamojo krašto kalba. Rodos, kitatautis, būdamas mažumoje, turėtų taikytis prie daugumos ir prašyti kurį nors lietuvių būti jam vertėju. Bet taip niekad nebūna. Juk "nemandangu" kalbėti lietuviškai, nes svečias nesupranta. Ir taip dauguma taikosi prie mažumos dėl to nelemto "mandagumo", kurio laikomasi net šeimų šventėse, ypač vestuvėse. Jei vienas ar kitas kvietinis svečias yra nelietuvis, visos prakalbos, sveikinimai, pranešimai, anekdotai vyksta nelietuvių kalba.

MINĖTASIS lietuviškas mandagumas nesiriboja privačiu gyvenimu – jis neblogiau reiškiasi ir viešame lietuvių gyvenime. Išklmėse, susirinkimuose, jei tik įsimašo bent vienas žymesnis kitatautis, sudiev lietuvių kalbai. Žinome, kad taip yra ir okupuotos Lietuvos kompartijos susirinkimuose, kur dalyvauja vienas kitas rusas. Lietuviai partiečiai nedrįsta viešai kalbėti lietuviškai iš "mandagumo", nes "vyresnysis brolis" rusas nesupranta. Ir tai vyksta Lietuvoje, kur krašto kalba yra lietuvių, o ne rusų. Pastarieji yra įsibrovėliai ir turėtų taikytis prie daugumos, būtent lietuvių. Deja, taip nėra – lietuviai taikosi prie ateivių. Juk to reikalauja "mandagumas". Sakytume veikia prievarta, bet ji nėra tokia, kad lietuviams užčiauptų burnas. Lietuviai pareigūnai patys stengiasi prisitaikyti, įtikti naujiems ponams. Panašiai elgėsi ir senovės lietuviai, užkariavę didelius slavų plotus bei įjungę juos savo valstybėn. Jie stengėsi išmokyti užkariautųjų kalbos, jų rašto, jų papročius, prisitaikyti prie jų gyvenimo, o ne atvirkščiai. Dėl to lietuviško mandagumo jie net nesirūpino savo kalbos kėlimu, rašto kūrimu. Juk tai būtų ir nemandagu, ir erzintu užkariautuosius, ir nepraktiška. Naudingiau išmokyti slavų kalbas, įtikti gyventojams ir tuo būdu juos valdyti. Tai Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės mentalitetas, kuris tebėra gyvas ir šiandieną.

DABARTINĖJE mūsų išeivijoje taip pat nėra geriausia, nors joje netrūksta inteligentinių pajėgų, išaugusių nepriklausomoje Lietuvoje. Tai labai ryškiai matyti ypač religinėje srityje. Pavyzdžiui, Romoje yra lietuvių Šv. Kazimiero kolegija. Lietuvių studentų joje būna vos keletas, daugumą sudaro kitataučiai. Visa kolegijos vadovybė lietuviška, visi steigėjai, rėmėjai lietuviai. Kolegija specialiai įsteigta ruošti lietuviams kunigams. Rodos, ta linkme viskas ir turėtų būti rikiuojama. Deja, ir čia dažnai lemia lietuviškasis "mandagumas" – reikia taikytis prie kitataučių net savoje institucijoje. Buvo laikai, kada lietuviai studentai kolegijoje turėjo daugumą, bet vis tiek ji turėjo taikytis prie kitataučių. Mat "nemandagu" ir net "fanatiška" duoti pirmenybę lietuvių kalbai. Panaši istorija įvyko per Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmes Romoje "Maria Maggiorre" šventovėje, kur buvo laikomos pamaldos palaimintojo Jurgio Matulaičio garbei. Buvo skelbta, kad jos bus laikomos lietuvių kalba. Deja, to lietuviškumo buvo tik trupinėliai – beveik viskas vyko angliškai. Mat Čikagos kardinolas dalyvavo, sakė pamokslą anglų kalba. "Nemandagu" būtų laikyti pamaldas lietuviškai, nes kardinolas dalyvauja ir nesupranta lietuvių kalbos. O pamaldų dalyvių daugumą sudarė lietuviai, kurių žymi dalis nesuprato anglų kalbos. *Taigi kartais lietuviškas mandagumas savo perdėtu pavidalu pasitarnauja net savųjų nutautinimui. Ilgainiui tokia laikysena veda į nutautimą.*

KANADOS ĮVYKIAI

Parama katalikų mokykloms

Aštrios kritikos susilaukė Ontario premjero W. Davis konservatorių vyriausybės prieš trejetą metų parlamentinė patvirtintas įstatymas nr. 30, užtikrinęs pilną finansinę paramą katalikų mokykloms, įskaitant ir paskutines gimnazijos klases – XI, XII ir XIII. Kitų religinių grupių atstovai tada ėmė kaltinti vyriausybę, kad ji pilna finansine parama katalikiškoms Ontario mokykloms pažeidžia Kanados konstitucijos visiems vienodai užtikrinamas teises. Ir opozicinės partijos, ir kitų religijų atstovai šaukė, kad įstatymas nr. 30 esąs nelegalus, nes pažeidžia naująją Kanados konstituciją. Galimas dalykas, kad tas kaltinimas turėjo įtakos konservatorių prestižo kritimui ir baigėsi liberalų atėjimu valdžion su premjeru D. Petersonu. Sprendimą šiuo

klausimu tik dabar paskelbė aukščiausiasis Kanados teis-
mas vienbalsiai teisėtu pri-
pažinęs premjero W. Davis vy-
riausybės prarastą įstatymą nr. 30. Teisėjai konstatavo, kad katalikiškos mokyklos Ontario provincijoje su finansine valdžios parama buvo pri-
pažintos Kanados konfederacijos 1867 m. sutartyje, kuri tapo pagrindu dabartinei Kanados konstitucijai. Pastaroji švietimo reikalus leidžia tvarkyti provincijų vyriausybėms, kurios betgi negali atsisakyti 1867 m. priimtų susitarimų.

Kanadiečiams liepos 1 d. buvo paskleistos pirmos metali-
nės vieno dolerio monetos, atei-
teityje pakeisiančios visus popierinius vieno dolerio banknotus. Jie bus pradėti iš-
imti iš apyvartos 1989 m. Me-
(Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmių Romoje išvakarėse 1987 metų birželio 27 dieną Šv. Tėvas JONAS-PAULIUS II susitiko su lietuvių maldininkais Vatikano audiencijų salėje. Nuotraukoje JONAS-PAULIUS II kalbasi su Pasaulio lietuvių katalikų kunigų vienybės valdybos pirmininku kunigu JONU STAŠKUMI, Lietuvos kankinių parapijos klebonu iš Kanados

Lietuvos krikščionybės išklmės Romoje

Pranešimai iš Romos specialiai "Tėviškės žiburiams"

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Akademija-koncertas

Vakarpopopiežiaus Pauliaus VI audiencijų salėje įvyko lietuviškųjų išklmių akademija – koncertas. Vakara pradėjo prel. Algimantas Bartkus ir susirinkusiems pristatė dalyvaujančius įžymiusius K. Bendrijos kardinolus – Rossi, Dadaglio, Lubachivsky, arkiv. Achille Silvestrini, Vatikano nepaprastųjų reikalų vadovą, ir kitus. Jis itališkai, angliškai ir lietuviškai paaiškino, jog šį vakarą audiencijų salės panaudojimas – paties popiežiaus dovana lietuviams arkiv. P. Marcinkaus tarpininkavimo dėka. Sugiedojus Lietuvos himną, prasidėjo programa.

Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto Stasys Lozoraitis lietuviškai išreiškė dėkingumą Šv. Tėvui už išklmes ir nurodė, kad nelaimėmis išpintame kelyje mes, lietuviai, nesame nuliūdę, o žvelgiame į ateitį viltingai, nes esame krikščioniškosios Europos dalis, kuri tikisi būti ir laisvosios Europos dalimi. Juk žinome, kad laisvoje Europoje yra ir mūsų krašto vieta. Toliau itališkai ir angliškai jis nurodė, jog, nepaisant fizinio nuotolio bei užtvarų, mes esame dvasioje kartu su savo kėnčiančiais broliais ir sesėm Lietuvoje. Jis išreiškė ir džiugesį, kad toji jungtis esanti sukonkretinta dalyvaujančių atstovų iš Lietuvos.

Gregorinio universiteto istorijos fakulteto dekanas kun. prof. Paulius Rabikauskas, SJ, pareiškė, kad išsilaisvinimas iš visokio blogio varžytų esanti Krikšto malonė, kurios 600 m. sukaktį švenčianti Lietuva. Jis trumpai nurodė Krikšto kelius į Lenkiją bei Ukrainą, ir visiškai skirtingą krikščionybės atėjimą Lietuvon, nes karalius Mindaugas apsikrikštijęs jau 1251 m., o vis dėlto Lietuva tapusi visiškai krikščioniška tik su žemaičių krikštu. Anie kraštai priėmė krikštą tarsi kūdikiai, kurie nesupranta ką priima, o lietuviai priėmė sąmoningai, savo valia. Tas

krikščionybės sąmoningumas lietuviuose pasireiškęs tuo, kad jau po šimtmečio turėjome savo šventąjį – Kazimierą, o dabar – palaimintąjį Jurgį Matulaitį.

Paskaita

Paskaitą skaitė iš Oklahomos prof. Vytautas Vardys. Jis dėstė, kad Lietuva turėjusi Krikšto pasirinkimą: katalikiško – iš Vakarų ir ortodoksiško – iš Rytų. Todėl įdomu, kad lietuviai valdę daugelį žemių, kuriose vyravo ortodoksija, ir kovoje su kryžiuočiais, kurie skelbė katalikybę, – priėmė katalikiškąjį Krikštą, atmetę kryžiuočius ir jų tarpininkavimą. Jis taigi nurodė nuostolį mūsų tautai išblėsusios krikščionybės po karaliaus Mindaugo nužudymo. Esą, jei krikščionybė būtų mūsų tautoje tada tvirtai įsišaknijusi, Lietuvos istorija būtų buvusi visiškai kitokia. Jogailos sutikimas jungti Lietuvą su Lenkija privedė prie Lietuvos diduomenės sulenkėjimo.

Skauodu, pasak prof. V. Vardžio, ir tai, kad Vilniuje buvęs pirmiausia įsteigtas katalikiškas universitetas, o pirmosios lietuviškos knygos – protestantiškos iš Karaliaučiaus. Todėl katalikybė kaltinama apsilėidimu tautiškume ir neįsteigimu savo atskiros nuo Lenkijos provincijos, kaip tai buvo padaręs karalius Mindaugas. Dabar šį reikalą su tvarkė tiksliai pal. Jurgis Matulaitis 1926 m.

Paskaitininkas nurodė ir eilę teigiamų pavyzdžių Lietuvos dvasiai stiprinti. Vienas tokių – vysk. Valančius, lietuviškos spaudos skleidėjas priešpados laikais skatinęs lietuvių sąmoningumą ir kilnesnį lietuvišką gyvenimą.

Nepriklausomos Lietuvos metais Bendrija pasireiškusi ypatingai švietimo ir spaudos srityse, o okupacijos metais – savo kankiniais ir dvasios galiūnais – arkiv. T. Matulio-niu, arkiv. M. Reiniu, vysk. J. Borisevičiumi, vysk. Pr. Ramanausku. Pavyzdinga buvusi ir Lietuvos kunigija bei tikin-

tieji didžiaisiais persekiojimų metais. Ir dabar Lietuvos dvasios didingumą ženkliana tokie asmenys, kaip vysk. J. Steponavičius.

Lietuvos vyskupai daro ką gali. 1977 m. jie net pasiūlė pakeitimus Sov. Sąjungos konstitucijai, bet visa tai buvo atmesta, ir ateizmas toliau esąs brukamas kaip religijos pakaitalas. Su priešpoda atkakliai jau 15 metų kovojanti "LKB kronika", bet retas laisvame pasaulyje jos balsą girdi. Todėl esą reikia dėkoti Šv. Tėvui, kad jis ištaria nuolatos žodį Tylos Bendrijos vardu ir nurodo reikalą žmonijai teisingos bendruomenės, kurios pagrindas – religijos laisvė.

Meninė programa

Po trumpos pertraukos sekė meninė dalis, kurią atliko sol. Lilija Šukytė, akompanuojama Ramintos Lapsatytės-Kollars ir Čikagos operos choras, dirguojamas Arūno Kaminskio. Choro giesmės buvo puikiai parinktos ir atliktos, tik gaila, kad solistės dainos visiškai nesiderino su šventės iškilumu ir neatskleidė lietuviškojo tikėjimo dvasios. Išklmė salėje buvo užbaigta "Marija, Marija" giesme.

Angelo pilyje

Atvangai visi keliavo į Angelo pilį, kur buvo paruoštos vaišės. Nors visi buvo išalkę bei ištroškę, paaiškėjo, kad dar bus meninė programa ir tik už valandos ar daugiau bus galima bent stiklą vandens atsigerti. Vis dėlto tai nuotaikos nesugadino, ir žmonės nuosirdžiai klausėsi Klivlando grupės "Uzdainuokim" dainų, grožėjosi Vasario 16 gimnazijos tautiniais šokiais. Vėliau visi vaišinosi Angelo pilies soduose nepaprastai puikiai paruoštu maistu bei vynu ir vaisvandeniais.

Mišios lietuviams angliškai

Birželio 29, pirmadienį, 3.30 v.p.p. Maria Maggiorre bazilikoje buvo pirmosios Mišios pal. Jurgio Matulaičio garbei. Jos turėjo būti laikomos lie-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

JAV KONGRESO KOMISIJA TIKEJOSI SUSILAUKTI NAUJŲ kaltinimų prez. R. Reaganui iš saugumo taryboje dirbusio mari-nų plk. ltn. Oliver Northo atviro apklausinėjimo, kurį netgi buvo leista transliuoti televizijai. Iš tikrųjų buvo susilaukta netikėtų rezultatų. Plk. ltn. O. North prisipažino lig šiol melagingai atsakinėjęs į klausimus, liečiančius finansinę paramą partizanams Nikaragvoje, nes tai buvusi slapta Baltųjų rūmų operacija. Jį atgailos ožiu buvo pasirinkęs š. m. gegužės 6 d. po vėžio operacijos miręs CIA žvalgybos agentūros vadovas W. Casey, pritares slaptam finansinės paramos organizavimui. Plk. ltn. O. North kalbė dėl ligšiolinio slaptumo suvertę JAV kongresui, ypač demokratams, kurie staiga sustabdė lešas Nikaragvoje nuo 1979 m. kovojantiems partizanams. Jie stengėsi pašalinti marksisti-nių sandinistų režimą, kurį remia Maskva ir Havana. Dabar staiga JAV kongresas atsuko nugarą tiem laisvės kovoto-jam, nors prieš tai juos rėmė ir skatino kovoti. Tokiose ap-linkybėse esą reikėjo surasti kitus slaptos paramos šaltinius. Plk. ltn. O. North gink-lų pardavimo Iranui ir lėšų nu-kreipimo partizanams Nika-ragvoje nelaiko nusikaltimu, nes kas nors turėjo apsaugoti laisvės kovotojus Nikaragvoje nuo jiems gresiančio sunaikini-mo. Kaltė tenkanti pačiam JAV kongresui dėl jo svyravi-mų, dėsinių, politinės nuomo-nės keitimų. Finansinės para-mos sustabdymo partizanams Nikaragvoje negalima laikyti nereikšminga biudžeto detaile. Esą JAV kongresas partizanus Nikaragvoje paliko be žadė-tos paramos jų komunistinių priešų malonei.

metus amžiaus, šias pareigas ėjusį nuo 1955 m., pakeitė bu-vusiu vidaus reikalų ministe-riu F. Hungu. Iš valdžios taip-gi pasitraukė ir amžiaus as-tuoniasdešimtmečio sulaukęs prez. T. Činhas, pakeistas vi-cepremjuru V. Č. Kongu. Abu pakaitai yra jaunesni, bet taip pat jau turi po 74 metus. Spė-jama, kad dviejų vadų pakei-timai tėra laikinio pobūdžio, kol bus paruošti jaunesni kan-didatai. Abu pasitraukusieji – F. V. Dongas ir T. Činhas yra paskutiniai senosios kartos politikai, padėję jau mirusiam Ho Či Minui įsteigti komunis-tų partiją Indokinijoje 1930 m. Vadų pakeitimai Vietname buvo pradėti 1986 m. penkių ministerių pašalinimu. Jie bu-vo apkaltinti nesugebėjimu įvykdyti kaimų, atlyginimų ir valiutos reformą. Ekonomi-nėms Vietnamo reformoms rei-kia šioje sirtyje geriau pasiruošusių jaunų vadų.

Netikėtas didvyris?

Plk. ltn. O. North sakėsi veiks-us savo viršininkų žinia, jiems teikęs informacijas, ta-čiau pats nežinąs, ar jos buvo perduotos prez. R. Reaganui. Dalį slaptų dokumentų jis su-naikinęs, kai buvo pradėti oficialūs tyrimai. Daugelio ame-rikiečių akys plk. ltn. O. North staiga tapo tautos didvyriu, slapta veikla gynusiu JAV inter-esus. Dar atsakinėdamas į klausimus JAV kongreso komi-sijoje, jis gavo šimtus telegramų, pritariantį jo veiksmams Baltuosiuose rūmuose. Esą ty-rimų prašosi pats JAV kongre-sas dėl savo keistos laikyse-nos, dabar norintis apkaltinti prez. R. Reaganą ir jo patarė-jus. Skaitytųjų apklausinėjimo rezultatus paskelbė laik-raštis "USA Today", susilau-kęs 66.973 pokalbių telefonu: 58.863 asmenys gyrė plk. ltn. O. North ir skatino jį apdovanoti medaliu, 1.756 jį pavadino me-lagiu, vertu kalėjimo, 2.961 – prez. R. Reagano gynėju, 3.393 – sąžiningu, bet per toli nuo tiesos nukrypusiu žmogumi. Po plk. ltn. O. Northo JAV kong-reso komisija apklausinė bu-vusį saugumo tarybos vadovą admiralą J. Poindexterį.

Nauji vadai

Vietnamas savo naujo parla-mento posėdžiuose premje-rą F. V. Dongą, turintį jau 79

Waldheimo problema

Izraelio premjeras J. Šami-ras aštriai kritikavo Jordani-jos karalių Huseiną, šiltai pri-ėmusį oficialiam vizitui atvy-kusį Austrijos prez. K. Wald-heimą. Esą arabų vadai, ku-riems rūpi taika su Izraeliu, turi vengti ryšių su naciais. Žydų organizacijų ir paties Iz-raelio pastangos sustabdyti Austrijos prez. K. Waldheimo keliones jam žarstomais kalti-nimais, neįrodytais teisme, praranda savo įtaką. K. Wald-heimą jau priėmė popiežius Jonas-Paulius II, Jordanijos karalius Huseinas, o dabar pa-aiškėjo, kad kvietimas yra gautas ir iš V. Vokietijos prez. R. von Weizsaeckerio. Šią žinią pranešė Austrijos užsienio rei-kalų ministras A. Mockas. Esą tai nebus oficialus vizitas, bet draugiškas dviejų kaimynų su-sitikimas: V. Vokietijos prez. R. von Weizsaeckerio ir Austri-jos prez. K. Waldheimo. Spau-doje pabrėžiama, kad V. Vokie-tija yra pirmoji Atlanto sąjun-gos šalis, pasikvietusi žydų aštriai puolamą K. Waldheimą. Iš Tel Avivo atėjo pranešimas, kad ten hebrajų kalba netru-kus bus išleista A. Hitlerio ideo-loginė knyga "Mein Kampf", iš-versta pedagogo D. Jarono. Esą šios knygos reikėjo studen-tams ir holokausto tyrinėto-jams.

Šiame numeryje:

- Nutautimas iš mandagumo
- Lietuvos krikščionybės išklmės Romoje
- Lietuvių kunigų suvažiavimas Vatikane
- Pirmą kartą istorijoje posėdžiauta Vatikano patalpose
- Senovės miestų kraštas Peru
- Paskutinė ispūdių dalis apie to krašto senovės liekanas
- "Visa širdimi esu su jumis..."
- Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II žodis lietuviams Romoje
- Lietuvos tikinčiųjų prašymai Gorbačioviui
- Nauji žygiai atgauti Marijos Taikos Karalienės šventovei
- Kelionė į dabartinę Klaipėdą
- Išsivio turistų kelionė pajūrin po daugelio metų
- Apie "terbas" ir obuolius
- Prisimenant diskusijas apie ryšius su okupuota Lietuva
- Nerasyti atsiminimai II
- Darbas mokyklose, sovietams okupavus mūsų Lietuvą
- Ankstyvosios išeivijos rašytojų išlydėjus
- A. a. Marija Aukštaitė ir gausūs jos palikti raštai

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuvių kunigų suvažiavimas Vatikane

Dalyvavo per 100 kunigų ir seselių vienuolių, septyni vyskupai, aštuoni kunigai iš Lietuvos. Pagrindinį pranešimą padarė vysk. P. Baltakis, OFM, iš kurio paaiškėjo, kad išeivijoje yra apie 600 lietuvių katalikų kunigų ir apie 500 lietuvių seselių.

Lietuvos krikščionybės suaktyvėjimo proga Romoje 1987 m. birželio 25-28 d. įvyko ir eilė lietuvių centrinių organizacijų susirinkimų bei suvažiavimų. Gregorinio universiteto patalpose, kun. prof. P. Rabikausko, SJ, dėka buvo susirinkę ateitininkai, vieno viešbučio patalpose savo susirinkimą turėjo frontininkai, Amerikos liet. katalikų federacijos darbuotojai, dar kitur buvo susirinkę bendram pasitarimui L. Bendruomenės veikėjai. Tačiau vietos bei apimtys atžvilgiu turbūt išskiliausias buvo Pasaulio lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas, įvykęs šeštadienio vakarą. Jame dalyvavo ir seselės.

Tas suvažiavimas buvo ypatingas tuo, kad vyko pačiuose Vatikano rūmuose, vyskupų sinodo salėje. Toks įvykis buvo pirmas lietuvių kunigų istorijoje. Antra, suvažiavime pirmą kartą dalyvavo tikrai viso pasaulio lietuvių kunigų atstovai: ne tik išeivijos, bet ir pavergtosios Lietuvos. Susirinkimą organizavo savo kadencija baigianti Pasaulio lietuvių kunigų vienybės valdyba, kuri šiuo metu yra Kanadoje. Ją sudaro: pirm. kun. J. Stakšus, sekr. kun. dr. P. Gaida, išd. kun. A. Simanavičius, OFM, kun. dr. V. Skilandžiūnas, kun. J. Liauba, OFM.

Pradinę suvažiavimo maldą sukalbėjo svečias iš Lietuvos vysk. Antanas Vaičius. Suvažiavimui pirmininkavo kun. Bronius Liubinas iš Vokietijos, sekretoriavo kun. dr. V. Cukuras iš JAV. Buvo sudaryta rezoliucijų komisija iš šių asmenų: kun. dr. K. Gulbino, OFM Cap., kun. V. Dabušio, kun. L. Zarembos, SJ, ir prel. dr. V. Balčiūno.

Apie išeivijos lietuvių sielovadą įvairiuose kraštuose pranešimą padarė vysk. P. Baltakis, OFM, pateikdamas daugelį statistinių duomenų. Šiuo metu išeivijoje esą per 600 lietuvių kunigų ir apie 500 lietuvių seselių. Vyrų vienuolių lietuviškus vienetų turi: pranciškonai, marijonai, jėzuitai ir saleziečiai. Moterų vienuolių lietuviškus vienetų turi: Nukryžiuotojo Jėzaus ir Sopulingosios Motinos seserys, Nekaltai pradėtosios Marijos seserys, Šv. Kazimiero seserys ir Šv. Pranciškaus seserys. Vyskupas taipgi pranešė, jog gavęs iš Lenkijos vyskupų kvietimą apsilankyti Lenkijoje ir planuojas tai padaryti dar šią vasarą — aplankyti tenyksių lietuvių gyvenvietes.

Papildymus apie savuosius kraštus prie vyskupo pranešimo padarė kun. A. Bunga, kun. A. Kontautas, kun. P. Gavėnas, SDB, ir prel. I. Dzermeika, ku-

ris nurodė, jog Punsko apylinkėje šiuo metu esą 5 lietuviai klierikai, iš kurių trys yra atvykę į lietuviškąsias iškilmes Romoje. Buvo taipgi suvažiavimui pranešta, kad Lietuvoje yra paruoštas ir su prel. V. Balčiūno priežiūra JAV-se bus spausdinamas vienomis lietuviškais brevijorius, tinkamas ir kunigų, ir seselių vartojimui. Numatoma jo išleisti 5,000 egzempliorių. Kun. V. Pupinis, SJ, kuris dabar darbuojasi Vatikano radijo rusų sekcijoje, pranešė, kad jau kuris laikas kalbą į Rusiją apie suaktyvinę lietuvių šventę ir visas su ta švente surištas iškilmes.

Buvo iškeltas reikalas Pasaulio lietuvių kat. kunigų vienybės persiorganizavimo bei prisitaikymo prie visai išeivijai paskirtojo lietuvių vyskupo sielovados organizacinių rėmų. Pats vysk. Baltakis pasiūlė paruošti naują projektą, kuris apimtų ne tik Pasaulio liet. kat. kunigų vienybę, bet ir įvairias centrinės katalikų organizacijas. Prel. V. Balčiūnas pasiūlė, kad būtų sudaryta komisija iš Kunigų vienybės, seselių ir Katalikų Bendrijos atstovų tokio projekto paruošimui iki lapkričio 26 d. Pasiūlymas buvo priimtas su nurodymu, kad iniciatyvos imtųsi Pasaulio liet. kat. kunigų vienybė.

Suvažiavimas vienbalsiai priėmė siūlymą parašyti pranešimą laišką Šv. Tėvui kunigų ir seselių vardu už Lietuvos krikščionybės iškilmes Romoje, už Marijos metų paskelbimą Lietuvos krikšto suaktyvėjimo metais. Taipgi buvo dar priimta visa eilė kitų rezoliucijų, kurių apipavidalinimas ir spaudoje paskelbimas pavestas rezoliucijų komisijai.

Suvažiavime dalyvavo lietuviai vyskupai: arkiv. P. Marcinkus, vysk. A. Vaičius, vysk. P. Baltakis, OFM, vysk. A. Deksnys ir vysk. V. Brizgys. Taipgi dalyvavo ir evangelikų-reformatų atstovai kun. dr. E. Gerulis, kurio suredaguotas krepšinys į popiežių Jona-Paulių II evangelikų-reformatų vardu buvo perskaitytas visam suvažiavimui. Iš viso suvažiavime dalyvavo per 100 kunigų ir seselių.

Nuoširdi padėka priklauso prel. A. Bačkui už parūpinimą suvažiavimui tokių iškilų patalpų Vatikano rūmuose, arkiv. P. Marcinkui — už kunigams ir seselėms suruoštą priėmimą-vašes po suvažiavimo Vatikano rūmuose, o prel. A. Bartkui ir kun. A. Bungai — už puikią vakariene Šv. Kazimiero kolegijos patalpose visiems kunigams ir seselėms. J.S.

Pirmasis Kanados lietuvių jaunimo veikėjų pasitarimas apie dalyvavimą Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Australijoje. Iš kairės: Vacys Povilonis, Henrikas Antanaitis (iš Australijos), Rūta Girdauskaitė, Jūratė Uleckaitė, Dalia Barzdžiūtė. Jie paruošė planus grupinei kelionei

Kelionė per Pietų Ameriką

Senovės miestų kraštas Peru

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Per miestelį

Traukinys sustoja Olanta miestelyje, kur indėnai apspinta mus su prekėmis. Pro traukinio langus matosi toliau kalnai, siekį tris km aukščio su baltuojančiu amžinu sniegu. Po dviejų valandų važavimo kertame pirmuosius kelis kalnų tunelius. Dar parodomas pakelėje kabantis tiltas per upę ir netrukus įvažiuojam į tropikinį rajoną, kur džinglių augmenija plačiai išsikeruoja.

Taip bevažiuojant visiems savijauta labai pagerėja ir nebejauciame to kankinančio smilkinų spaudimo, nes jau esame nusileidę iki 8,000 pėdų aukščio. Traukinys eina tarp suspaustų kalnų upės krantu iškalto uoloje keliu. Nors kalnai ir uolos, tropikinė augmenija vešliai auga. Darosi karšta nuo saulės spindulių, nes tarpukalnėse joks vėjelis nepadvėlia. Pagaliau traukinys atveža į namiatytą vietą. Žvalgoms į tarp aukštų kalnų suspaustą upę ir jokio miesto ar tvirtovės nematome — vien tik statūs kalnai iš abiejų pusių sauna į dangų.

Skubėkite stoti į eilę!

Gauname įsakymą kraustyti iš vagonų ir kuo skubiau užimti vietą važivimui į kalno viršūnę prie autobusų. O čia ir pamatome "pekišką" spūstį — randam jau eilėje stovinčius kelis šimtus atvažiavusių vietinių, daugiausia studentų, rytinių traukinių. Eilė didžiulė ir čia tenka išstovėti labai ilgai, kol patenki į autobusą. Mat tėra tik vienas kelias nuo upės slėnio, kuris vingiuoja iškalto uoloje 1500 pėdų auštin lygi padangėje esančio miesto. Staigaus kalno šlaitas nugalėtas iškalant uoloje kelią, darantį 13 staigių posūkių. Šis kelias nutiestas 1948 m. Dabar juo maži autobusukai, veždami keleivius, užtrunka 20 min., kol pasiekia kalno viršūnę. Kol šito kelio nebuvo, norintiems pasiekti inkų miestą reikėjo naudotis mulais, su kuriais kelionė užtrukdavo kelias valandas.

Autobusiukai paima tik 22 keleivius, ir jų nėra pakankamai. Kai kurie sugedę stovi, tad ilgai užtrunka, kol visus keleivius paima. Paskutiniai keleiviai iš turistinio traukinio pasiekia piramidės beveik vidurdienį, o 3 v.p.p. traukinys išeina atgal. Tad jau prieš antrą valandą vėl susidarė ilgiausia eilė kelionė atgal žemyn. O pačiom piramidėm apžiūrėti belieka nepilnos dvi valandos, tad reikia gerokai skubėti.

Autobusiuku aukštyn

Atskubėję iš traukinio jau randame ilgą laukiančiųjų eilę prie autobuso. Laukiam kantriai kone valandą, kol paima autobusiukas. Tačiau ir įsėdus vėžama tokiu stačiu kalno šlaitu ir tokiais kvapų gniauziančiais posūkiais, kad svaigsta galva žvilgtelėjus žemyn į tolstantį siaurą upės rėžį. Nors kalno šlaitas akmeninis, bet vijokliai ir žemi krūmokšliai tankiai dengia visą aplinką. Tikiai tose vietose, kur akmuo kyla stačiai, kaip kokia siena, žalumynai nepajėgia įsikabinti. Autobusiukas uždamas ir šnioksdamas užveža į viršų, vis besiviržiant, kada gi pamatysime piramidžių kontūrus. Tik beveik viršūnę pasiekus, pasirodo akmeninių sienų pastatai ir aplinkui dar aukštesnės kalnų keteros.

Užmirštas miestas

Įvažiuojame į rajoną siauru keliuku, kur prie pat įvažiavimo stovi paminklas amerikiečiui Hiram Bingham, kuris 1911 m. liepos mėn. 24 d. atrado šį nežinomą inkų miestą. Prieš akis atsiveria pastatų grupės, išsistaciavusios kalno šlaite ir kylančios aukštyn. Toliau matosi vieno kalno viršūnę, dažnai pavaizduota atvirukuose. Ant šio kalno buvo inkų sargybvietė. Kadangi kalno šlaite vietos mažai, tad buvo sudaryta sistema siaurų gatelių, laiptų ir pastatų ant skirtingų pakopų. Machu Picchu yra per 1000 įvairių pakopų. Taipgi indėnų buvo išdirbta terasų sistema žemės ūkiui

reikalams, nes kalno šlaitai privertė juos pastatyti įvairaus aukščio ir platumo terasas. Šimtai tokių terasų yra išlikusių iki šių dienų. Jose indėnai priaugindavo miestui pakankamai bulvių, kukurūzų, pupelių ir kitų daržovių. Išvestas mažas kanalas tiekėdavo reikiamą vandenį drėkinimui per visas terasas. Šiame rajone yra per 200 įvairių pastatų. Tai granito akmenų fortai, šventyklos, altoriai, skverai, fontanai ir akveduktas vandeniu.

Mūsų grupė ne visa iš karto vienam autobusiuke į viršų atvažiavo, nes kai kurie iš traukinio neskubėjo stoti į eilę, pasilikio laukti gale ir reikėjo ilgai stovėti. Vadovas irgi pasilikio su jais kartu, tad kurie atvažiavome pirmiau pradėjom apžiūrėti pastatus ir vaikščioti vieni. Saulė negalėdama lėsti pradėjo kaitinti ir laipiojimas siaurais akmeniniais laiptais sunkė prakaitą. Gerai dar, kad tą dieną mažai buvo moskitų, tad pasilikom jų nesukandžioti.

Paskui vadovą

Po ilgoko laukimo prisistatė paskutiniai, ir vadovas pareiškė, kad truks maždaug apie valandą, kol aplankysime ir apžiūrėsime pagrindinius pastatus. Kai kurie senesnieji, palaipioję po laiptus ir pakopas, atsilikio ir atsisakė toliau eiti. Reikia saugoti širdį — teisinosi. Kiti, kad ir prakitauodami, sekėm vadovą, kuris vesdamas pasakojo ir aiškino.

Pirmiausia mus nuvedė prie šventyklos, kurios sienos buvo iš ypatingai gražiai suleistų granito akmenų blokų su viduje liekanom stulpų. Pastarieji, manoma, laikė auksinius ornamentus. Prie šventyklos — dviejų aukštų pastatas, kur, manoma, gyveno jų kunigai. Viduryje citadelės buvo pagrindinė šventykla, prie jos šventykla su trim langais, simetriškai iškaltais. Juo siveršė šventykla ar pastatas, juo gražiau sienų akmenys nuslifuoti, o suleidimas tiesiog tobulas ir visur be jokio cemento. Ne visi granito akmenų blokai keturkampiai, kai kurie turi net iki 12 kampų ir gražiai ištirti į sieną.

Karališkas mauzoliejus buvo iškaltas iš didžiulio granito bloko, kuris įrengtas vieno kampinio bokšto apačioje. Viduje mauzoliejaus yra kelios nišos, kur inkų didžiųjų balzamuoti kūnai buvo laidojami. Viduje mauzoliejaus — plokščias akmuo, ant kurio buvo sudedamos aukos. Kitoje karinio bokšto granito sienoje buvo iškalti išsikišę lyg kabliai turbūt pakabinti daiktams. Taip pat iškaltos nišos, kuriose buvo pastatomos religinės figūros.

Atskiras rajonas pramonės pastatų su daugeliu langų. Jų viduryje stovi du dideli iškalti, lyg gėrų, akmenys, kuriuos naudojo trinti ar malti produktams. Labai tiksliai buvo aprūpinami gyventojai geriamu vandeniu pastatytais fontanais, sujungtais požeminiais kanalais. Vadovo aiškinimu, ši sistema ir dabar pilnai veikia, bet vanduo nukreiptas vamzdžiais į kalne pastatytą turistam viešbutį ir restoraną. Fontanai veikia ne spaudimu, bet natūraliu kalno nuotakumu.

Aukštyn, žemyn

Einam nuo vieno pastato prie kito, kopiam aukštyn, leidžiamės žemyn. Galo vaikščiojimui nematyti, nes dar aukščiau kalne pastatai nepasiekti, o iki jų vingiuoja šimtai akmenų laiptų, kuriuos reikia nugalėti. Vadovas vis rodo naujas vietas, istoriškus inkų kultūros pėdsakus. Sako, žvilktėkit į Machu Picchu namus, kurie pastatyti iš akmenų ir, va, čia žolės stogas restauruotas. Tai rodos, kaip buvo statomi inkų laikais. Granitas buvo naudojamas namams ir taip pat viešiesiems pastatams. Inkų namai turėjo vieną kambarį su žemės grindimis ir labai mažai baldų. Nišos sienoje buvo naudojamos pasidėti daiktams, o lamų ir alpakų kailiai — lovoms ir matracams.

Vadovas parodo aštrią kalno viršūnę Huanapicchu, kur, sako, pora žmonių vos įžiūrimi tenai užlipę. Vingiuotas takelis veda kalno šlaitu aukštyn ir trunka porą valandų, kol savo jėgomis užsikapstoma viršūn. Ir visada atsiranda pasiryžėlių išbandyti savo jėgas. Inkų laikais ten buvo žvalgybos vieta ir observatorija sekti dangaus kūnams.

Kelias atgal

Gerokai pavargę, suprakaitavę, bet toli gražu visko neapvaikščioję, pasukam atgal prie restorano, kur randame būrį belaukiančių pietums. Nuovargis pradeda nustelbti ir tą nuostabą lankant inkų miestą, kuris nukelia į kitą kultūros pasaulį. Dabar ši vietovė paskelbta tarptautine archeologine vieta, ir matėsi kai kur darbininkai, atliekantys restauravimo darbą.

Restorane valgis nėra labai patrauklus, o čia ir karštis vargina, tad nėra apetito. Šiek tiek paknaisijos lėkštėje gautą žuvį su ryžiais skubu prie autobuso sustojimo vietos kelionei žemyn. Jau antra valanda po pietų. Turistai pradeda rinktis važivimui. Gan greitai patenku į autobusiuką ir striugalvais leidžiamės žemyn. Tuojau už posūkių dingsta inkų miesto griuvėsiai, kai autobusukas pradeda riedėti žemyn ir žemyn. Baugu žvelgti į slėnį, kur vingiuoja Urubamba upė, atrodo, kad staigiaiame posūkyje nudardėsim tiesiai pakalnėn. Tačiau patyrę soferiai be jokių sutrikimų gyvus ir sveikus atveža žemyn.

Turguje

Prie geležinkelio stotelės laukia spalvingas ir triukšmingas indėnų turgus. Yra ir mažytis pašto įstaigos kambarėlis, kurio lange iškabinti Peru pašto ženklai. Tačiau įėjus į vidų ir paprašius ženklų atvirutei pasiūsti iš šios istorinės vietos pareiškia, kad pašto ženklus išbaigė, nes nesitiekė tokio didelio turistų skaičiaus. Sako, kitąsyk tikrai turėsime, bet mes sekantį kartą nežinia kur jau būsim.

Indėnų turguje nieko netrūksta, pilni stalai megztinių, kilimėlių, šalikų, įvairių papuošalų. Iki traukinio išėjimo yra dar laiko, ir mes čia lengvai apsirūpinom norimais pirkiniais. Daugiausia turistų perkami lamų vilnų megztiniai. Alpakų vilnos švelnesnės, todėl ir kainos aukštesnės. Puikų megztinį galima nupirkti už 15 dol. Populiarūs taipgi indėniški papuošalai, prie kurių daugiausia būriuojasi moterys.

Vėl skausmai

Turistinis traukinys stovi stotyje nuo pat ryto, bet į jį dar neleidžia sėsti, nors pavargusiems nuo ilgo vaikščiojimo norėtusi greičiau įtūpti minkšton sėdynėn. Pagaliau, atėjus popietinei valandai ir atidarius duris, urmu visi sugarmam į traukinio vidų. Netrukus sušniokščia garvežys, ir leidžiamės atgal — aukštyn į kalnus. Greit dingsta tropikiniai plačiai išsikeroję vijokliai ir krūmai. Palieka ir aukštai į padanges iškėlę piramidės saugojantys kalnai. Artėja vakaras, ir su traukinio ratų dundėjimu dauguma jau snūduriuodami pasiekiam Cuzco miestą. Vakaro tamsoje greit pasiekiam viešbutį. Tačiau grįžus, vėl dėl to nelemto slėgio, pasidaro bloga ir smilkiniai atrodo sprogs. Nebeieikia ir vakarienės valgyti, o naktį tenka kovoti su galvos skausmu ir kvėpavimo sunkumu. Dauguma mūsų, kėsdami tuos pačius skausmus, laukėme rytmeto, kad greičiau ištruktume iš šios kalnų vietovės.

(Bus daugiau)

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
tel. 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapi-talas yra neličiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"**

P A D Ė K A

A. a. MARIJONA SUBAČIENĖ,

mylima mano žmona bei dukros motina, mirė 1987 metų birželio 24 dieną ir paliko liūdinčius — mane, savo vyrą, ir dukrą su šeima. Kai jos nėra, atrodo, pusės namo nėra. Lyg ne tas namas būtų.

Miela žmonele, tarnavai mums ištikimai ištisus 63 metus, taupei, dirbai mums, o mirdama nieko nepasiėmėi, tiktai kelias pėdas šaltos Kanados žemės. Bet neliūdėk, ateisiu ir aš pas tave visam laikui.

Sirgdama meldeisi: "O, Jėzau, Jėzau Kristau, atėik pas mane, suramink, mane, sutrumpink mano kančią". Be to, prašei paaukoti \$50 "Tėviškės žiburiams". Pagaliau po visų kančių iškeliavai į amžiną poilsį, kur skausmo nebėra.

Ačiū visiems už labai gražius vainikus laidotuvių, už vėlionės karsto nešimą, už gedulines Mišias, dalyvavimą laidotuvių ir palydėjimą į kapines. Labiausiai dėkoju p.p. Jakačiams, kurie mums daug pasitaravo, ir kunigui K. Kaknevičiui už laidotuvių Mišias bei patarnavimą kapinėse.

Visiems labai dėkingas —

Teofilus Subačius

AŲA JONUI GAIVELIUI

iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną MĖTĄ, brolių (JAV) VINČĄ, brolius Lietuvoje ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučia —

Kanados Lietuvių Bendruomenės
Wasaga-Stayner apylinkė

AŲA DR. MARIJAI RAINIENEI

Lietuvoje mirus,

jos seserį mieląją dr. ALDONĄ LUKIENĘ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Ottawa, Ont.

Marija P. Ramūnienė

AŲA ELENAI JUTELIENEI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamė jos vyrui POVILUI ir dukrai su šeima —

Valys Bružas

Antanas Braškys

J. R. Šleiniai

A. S. Juozapavičiai

AŲA mielai sesutei dr. MARYTEI RAINIENEI

Lietuvoj mirus,

jos seseriai dr. ALDONAI LUKIENEI, vyrui VACIUI, pusseseriai AGUTEI ŠATIENEI ir kitiem giminėm reiškiamė nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime —

J. Antanaitienė

L. Karpavičienė

Dr. G. Stapulionienė

K. ir E. Butrimai

S. Petravičienė

V. Šukienė

J. Gruzdas

S. ir K. Radvilos

Miami Beach, Fla.

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenų ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Okupuotos Lietuvos dvasiškiai, atstovavę savo vyskupijoms ir dalyvavę Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmėse Romoje 1987 m. birželio 24 – liepos 1 dienomis. Iš kairės: kan. Kazimieras Gasčiūnas, kun. Ričardas Mikutavičius, vyskupas Antanas Vaičius, kun. Jonas Juodelis, kun. D. Kenstavičius iš V. Vokietijos, kun. Vytautas Sudavičius, kan. Kazimieras Vaičionis, kun. Juozas Barkauskas, kun. Algimantas Kajackas, kun. Pranas Račiūnas

“Visa širdimi esu su jumis...”

Šventojo Tėvo Jono-Pauliaus II pamokslas, pasakytas itališkai birželio 28, sekmadienį, švenčiant šešių šimtų metų Lietuvos krikšto sukaktį ir Dievo Tarno Jurgio Matulaičio beatifikaciją Šv. Petro bazilikoje

1. “Esame pakrikštyti Kristuje” (Rm 6,3).

Kai šiandien — vienybėje su Bažnyčia Lietuvoje — dėkojame Švenčiausiajai Trejybei už prieš šešis šimtus metų įvykusių Krikštą toje tautoje, specialiai į mus prabyla šv. Paulius: “Argi nežinote, kad mes visi, pakrikštytieji Jėzuje Kristuje, esame pakrikštyti jo mirtyje?... esame taigi kartu su juo palaidoti... nes kaip Kristus buvo prikeltas iš numirusiųjų Tėvo šlovina galia, ... galime gyventi naują gyvenimą” (Rm 6,3-4).

Jei šiandien kas nors klausia, kas įvyko prieš šešis šimtus metų Vilniuje ir Lietuvoje, randa atsakymą tik ką cituotose apaštalo žodžiuose. *Atsakymą pilną*. Kristus velkyne savo paslapčiai įėjo į asmeninę Didžiojo Kunigaikščio ir jo tautiečių istoriją. Jie tapo panardinti Kristaus atperkamoje mirtyje, kad per jo prisikėlimą galėtų drauge pereiti į naują gyvenimą.

2. Susirinkę šiandien, būdami dvasinėje vienybėje su mūsų broliais ir seserimis Lietuvoje, *apmąstome sakramentinę Krikšto realybę* visoje jos gilybėje ir galybėje.

Kai *Prisikėlusysis siuntė apaštalus* į visas žemes tautas skelbti Evangelijos ir krikštyti Švenčiausios Trejybės vardu, išsipildė pranašo Ezechiello žodžiai, kartojami šios dienos liturgijoje: “Paimsiu jus iš pagonių, surinksiu iš visos žemės... duosiu jums naują širdį, įdėsiu jums naują dvasią” (Ez 36,24-26).

Krikštas, pagal Kristaus žodžius Nikodemui, yra *sakramentas, kuris atgimdo iš vandens ir Šventosios Dvasios*. Krikštas yra sakramentas naujo gyvenimo, kuriame nugalmos gimtosios nuodėmės pasekmės ir įskiepijamas išganyimo paveldas, būtent malonė ir meilė. Taip, kaip meldžia Psalmistas: “Sutverk, o Dieve, manyje tyrą širdį, atnaujink manyje tvirtą dvasią” (Ps 50/51,12).

Krikštas yra pirmoji Šventosios Dvasios pergalė žmogaus sieloje, amžinojo išganyimo pradžia Dievui, mummy esanti Dievo karalystė.

3. Šių iškilmų liturgija veda mus į *vidinį žmogų*, kuris yra iš naujo atkuriamas per Sakramentą: “Dėsiu savo dvasią jums ir veiksiu, kad jūs gyventumėte pagal mano įsakymus; padarysiu, kad jūs įgyvendintumėte mano nuostatus” (Ez 36,27).

Šios iškilmės drauge veda į tautą: “Jūs gyvensite žemėje, kurią daviau jūsų tėvams; būsite man mano tauta, o aš būsiu jums jūsų Dievas” (Ez 36,28).

Kai klausomės pranašo žodžių, mūsų mintys ir mūsų širdys skrieja į žemę, kuri nuo amžių yra apgyvendinta lietuvių tautos: lietuviai yra mūsų broliai ir seserys katalikiško paveldo vienybėje.

Esame dvasiškai vieningi su ana, mūsų sese, Bažnyčia, kuri šiais istoriniais 1987 metais dėkoja Švenčiausiajai Trejybei už Krikšto dovaną.

Ši dvasinė bendrystė nūdien randa ypatingiausią išraišką sutapime mūsų iškilmų ant apaštalo Petro karsto ir tau-

tinio jubiliejaus minėjimo Vilniuje. *Šiuo pat metu vyskupai, kunigai, vienuoliai ir vienuolės drauge su tikinčiais yra susirinkę prie švento Kazimiero, Lietuvos Globėjo, karsto: jų ir mūsų balsai kyla drauge į Viešpatį, visų Tėvą ir visokeriopų gėrybių Davėją.*

Dalyvavimas šioje bazilikoje iš Lietuvos atvykusios delegacijos, vadovaujamos mūsų garbingo brolio vyskupo Antano Vaičiaus ir sudarytos iš kunigų, kurie atstovauja kiekvienai vyskupijai, daro itin gyvą, justę jautiamą mūsų bendrystę. Brangūs broliai! Jūsų buvimas mūsų tarpe šioje katalikybės ir mūsų širdyje daro lyg visą jūsų garbingą tautą būtų su mumis: tauta taip turtinga tikėjimu ir gailestingumu, o taip pat nelygstamu lobiu dvasinių dovanų, kurį ji šešių šimtų metų istorijos eigoje nešė ir tebeneša visuotinei Bažnyčiai.

Su džiaugsmu taipgi priimame *išveivios lietuvių*, kurie atvyko gausiai iš įvairių kontinentų, kad liudytų savo ištikimybę tėvų priimto Krikšto dovanai ir parodytų brolišką vienybę katalikiškai Bendrijai tėvynėje.

4. Brangūs mano broliai ir seserys lietuviai! Romos vyskupas, kuris, kaip švento Petro įpėdinis, yra liudininkas ir tarnas vienybės visoje Bažnyčioje, šiandien nuosirdžiai jus sveikina ir jums teikia šioje Eucharistijoje brolišką *taikos pabučiavimą*.

Visu savo širdies troškimu esu su jumis. Šį troškimą nešioju savyje jau seniai: kiekvieną dieną maldoje lankau jūsų tėvynę. Šioje maldoje, prisimenant jus, jungiasi su manim visa Bažnyčia. Ypač Europos Bažnyčia, mylimieji broliai ir seserys, jaučia glaudžius ryšius su jumis, nes jūs tiek geografinė padėtimi, tiek visa istorine eiga priklausote prie šio kontinento krikščioniškų tautų šeimos. Kaip tik dėl to yra reikšmingas šiandien beveik visų Europos episkopatų dalyvavimas: tai juk sako, kaip giliai mes visi jautiame bendrystę ir vienybę su jumis.

Džiaugiamės jūsų tikėjimu ir jūsų krikščioniška ištverme. *Drauge su jumis išpažįstame*, kad “Kristus, kartą prisikėles, nebemiršta; mirtis jam nebeturi galios... Taip ir jūs laikykite save mirusiais nuodėmei, bet gyvais Dievui Jėzuje Kristuje” (Rm 6,9,11).

Meldžiame *Visagalį Dievą drauge su jumis*, kad “padarytų jus savo pašaukimo vertus ir savo galybe leistų jums įvykdyti gerus jūsų užsiėjimus bei tikėjimo darbus; idant jums būtų pašlovinamas mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardas, ir jūs jame” (2 Tess 1, 11-12).

5. Norime šiandien dėkoti už visus tuos, kurie nuo šimtmečių iki dabar tarp jūsų senolių yra tapę *dieviškų paslapčių tarnais ir teikėjais*.

Dėkojame taipgi, kad Lietuvos krikštas ir toliau neša savo išganingus vaisius mūsų amžiuje. Ryškus šio patvirtinimas yra jūsų tautiečio Palaimintojo asmenybė. Jį kaip tik šiandien turio džiaugsmą iškelti į altorių garbę.

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis-Matulevičius, kurio gyvenimas ir nuopelnai buvo ką tik nusakyti, yra ypatinga Bažnyčiai ir lietuvių tautai dovana, švenčiant šią sukaktį. Tikras “Jėzaus Kristaus tarnas ir apaštalas” (Petr 1,1), uolus ir nenuilstantis sielovados tarnyboje, ne tik tėvynėje, bet ir Lenkijoje, Romoje ir kitose vietose. Jis buvo Ganytojas drąsus ir pilnas iniciatyvos, sumanus ir pasiaukojęs, pajėgus prisiimti ir veikti sunkiose Bažnyčiai gyvenimo sąlygose; virš visko ir pilnai atsidavęs jam patikėtų sielų išganymui.

Jeigu jis pajėgė nugalėti visokeriopus bandymus ir laimėti visų labai didelį vertinimą, tai priklauso nuo jo ypatingu būdu praktikuotų dorybių. Tai patvirtina gausūs liudijimai iš įvairių sričių, kur reiškėsi jo ganytojinė veikla, atnešusi gausių vaisių: nuo uolaus kunigiško apaštala-

Sosto jam patikėtų pareigų; nuo akademinio mokymo iki praktiško kėlimo katalikiškos kultūros ir socialinio teisingumo reikalavimų, o ir asmeninių nuolatinių įsipareigojimų vardginiui ir beturčiai naudai. Ypač noriu priminti tą uolumą, kurį jis parodė vienuoliniame gyvenime, reformuodamas marijonų kongregaciją ir įsteigdamas Nekalto Prasidėjimo seserų ir Jėzaus Eucharistijoje tarnaičių vienuolių. Jo dvasiniai sūnūs ir dukros, kurie šiandien čia gausiai dalyvauja, gavo brangų iš jo paveldėjimą šventumo ir atsidavimo Bažnyčios ir brolių tarnystei. Visi šie pasiekti rezultatai kilo iš gilaus vidinio gyvenimo, kuris jį laikė nuolatine vienybėje su Dievu.

Palaimintasis Matulaitis ypač yra *šviesus vyskupo paveikslas*, kuris pasidarė “visiems visa”, būdamas giliai sąmoningas savo ganytojinio pašaukimo, tikras vienybės apaštalas, pilnai atsidavęs Evangelijos skleidimui ir pastangoms vesti sielas į šventumą.

6. Šiai dienai skirtoje Evangelijoje girdime Viešpaties Kristaus žodžius: “Kas neima savo kryžiaus ir neseka manim, nėra manęs vertas. Kas atrastų savo gyvybę, ją praras; ir kas prarastų savo gyvybę dėl manęs, ją atras” (Mt 10, 38-39).

Štai tiksliausias *nusakymas gyvenimo ir pašaukimo arkivyskupo Jurgio*. Per penkiasdešimt šešerius metus jis *stengėsi būti vertas Kristaus*. Nešė tad savo kryžių, o kryžiai, kuriuos jis turėjo nešti, buvo daugiopii. *Nešė jis šiuos kryžius ir sekė Kristų*. Įvairiais atvejais buvo pasirengęs “aukoti savo gyvybę dėl Kristaus”. Tai liudija jo darbai, jo žodžiai.

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. *Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE*, \$15,00, JAV
2. *Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE*, \$15,00, JAV
3. *Jokūbas Dagys, SCULPTURES* (meno albumas), \$35,00, JAV
4. *J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS*, \$6,65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Lietuvos tikinčiųjų prašymai Gorbachiovui

I

TSKP CK generaliniam sekretoriui M. S. Gorbachiovui

Religinių reikalų tarybos pirmininkui Dr. Charčevui

Kopija: Lietuvos vyskupam nuo Lietuvos ir Klaipėdos tikinčiųjų

PAREIŠKIMAS

1987 m. sausio 19-20 d.d. Lietuvos tikinčiųjų delegacija kreipėsi į TSKP centro komitetą ir Religinių reikalų tarybą, prašydami, kad jiems būtų sugrąžinta Klaipėdos miesto Taikos Karalienės bažnyčia. Mus priėmė atsakingas darbuotojas (tuo metu pareigas einantis) centro komitete A. V. KRILINAS, o atsakymą pažadėjo duoti po mėnesio. Pareiškimu buvo nurodytos pavardės ir adresai, pagal kuriuos turėjo atsistoti atsakymą. Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja dr. Blažienė pilietei Birutei MOCKIENEI, gyvenančiai Klaipėdos mieste, vietoj to, kad atsakytų, pagrasino ketverių metų kalėjimu, jeigu pastaroji nesiliausianti užsiminėti bažnyčios sugrąžinimo reikalui. Dr. Blažienė neatsiuntė atsakymo ir klaipėdiečiai Antanui Aveliui. Šių metų vasario 13 Kauno miesto vykdomojo komiteto pirmininkas dr. Kazakevičius apsilankė pas kauniečių Juozą Kazalupską su atsakymu. Tačiau vietoj to jis pravedė apklausinėjimą.

Po pusantros mėnesio telefonui kreipėsi į TSKP CK propagandos skyrių į dr. KUVINIOVĄ, kuriai buvo pavestas Klaipėdos bažnyčios reikalas. Ji atsakiusi, kad ši byla jau perduota Religinių reikalų tarybai. Iš pastarosios buvo gautas atsakymas, kad klausimas sprendžiamas. Kai antrą kartą kreipėsi į dr. KUVINIOVĄ tuo pačiu klausimu, ji atsakė, kad byla peržiūri respublikos valdžia: Lietuvos TSR ministerių taryba ir Lietuvos TSR Religinių reikalų tarybos įgaliotinis dr. Anilionis.

1987 m. kovo 12 d. mūsų delegacija kreipėsi į dr. Anilionį. Jis atsakė, jog nesąs kompetentingas spręsti bažnyčios sugrąžinimo klausimą. Šį klausimą sprendžia vykdomieji organai. Tuomet, kaip mums nu-

rodė dr. Kuviniova, kreipėsi į Lietuvos TSR ministerių tarybą. Ten mes sužinojome, kad yra numatyta sugrąžinti atimtąją bažnyčią tikintiesiems, tačiau numatoma atimti veikiančiąją bažnyčią. Palyginus Klaipėdą pagal gyventojų skaičių su kitais Lietuvos miestais, joje turėtų veikti daugiau bažnyčių. Todėl tikimasi, kad, atidavus Taikos Karalienės bažnyčią, tačiau atėmus dabar veikiančią, gali kilti skandalas.

Igaliotinis Anilionis pareiškė, kad, jo nuomone, Klaipėdai reikalingos abi bažnyčios ir, kad apie tai reikia rašyti pareiškimuose. Antra vertus, mums rašant minėtąjį pareiškimą, į galvą neatėjo mintis, kad dabar veikianti bažnyčia gali būti uždaryta.

Kai ši žinia pasiekė tikinčiuosius, jie pradėjo ištisą parą budėti bažnyčioje, kad jos neuždarytų tuo metu, kai joje nieko nėra. Šį reikalą reikia neatidėliojant ištirti.

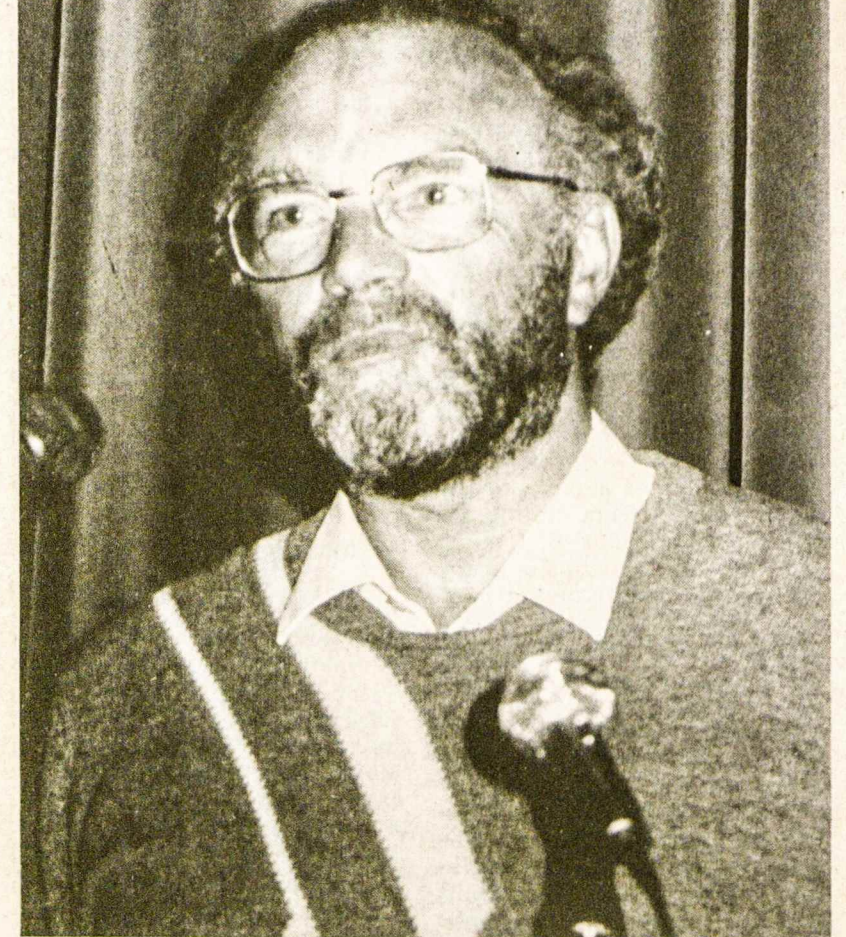
Mes, Lietuvos tikintieji, tikime, kad šiuo metu vykdomų demokratinį persitvarkymų šviesoje toks klausimas bus teigiamai išspręstas.

Mes prašome Jus, drg. Generalinį sekretorių, parodyti mums palankumą ir pasekti mūsų respublikos valdžios veiklą, kad būtų išvengta be-reikalingo biurokratizmo.

1987.03.16

Mūsų adresas: Lietuvos TSR, 234316 Kauno raj., Garliava, Pažangos 11, Kelpšas Saulius. Pareiškimą pasirašė ir įteikė: *Kazalupskas Juozas, Kelpšas Saulius, Truskauskaitė Laimutė, Raižytė Aldona, Sakavičius Gintas, Bumbulis Alfonsas, Gražulis Petras, Rinkevičius Vytautas, Rekašius Arūnas, Čepas Domininkas, Minkevičiūtė Salomėja, Cidzikas Petras*.

Red. pastaba. Šie tekstai yra versti iš rusų kalbos. Juos per-rasė Lietuvių informacijos centras Bruklne.

Anglikonų kunigas MICHAEL BOURDEAUX, parašęs knygą apie Lietuvą “Land of Crosses”, kalba Toronto Prisikėlimo salėje įvairių tikybų ir tautybių pobūvyje, kurį surengė Kestono kolegijos skyriaus “Keston Canada” 1987 m. birželio 8 d.

Nuotr. St. Dabkaus

Lietuvos krikščionybės iškilmės Romoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tuviškai. Susirinko daug lietuvių, dalyvavo visi lietuviai vyskupai ir kunigai, bet lietuviškumas kažkaip dingo ir viešpatavo amerikonzimas, tarsi visi lietuviai būtų iš JAV ir tarsi dauguma jau nebemokėtų lietuviškai. Tik vienas Mišių skaitinys buvo paskaitytas lietuviškai. Nors pagrindinis celebrantas buvo svečias iš Lietuvos vysk. A. Vaičius, beveik viskas vyko angliškai, net ir Tikinčiųjų maldos. Tik vysk. A. Vaičius maldas skaitė lietuviškai. Lietuviai vyskupai — P. Baltakis ir A. Deksnys irgi į lietuvių kreipėsi angliškai su trumpais lietuviškais įtarpais. Visi nurodymai Mišių metu taipgi buvo anglų kalba.

Po pamaldų daugelis klausė vieni kitus, kodėl taip padaryta. Ypač nemalonu buvo prieš atvykusius kunigus iš Lietuvos, kurie stebėjosi pamaldų tvarkytojų nutautimu bei suamerikėjimu.

Pamokslą šių Mišių metu sakė Čikagos arkivyskupas kard. J. Bernardin angliškai. Gal todėl anglų kalba ir Mišiose? Bet ar tuo atveju negalėjo lietuviškai pasakyti pamokslą Lenkijos kardinolas Gulbinovičius, kuris irgi pamaldose dalyvavo ir lietuviš-

Kai 1987 m. birželio 28 d. Romoje laisvojo pasaulio lietuviai minėjo Lietuvos krikščionybės 600 metų sukaktį, vadovaujant patiam Šv. Tėvui, okupuotos Lietuvos tikintieji tą sukaktį šventė Vilniuje — krikščionybės lopšyje. Pamaldoms Šv. Petro ir Povilo šventovėje vadovavo arkivyskupas P. Povilonis, dalyvaujant ir kitų tikybų atstovams. Pasak sovietinės spaudos (“Gimtojo krašto”, “Valstiečių laikraščio”), centrinėse iškilmėse dalyvavo Latvijos kardinolas atstovas — jo pagalbininkas vysk. Janis Cakulis, ortodoksų atstovas — Maskvos patriarchato užsienio reikalų skyriaus pirm. Minsko ir Gudijos metropolitas Filaretas, Vilniaus ortodoksų Šv. Dvasios vienuolyno vietininkas archimandritas Nikita, Estijos evangelikų liuteronų atstovai — viceprobas Titus Salumiae ir pastorius Ilaras Halastė.

Pažymėtina, kad pamaldose dalyvavo Sov. Sąjungos Religijų reikalų tarybos pirm. Konstantinas Charčėvas, jo įgaliotinis Lietuvai Petras Anilionis, Austrijos pasiuntinys Sov. Sąjungoje I sekr. T. Maieris-Chartingas, Lenkijos seimo atstovas Kazimieras Moravskis.

Prieš įžengiant šventovę, buvo pašventintas sukaktuvinis medalionas, kurį sukūrė skulptorius Vladas Vildžiūnas, pagamino Vilniaus “Dailės” įmonė. Jame vaizduojami septyni lūžtantys kryžiai, primenantys sunkų krikščionybės kelią Lietuvoje.

Tuo pat metu vyko sukakties pamaldos kitose penkiose Vilniaus šventovėse. Šv. Teresės šventovėje dalyvavo Vilniaus arkivyskupijos valdytojas prel. A. Gutauskas, Šv. Mikalojaus — Panevėžio vyskupijos valdytojas prel. K. Dulksnys, Marijos Nekalto Prasidėjimo — vysk. J. Preikšas. Pamaldos lenkų kalba buvo laikomos Šv. Rapolo šventovėje, kurioje dalyvavo vysk. V. Michelevičius ir Šv. Dvasios šventovėje — su vysk. V. Sladkevičiumi priešakyje.

“Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda”

kai moka? Tai įvykis, kuris po tokių didingų iškilmų daugelio lietuvių širdyse paliko kartėlį.

Kitos pamaldos

Antrosios pamaldos pal. Jurgio Matulaičio garbei buvo birželio 30, antradienį, Maria Maggiore bazilikoje lotynų kalba. Pagrindinis tų Mišių celebrantas bei pamokslininkas buvo Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kard. Pietro Palazzini, pasakęs pamokslą itališkai ir nušvietęs pal. Jurgio gyvenimo heroistikumą bei praktikuotąsias dorybes. Su juo koncelebravo daug kunigų, o pagrindinis koncelebrantas prie altoriaus buvo: vysk. P. Baltakis, OFM, vysk. V. Brizgys, prel. A. Bačkis ir kun. D. Petrakis, MIC.

Liepos 1, trečiadienį, trečiosios pamaldos pal. Jurgio Matulaičio garbei buvo laikomos lenkiškai. Pagrindinis Mišių celebrantas ir pamokslininkas buvo kard. Henryk Gulbinowicz. Viskas buvo atlikta lenkų kalba.

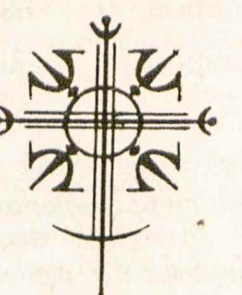
Aplamai, šios lietuvių tautos krikšto sukaktuvinės iškilmės buvo labai didingas įvykis, kur kas lietuviškas ir Europos vyskupų konferencijai atstovais gausenai nei šv. Kazimiero 500 m. sukaktuvinės iškilmės 1984 m.

Kun. J. Staškus

Krikščionybės sukaktis Vilniuje

Pamaldų metu buvo išklausyta Šv. Tėvo telegrama, atnaujinti krikšto įpareigojimai, perskaityta pasiaukojimo malda.

Tuo pat metu vyko sukakties pamaldos kitose penkiose Vilniaus šventovėse. Šv. Teresės šventovėje dalyvavo Vilniaus arkivyskupijos valdytojas prel. A. Gutauskas, Šv. Mikalojaus — Panevėžio vyskupijos valdytojas prel. K. Dulksnys, Marijos Nekalto Prasidėjimo — vysk. J. Preikšas. Pamaldos lenkų kalba buvo laikomos Šv. Rapolo šventovėje, kurioje dalyvavo vysk. V. Michelevičius ir Šv. Dvasios šventovėje — su vysk. V. Sladkevičiumi priešakyje.

“Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda”

Gery Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South Sudbury, Ontario P3C 4C8 Telefonas: (705) 673-9595

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KAUNO AEROKLUBAS

1927 m. Kaune buvo įsteigtas pirmasis aeroklubas Lietuvoje, kuriam ilgus metus vadovavo prof. Z. Žemaitis. Aeroklubas šešiasdešimtmetis dabar yra laikomas aviacinio sporto sukaktimi. Šia proga "Komjaunimo tiesos" gegužės 23 d. laidoje prisiminimais dalijasi sklandymo veteranas Vytautas Dovydaitis. Pradžioje buvo sunki: Kauno aeroklubas neturėjo įsigyti senų lėktuvėlių, po to — dar kelis. Didėsni sportinės aviacijos sąjūdis prasidėjo 1934 m. Nidoje, kai ten konstruktorius B. Oškinio vadovaujama entuziastų grupė pasigamino sklandytuvą ir pasistatė angara. Netrukus Nidoje pradėjo veikti sklandymo mokykla, kurioje sklandyti išmoko konstruktoriai B. Oškinis, A. Paknys, B. Karvelis, savo atsiminimus pasakoja V. Dovydaitis bei kiti pirmieji sklandytojai. Mokykla Nidoje veikė iki 1939 m. pradžios, kol Klaipėdos kraštas nebuvo atiduotas A. Hitlerio Vokietijai. Per nepilnus penkerius metus Nidos sklandymo mokyklos auklėtinių spėjo pasiekti nemažą laimėjimų. Pvz. 1938 m. A. Gysas sklandytuvu "Žaibas" virš Nidos kopų nusileisdamas sklandė 26 val. 3 min., užimdamas III vietą pasaulyje. 1940 m. Kauno aeroklubas tiek sustiprėjo, kad už visuomenės lešas, surinktas aviacijos švenčių rengimui, loterijų pelnu ir žurnalo leidimu, nusipirkio septynis sportinius lėktuvus ir keliolika sklandytuvų. Viską sunaikino vokiečių-sovietų karas. Kauno aeroklubą pokaryje pakeitė J. Žiburkas aviacijos sporto klubas, paruošęs naujų sklandytuvų, lakūnų, parašiutininkų. Iš jų eiliui išaugo žinomi sklandytojai ir lakūnai — R. Garmutė, A. Rūkas, V. Sabeckis, R. Pivnickas, G. Nekrašius, A. Jonušas bei daugelis kitų. Prienose veikia eksperimentinė sportinės aviacijos gamykla, spėjusi pagsarsėti ilgasparniais sklandytuvais "Lietuva".

AVIACIJOS ŠVENTĖ

Šešiasdešimtmečio sukakties proga Lietuvos civilinės aviacijos sporto federacija jų 48 metų pertraukos kauniečiams surengė aviacijos šventę savo skraidymo aikštėje. Deja, išsamesnės šventės aprašymas nepasirodė spaudoje. Minima tik konstruktorius V. Kengailos atkurtas Dariaus ir Girėno "Lituanicos" kopija, skirta filmui "Skrydis per Atlantą". Gausūs šventės dalyviai turėjo progą stebėti virš jų skraidančią "Lituanicą", susipažinti su filme Stepono Dariaus vaidmenį atlikusiu aktoriumi R. Sabuliu. Šventėje taip pat dalyvavo žinomiausieji Lietuvos aukštojo pilotų meistras, sklandytojai, parašiutininkai, skraidyklių pilotai ir avia-modeliuotojai. Šventės proga "Literatūros ir meno" birželio 13 d. laidoje staiga prašneko Kauno istorijos muziejaus skyriaus vedėjas Algirdas Gamziskas, aviacijos veteranas prof. Jonas Mikėnas ir inž. Juozas Zujus, primindami kauniečiams, kad jie lig šiol nėra pastatę paminklo žuvusiems lakūnams Ste-

ponui Dariui ir Stasiui Girėnui. Esą skulptoriaus B. Pundziaus Puntuke iškalti lakūnų žodžiai ir jų bareljefas paminklo negali atstoti, nes Puntukas yra toli nuo didžiųjų miestų ir kelių. Tinkamiausia vieta tokiame paminklui — Kaunas. Jis galėtų iškalti Aleksote prie orauosčio, kuris buvo lakūnų kelionės tikslas ir kur nusileido jų palaikimas atvežęs lėktuvus. Paminklui tikėtų ir buvusios Kauno kapinės, tapusios miesto parku, ypač ta vieta, kur jų kūnus laikinai buvo priglaudęs mauzoliejus.

KONKURSAS "BREIKAS-87"

Breiko šokio (break dance) konkursai Lietuvoje buvo pradėti rengti pernai. Pirmąjį konkursą "Papūga-86" tada surengė Palangos kultūros ir poilsio parkas, vadovaujamas G. Mondekio ir D. Mondeikienės. Šiemetinį konkursą "Breikas-87" surengė Kauno miesto komjaunimo komitetas krepšiniui patalioje saleje, kur Lietuvos krepšinininkai antrą kartą tapo Europos čempionais 1939 m. Jaunimui patinka breikas, nes jame yra choreografijos, pantomimos ir akrobatikos elementai. Konkursan įsijungė Lietuvos, Latvijos, Estijos, Leningrado, Maskvos, Gudijos, Kaliningrado pavadintos Karaliaučiaus srities saviveiklininkai. Grupiniai šokys laimėtojai tapo Kauno kūno kultūros instituto auklėtiniai, vadovaujami Algirdo Stravinsko. Geriausio šokėjų dueto vardą išsikovojo Talino studentai Andreas Adomsonas ir Georgas Pjaras. Individualiose varžybose stipriausias buvo kaunietis Egidijus Kučas, vaikų gimnastikos sporto mokyklos treneris. Laimėtojams įteikti laureatų diplomai ir prizai. Konkursas "Breikas-87" koncertuose dalyvavo estrados dainininkai, jaunesni vaikų gimnastikos sporto mokyklos šokėjai, specialią programą paruošė Kauno kūno kultūros instituto saviveiklininkai.

PASAKŲ PARKAS

Vilniuje tarp Lazdynų ir Karoliniškių gegužės 23 d. vartus atvėrė vaikams skirtas Pasakų parkas. Jo projektą paruošė architektas Romualdas Jurgilas, o įgyvendino devynių Vilniaus gamyklų atstovai šeštadieninėmis talkomis. Vaikus dabar džiugina Pasakų parke įrengtos įvairios sūpuoklės, kopėtelės, čiūžyklos. Vilniaus dailės instituto skulptūros katedros studentai ir liaudies meistrai pernai vasarą naująjį parką papuošė ažuolinių skulptūrų kompozicijomis, susietomis su "Eglės žaliųjų karalienės", "Dvylikos brolių juodvarnių lakstančių", bei kitų lietuvių liaudies pasakų motyvais. Prie takų paslėpti pasakų veikėjai — Vilks, Kiškis, Lapė, Meška. Vienas takas lankytojus veda į paslaptingą pasakų pilį. Prie jo stovi namukai su plačiais atvertais langeliais. Mažiesiems žaisti pastytos dėžės smėlio, didesniems įrengtos aikštės. Planuotojai galvoja apie karuselę ir namelį, kuriam bus rodomi vaikams skirti piešiniai filmai. V. K.

Vyskupo Valančiaus mokyklos Hamiltone išleistuvių iškilmėje. Pirmoje eilėje iš kairės: vedėja Vida Stanevičienė, abiturientai — TOMAS ŽUKAUSKAS, ANDRĖJA CIPARYTĖ, STASYS BAKŠYS, mokyt. Mindaugas Leknickas; antroje eilėje: klebonas kun. J. Liauba, XI sk. mokinė Lilija Liaukutė, Arūnas Raguckas, Raimundas Miltenis, "Talkos" atst. Alfonsas Stanevičius, XI sk. mokinys Algis Rudaitis, KLB Hamiltono apylinkės pirm. Bernardas Mačys, tėvų komiteto pirm. Juozas Gedris

Hamilton, Ontario

PETRAS ŠIDLAUSKAS atšventė savo vardadienį gausiame bičiulių būryje. Suvažiavę draugai ir artimieji į neseniai Hamiltone įsikūrusio P. Šidlausko erdvius namus, iškelė jam gražų Petrinių balių ir privežė dovanų. Ne vienai hamiltoniečiai čia buvo. Buvo daug atvykusių ir iš Wellando, kur mūsų naujasis hamiltonietis anksčiau yra gyvenęs ir ten ilgus metus turėjęs viešbučio verslą. Pasitraukęs į pensiją, su žmona jis atvyko apsigyventi į Hamiltoną. Tik persikėlęs į mūsų lietuviškąją koloniją, įsijungė į mūsų organizacinį gyvenimą, pasidarydamas aktyviu Bendruomenės, AV paraprijos nariu, įsijungdamas į šaulius, į medžiotojų-žūklautojų klubą, į AV paraprijos choristų eiles.

Suvažiavusių vardų sveikinimo žodį pasakė K. Mileris. O visiems ten buvusiems Petrams, kurių buvo net septyni (ir vienas Povilas), E. Bajoraitienė ir D. Mačienė prisegė po gėlę. Petriui gi, pačiam šeimininkui, įteikė dar ir dovaną — ilgus medžioklinius batus. Buvo sugiedota jiems "Ilgiausių metų". Klebonui kun. J. Liaubai palaiminus vaišių maistą, visi susėdo prie stalų ir vaivšinos suvėtomis gėrybėmis. Jaukioji aplinkoj praleidė laiką, kiti net atsigaivinę vėsiu baseino vandeniu, išvažinėjo į namus.

Nors Kanadoje čia kiti vardadieniai nesvenčia, bet mes, lietuviai, dar palaikome šį gražų iš Lietuvos atsivežtą paprotį. Vardindies ten mums buvo gyvenimo svarbus įvykis. Tai buvo kiekvienam prisiminimas savo globojo šventojo, atlaidai paraprijai, susitikimas giminių ir draugų, galbūt ir vaišės, apvainikuota vardinės švenčiančiam kėdė bei svirno durys. K.M.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA "Gintariniai aidai" netrukus minės savo veiklos dešimtmetį (1988 m. sausio 13 d. sueis 10 metų). Iki šiol toji programa buvo transliuojama sekmadieniais 8-9 v.r., o nuo š. m. liepos 5 d. — 4-5 v.p.p. Programai vadovauja L. Stungevičienė, talkinama A. Pleinytės ir kitų jaunosios kartos atstovų. Kor.

PARAPIJOS RUOŠTA GEGUŽINĖ Giedraičio medžiotojų-žūklautojų klubo ūkyje praėjo su geru pasisekimu. Vis dėlto, ruošiant tokias išskylas kas sekmadienį, pastebimas mažėjantis atsilankančių skaičius. Esant idealiam orui, gegužinė atvyko ne vien hamiltoniečiai — matėsi nemažai tautiečių ir iš tolimesnių vietovių, atvykusių pakvepuoti tyru oru ir pasigrožėti Giedraičio klubo pastatu.

Daugiausia darbo, organizuojant šią paraprijos išvyką, įdėjo A. ir Št. Petkevičiai. Virtuvėje prie maisto dirbo G. Agurkienė, K. Gelzinienė, A. Prancūnienė, o kasą tvarkė G. Vindašienė. J. Aistas vadovavo loterijai, o bilietus platino p.p. Mikalauskai, Aldona Apavičienė su dukrelėmis R. Pakaliskienė. A. Patamsis su žmona tvarkė šaudymą ir laimės rutulius, o paraprijos tarybos nariai platino rutuliuoklę šaudymo laimėjimų lapus.

Parapijos komitetas dėkoja visiems vienaip ar kitaip pagalbėjusiems gegužinės darbuose, ypač visiems dalyviams, nes be jų ir geriausi paruošimai nebūtų sėkmingi. J. K.

Vancouver, B. C.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju visom moterim, kurios stengėsi padaryti man surošytą mergvakarį tokį puikų, kad prisiminčiau jį per visą savo gyvenimą. Valgiai ir gėrimai buvo nepaprastai skanūs. Niekaud neužmiršiu, kad salė buvo labai gražiai papuosta mėgstamiausia mano spalva. Ačiū už tokias puikias dovanas, kurios puos mūsų namą.

Visoms nuosirdžiai dėkinga — Julija Paliulytė

Delhi, Ontario

NAUJA VALDYBA. KLB moterų draugijos Delhi skyriaus valdybos pareigų pasiskirstymo posėdis įvyko Petro ir Vandos Garnelių namuose 1987 m. birželio 30 d.

Pirmininke tapo Vanda Garnelienė, vicepirmininke Danutė Norkienė, išdininke Elena Rugienienė, sekretore Leokadija Vitenė, kavutės popiečių tvarkytoja Vanda Jakubickienė, parengimų vadovė Aldona Aleliūnienė, narė Bronė Rudokienė. Po posėdžio pirmininke pakvietė visas kavutės ir pyragų vaivšas. Vėliau jį aprode savo išsiuvinėtus paveikslus bei keramikos dirbinius. L. V.

Edmonton, Alberta

ADOMAS IR FILOMENA KANTAUTAI, ankstyvą pavasarį grįžę iš White Rock, B.C., į savo vasaros rezidenciją Edmontone. Trumpai pabuvoję, buvo išvykę mėnesį laiko aplankyti giminių bei draugų Toronte ir Čikagoje.

PETRAS IR ELENA VAITKŪNAI, pastoviai apsigyvenę Edmontone, keletą savaitių praleidę pas jauniausią sūnų Jurgį Bostone, JAV.

EDMONTONIEITĖ EDITA NAZARAITE — poete ir dailininkė susidomėjo ir vietinė didžioji spauda, pasiūsdama į jos butą vieną iš savo reporterių. Jis turėjo su Edita pokalbį (interview) įvairiomis aktualiomis šiu laikų temomis. Buvo kalbėta ir žmogaus teisių reikalais už geležines uždangos. Po to Toronto "Globe and Mail" dienraštis š. m. birželio 12 d. išspausdino straipsnį, antrašte "Freedom is bittersweet".

KRISTINOS KASPER-KASPERAVIČIUTĖS ir inž. Dean Cherman vestuvinės apeigos bei vestuvių puota įvyko š. m. birželio 20 d. netoli Wainwright, Alta., esančiame Dean tėvų ūkyje — Cherman Farm. Vestuvėse dalyvavo nemaža grupė ir Edmontone lietuvių. Kristina, jauniausia iš keturių Vinco ir Hannos Kasperavičių vaikų, yra gavusi šiais metais KLB kultūrinės komisijos jaunimui skirtą premiją ("TŽ" 12 nr., 5 psl.) Jaunieji — Kristina ir Dean povestuvei kelionei išvyko porai mėnesių į Europą. Dobilas

(vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus)

(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 3%
santapus 4.75%
kasdienines palūkanas
už santapus 4.25%
term. indėlius 1 m. 8.25%
term. indėlius 3 m. 8.75%
reg. pensijų fondo 6%
90 dienų indėlius 7%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 8%

IMAME UŽ:
nekl. turto pask. 9.75%
asmenines paskolas ... 11.25%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Los Angeles mieste savo steigėjo ir buvusio ilgamečio klebono prel. Jono Kučingio aukštinę kunigystės sukaktį švenčė gegužės 31 d. Sukaktuvininkas iškilmingas Mišias koncelebravo su dabartiniu parapijos klebonu kun. dr. Algirdu Olšausku. Pamokslą apie prel. J. Kučingio gyvenimą ir veiklą sake kun. dr. Kornelijus Bučys, OFM. Giedėjo parapijos choras, solistai Karen Vidžiūnienė ir Antanas Polikaitis. Sukaktuvininką sveikino: vysk. V. Brizgys, Lietuvos garbės konsulas V. Čekanauskas, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirm. L. Kriaučiūnas, LB Vakarų apygardos pirm. A. Nelsienė ir ALTos skyriaus pirm. A. Mažeika. Pats prel. J. Kučingis dėkojo sveikintojams bei visiems iškilmės dalyviams, džiaugdamasis jų dalyvavimu, bet kartu ir apgailestaudamas, kad šios sukakties negalėjo atšvesti gimtojoje Šveikšnoje, kur tebegyvena keturios seserys, yra palaidoti tėvai bei kiti šeimos nariai.

Religinė lietuvių katalikų šalpa amerikiečių visuomenės religijos persekiojimu sovietų okupuotoje Lietuvoje supažindina, išversdama anglų kalbon kiekvieną gautą "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką" numerį. Dabar įdomią informacinę parodą amerikiečiams bei kitiems angliškai kalbantiems kitataučiams paruošė talkon pasikviesta grafikos specialistė dail. Rasa Matulaitytė. Paroda turi du stovus su šešiais skydais, kurių abi pusės papuoštos įvairaus didumo nuotraukomis ir su jomis supažindinančių trumpų tekstų. Skrydžius matyti Aušros Vartų Marija, kelios procesijos šiluvoje, Kryžių kalnas, Kauno arkikatedra - bazilika, sąžinės kaliniai bei kiti kovotojai už savo religines teises. Stovo skydai yra sujungti, sulankstomi, sudedami į dėžę, kurią galima vežti automobiliu. Jie jau pradėti naudoti Lietuvos 600 metų krikšto sukakties šventės iškilmėse. Lietuvių kolonijos, norinčios pasinaudoti kitataučiams įdomia nuotraukų paroda skyduose, turi iš anksto kreiptis į Religinę šalpą, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA. Tel. (718) 647-2434.

Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį Šv. Antano lietuvių parapija Detroito minėjo gegužės 24 d. iškilmingas Mišias atnašavo ir pamokslą sakė kun. Alfonsas Babonas, giedėjo parapijos choras, vadovaujamas Stasio Sližio. Ispūdinga buvo jo sukurto kantatos "Iškalyski Lietuvos" ištrauka, atlikta choro, Birutės Janušienės ir Stasio Sližio dueto. Oficialioji minėjimo dalis, vadovaujama Alberto Mišino, įvyko parapijos saleje. Įdomią paskaitą "Dramatiški krikšto keliai į Lietuvą" skaitė dr. Rasa Mažeikaite. Detroito lietuvių moterų kvartetas programon įsijungė V. Paltanavičiaus "Nemunu", trimis vadovėtais St. Sližio dainomis — "Sugrįžti negaliu", "Motinos ženklai" ir "Senolio kryžius". Savo dainom St. Sližys buvo panaudojęs poeto B. Gaidžiūno eilėraščių posmus. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Džukų draugija Čikagoje vis dar rengia metines Džukų dienas. Siemietinė gegužės 3 buvo pradėta kun. Jono Borevičiaus, SJ, atnašautomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu Tėvų jėzuitų koplyčioje. Dalyviai meldėsi už mirusius bei žuvusius džukus ir kenčiančius lietuvius. Po pamaldų, prisimenant Lietuvos kovotojus, buvo uždegtas aukuras ir padėtas gėlių vainikas prie Laisvės paminklo. Metinis narių susirinkimas įvyko Jaunimo centro posėdžio saleje. Draugijos pirm. kun. J. Borevičius, SJ, nusiskundė, kad po steigėjo ir ilgamečio pirm. a. a. Prano Nedo-Nezinskio mirties sumažėjo narių veikla. Džukų draugija savo išdė vis dar turi \$6.000, kasmet paremdama lietuvišką spaudą, radiją ir institucijas. Pernai tai paramos buvo paskirta \$2.101. Draugijos išdą papildoma nario mokesčiai, aukos ir Džukų dienos atneštas pelnas. Išrinkta nauja valdyba, pareigomis pasiskirsčius gegužės 5 d. Ją dabar sudaro: pirm. Vincas Grėbliūnas, vicepirm. kun. Jonas Borevičius, SJ, sek. Stasys Viscockas, išd. Julius Karsas, kultūros reikalų vadovas Antanas Krutulis, parengimų vadovė Danutė Darienė, jos talkininkė Janina Pileckienė, ligonių lankytoja Birutė Razminienė.

Britanija

Tragiškuosius birželio įvykius Londono baltiečiai pamėnė ekumeninėmis pamaldomis birželio 20 d. anglikonų St. Martin-in-the-Fields šventovėje ir svečių priėmimu Latvių namuose. Ekumeninės pamaldos laikė: estų liuteronų kun. J. Taul, latvių liuteronų kun. J. Gailis, latvių ortodoksų kun. A. Černeš, latvių katalikų kun. P. Cirsis ir lietuviams katalikams atstovavęs kan. V. Kamaitis iš Manchesterio. Pamokslą sakė čekoslovakas katalikų kun. J. Lang. Giedėjo jungtinis baltiečių choras, prie altoriaus buvo atneštos Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavos. Pamaldose dalyvavo Lietuvos atstovas Vincas Balickas, diplomatiniai Latvijos ir Estijos atstovai. Po pamaldų buvo padėtas gėlių vainikas prie paminklo žuvusiems Britanijos kariams. Baltiečių tarybos ir Baltijos kraštų sąjungos atstovai, nuėję netoliese esančiomis Britanijos premjerės M. Thatcher įstaigon, paliko jai skirtą raštą. Latvių namuose susirinko nemažas būrys ekumeninės pamaldose dalyvavusių baltiečių ir svečių. Lietuviams atstovavo DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis, narys V. Dargis, Baltijos tarybos atstovas M. Bajorinas, kan. V. Kamaitis, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos komiteto pirm. S. Kasparas, D. Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos atstovai. Svečių iš R. Europos eilese buvo egzlinės Lenkijos vyriausybės premjeras E. Ščepanikas, užsienio reikalų ministras Z. Skopiakas ir kiti. Daugumas svečių domėjosi artėjančiais Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimais Vilniuje, Romoje ir Londone.

Lietuvių židinyje Nottinghamame gegužės 9 d. įvyko filatelistų draugijos "Vilnius" susirinkimas, kurin, be vietinių, įsijungė ir iš Manchesterio atvykę filatelistai. Draugijos sekr. H. A. Vaineikis parodė keliolika lapų iš savo lietuviškių pašto ženklų rinkinio. "Vilniaus" draugijos pirm. R. Popikienė padėkojo kun. dr. S. Matuliui, MIC, už malonų filatelistų priėmimą, šeiminkėm — už vaišes.

Lietuvių Šv. Kazimiero šventovė Londone, dabar vadovaujama klebono kun. dr. J. Sakevičiaus, MIC, dvigubas iškilmės turės š. m. liepos 26 d. Pirmiausia bus atšvesta deimantinė šios lietuvių šventovės sukaktis. Jų 1912 m. kovo 10 d. pašventino kardinolas Bourne, o 1926 m. rudenį aplankė ir Mišias atnašavo vysk. Jurgis Matulaitis, MIC. Tad kartu su parapijos švente bus pagerbtas ir palaimintuoju paskelbtas arkiv. J. Matulaitis, MIC. Šv. Kazimiero šventovėje bus pašventintas jo paveikslas. Iškilmingas Mišias atnašaus R. Londono vysk. V. Guazellis.

Vokietija

Vasario 16 gimnazija Hiutenfelde birželio 20 d. susilaukė gausių svečių, atvykusių į naujo berniukų bendrabučio šventinio iškilmės, kurias įvadiniu žodžiu pradėjo kuratorijos pirm. kun. Alfonsas Bernatonis. Šventinio apeigas atliko kardinolas dr. Herman Volk, giedant gimnazijos mokinių chorui. Su pagrindiniais Vasario 16 gimnazijos istorijos duomenimis šventės dalyviams supažindino direktorius A. Šmitas. Gimnazija buvo įsteigta 1950 m. Diepholze, buvusiose vokiečių karo aviacijos kareivinėse. Hiutenfeldas buvo persikelta 1955 m., kai ten viso pasaulio lietuviai nupirko Rennhofo pilį. Gimnazijos pastatas išaugo 1965 m., mergaičių bendrabutis — 1972 m. Berniukų bendrabučio statybą paspartino Rennhofo pilį 1984 m. nusaukęs gaisras. Kertinis akmuo buvo padėtas 1985 m. spalio 5 d. Pastato projektą paruošė architektas prof. U. Beckas, prižiūrėjęs statybą, jos išlaidas išlaikęs 3,5 milijono markių sumatoje. Didžiąją jų dalį padengė federacinės ir provincinės vyriausybės. Pastarųjų vardu kalbėjo Hesseno socialinių reikalų ministras H. Trageseris, Vasario 16 gimnaziją pavadinęs mažą Lietuvos dalelę. Jis taipgi reikė vilti, kad bendromis pastangomis bus surasta pakanami lėšų ir Rennhofo piliai atnaujinti. Turėtoji drauda padengia tik dalį išlaidų. Žodį tarė ir federacinės vyriausybės vidaus reikalų ministerijos atstovas Dr. Gassneris. Gimnazijos choras, vadovaujamas muz. Arvydo Paltino, padainavo tris dainas — "Kur giria žaliuoja", "Gaudžia trimaiti", ir "Vingruojuja takelis", o Žilvės Grodbergienės paruošta tautinių šokių grupė pašoko Rugučius, Abirūšį, Audėjęlę ir Malūną.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Liepos 9 Rugpjūčio 6 Rugsėjo 17
Liepos 17 Rugsėjo 4 Spalio 2
Gruodžio 28

Oro linijos — "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".
Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena
Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pagedidajamu laiku.

Kelionė į Romą — birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 rytą iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. Šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

KAZYS MILERIS

Vienas šiemetinių pagerinimų vykstantiems į Lietuvą yra galimybė nuvažiuoti porai dienų į Klaipėdą bei Kauną. Kai kas šiuo pasiūlymu susigundė ir ryžosi gal ir ne visiškai dar planuotos sau tokios kelionės. Vilniuje gi tie reikalauja nesiklostė taip, kaip buvo apie tai skelbta. Galimybių ilgiau pabuvoti Kaune ir Klaipėdoje suviliotas, nutariau ir aš dar kartą pamatyti tėvynę.

Mes buvome jau trečioji lietuvių ekskursantų grupė, važiuojanti į Klaipėdą. Iš Vilniaus į tą didįjį Lietuvos uostamiestį, kuris savo didumu yra trečiasis Lietuvos miestas (200.000 gyventojų) yra 326 km. Pervaziuoji išilgai beveik visą Lietuvą. Tą apsiniaukusį šeštadienio rytą prie "Lietuvos" viešbučio Vilniuje autobusas, sutelkęs iš dviejų ekskursijų norinčius ten važiuoti, pasiėjo į kelionę.

Mūsų švarus vengrų statybos pušutūstis autobusas pro Pedagoginį Vilniaus institutą nusileido žemyn ir per tik neseniai užbaigtą tunelį išlindo į priemiestį. Šis imponuojantis tunelis, pasirodo, taip pat yra suprojektuotas talentingų brolių architektų Nasvyčių, kurie statė ir tą modernų "Lietuvos" viešbutį. Šie du broliai krašte yra gerai žinomi.

Grigiškės

Už Vilniaus pirmoji pravažiota gyvenvietė buvo Grigiškės. Nedidelė tai vietovė, kuri jau yra užplanuota įjungti į Vilniaus miesto ribas. Miestelis turi savo istoriją. Vadovė aiškino, kad čia 1923 m. to paties vardo žmogus užtvėnkė Vokės upelį ir pradėjo gaminti elektrą. Turedamas savo elektros jėgaine, įsteigė ir popieriaus fabrikėlį. Tas fabrikėlis dabar yra didžiausias popieriaus kombinatas Baltijos kraštuose.

Srauni yra Vokės upė, o čia pat kairėje Didžiolio ežeras, kuris yra naudojamas vandens sportui ir žūklavimui. Prie ežero matyti gražūs vasarnamiai ir pagal mūsų lygį dirbamoms žemės rėžiai. Vadovė aiškina, kad tai miestelėnams atiduoti žemės sklypeliai, kurių dydis būna ligi 600 kv metrų. Pasikėlus į kalvą, lyg iš paukščio skrydžio matėsi žaliuojančios Vilniaus apylinkės. O diena pasitaikė niūri, dar nelijo, bet buvo vėsoka. Visi vilniečiai kalbėjo apie šaltą ir vėlyvą pavasarį. Tai tvirtino ir tik dabar pradėję žydati vaismėdžiai, kuriuos Kanadoje buvome palikę jau nužydėjusius. Per dirvoną išsididžiai žingsniavo pasišiaušęs ir kažkur išsišpurvinęs Lietuvos gandras.

Vievis

Pavažiavę apie 40 km nuo Vilniaus, privažiavome buvusią demarkacinę liniją su Vievio miesteliu ir buvusia lietuvių muitine prie kelio. Matėsi atsišakojęs ir senasis kelias į Vilnių. Savo auksiniais bokštams sužibėjo dar XVII š. statyta ortodoksų cerkvė, kuri čia anuo laiku buvo ir ortodoksų centras. Čia tais laikais veikė Šv. Dvasios brolija, kuri turėjo savo spaustuvię ir buvo išleidusi pirmą rusų kalbos gramatiką.

Miestelis turi didžiausią Lietuvoje paukštinkystės ūkį ir kaimo statybos kombinatą. Ekskursijos vadovė davė Lietuvos 737 kolchozų bei 31 sovchozų statistiką, išaiškino jų struktūras ir jų valdymo sferas skirtumus. Pasigyrė sovietinės Lietuvos ūkio gamybos pirmavimu Sov. Sąjungoje, primindama, kad Lietuvoje vienam gyventojui tenka 829 kg. išmelžiamo pieno. Nepasakė, kas tuos gaminius padeda suvalgyti.

Elektrėnai

Prie plento pasirodė su aukštais dūmtraukiais Elektrėnų gyvenvietė, kuri atsirado parūpinus butus elektros jėgainės darbininkams. Ši miestelio tipo gyvenvietė turi Lėnino vardu pavadintą elektrinę, visokias mokyklas, ligoninę, sporto sales ir net savo "Disneyland", bet neturi šventovės.

Pakelėje čia yra vienas įdomus pravažiuojantiems restoranas "Bačkonys". Ši restorana iš seno ūkinio pastato perstatė 1975 m., ir jis pasidarė labai populiarius tarp Kauno

bei Vilniaus gyventojų. Prieš porą dienų iš Kauno grįždami ir mes keli buvome užsukę ten papietauti. Pirmą nusileidome į rūšį paragauti Utenos alučio su kietais sūriais ir džiovinta žuvim, o paskui, pasikėlę ir viršų, pavalgėme ir gardžius pietus, aptarnaujami uniformuotų padavėjų.

Kaišiadorys

Toliau važiuojant, pasirodė Kaišiadorių miestas su savo šventovės bokštais. Vadovė aiškino šio seno miesto istoriją, pažymėdama, kad tą vietovę Žygmantas Augustas padovanojęs savo žmonai Barbarai Radvilaitei. Tą patį ji pasakė kalbėdama ir apie Rietavą. Dabar mums gal ir nebesuprantami anų laikų reikalai. Sakysim, kam tai gražuolei reikėjo Kaišiadorių ar Rietavo, kurie tais laikais gal ir susidėjo tik iš šventovės, karčiamos ir turgavietės?

Kaišiadorys dabar yra Lietuvos daržininkystės ir gėlininkystės centras. Matėsi prieplento ankstyvųjų kopūstų laukai, drėkinami artezinųjų šulinių vandeniu. Matėsi auginamos įvairios inspektinės ir laukų gėlės, sakė, kad čia iš Olandijos gauna dideles siumtas tulpių.

Kauno marios

Kauno marios yra padarytos iš užtvindyto Nemuno slėnio. Po vandeniu ten yra net 45 buvusios gyvenvietės su Rumšiškių miesteliu. Netoli buvusiųjų Rumšiškių aukštumoje dabar yra įsteigtas to vardo Liaudies buities muziejus. 18 ha plote Švedijos pavyzdžiu pavaizduota miniatūroje Lietuva su XVIII-XIX š. būdingomis lietuvių sodybomis, namais ir malūnais, suvežtais iš visos Lietuvos. Anksčiau ten užsukęs apžiūrėjau Žemaitijos kampilį su iš Salantų kaimo atgabenta šiaudinių stogų sodyba. Žengiant į išpjautytą lentų priebutį, turi gerai pasilenkti, kad neužgautum sau galvos. Ar anksčiau žmonės buvo mažesni, ar čia buvo taupytas kuras, ar statybinė medžiaga? Vasarom čia vyksta įdomūs folkloriniai renginiai, vadovaujami rež. Mataičio.

Palemonas

Privažiavus Kauną, kairėj pasirodė Palemonas. Kaip tik pro šalį pravažiavo ir sunkvežimio, prikrautas naujų Palemono plytų. Vadovė pradėjo pasakoti apie "Poezijos pavasarį", kuris kasmet įvyksta buvusioje Salomėjos Nėries gyvenvietėje Palemone. Ten yra ir memorialinis jos muziejus.

Turėjau laimės viešbučio televiziją tą "Poezijos pavasarį" pamatyti. O ten poetai iš Lietuvos, Gudijos, Ukrainos ir net Afganistano lietuviškai, rusiškai ir dar kažkokiom negirdėtom kalbom skaitė bei deklamavo savo eiles. Kai kurie jų barzdoti, kudloti, su švarkais ir be švarkų. Atminčin įstrigo St. Anglickio spiegianti, pakelto tono deklamacija, kuris buvo publikai pristatytas kaip vyresniosios kartos atstovas. Buvo čia paskaitytos poezijos Ant. Miškinio, St. Santvaro ir Vyta. Mačernio.

Pavažiavus vadovė kalbėjo ir rodė XVII š. baroko stiliaus buvusį Pažaislio vienuolyną. Visų dėmesį atkreipė ir į pilkų daugiaaukščių pastatų masę, kuri pavadinta romantiškos "Dainavos" vardu. Čia išsiskiria kelias ir į Kauno miestą. Juo prieš kelias dienas važiavau.

Fortai

Pervaziavom per Neries tiltą. Važiuojam jau Žemaičių plentą. Puikus kelias, ir tarpkelių juosta jau daug platesnė. Tikrai pavykusi kopija amerikietiškos autostrados. Kairėj IX fortas. Sako, kad prie Kauno yra buvę 11 tokių fortų. IX fortas 1959 m. buvo paverstas muziejum. Čia vokiečių okupacijos laikais buvo nužudyta apie 100.000 žmonių, daugiausia žydų. O Lietuvos nepriklausomybės laikais čia buvo kaliniai žymieji Lietuvos komunistai — A. Sniečkus, K. Džiulius ir kt.

Už fortų tuoj pradėjo rodytis tvarkingai apdirbti laukai, gerą derlių nešanči žemė. Iškilę radio stiebai, toliau balta kalkėmis apibaltinti vaisinių medžių liemenys.

Žemaičių plentas

Pravažiavus Babtus, prie kelio pradėjo rodytis vis daugiau iškabų su rodyklėmis į Ariogalą, Čekiškes, Didžiulius ir kt. Mūsų Žemaičių plentas turi ir kitą vardą. Jis yra įjungtas į A-227 kelio tinklą, kuris, sako, eina per visą Sovietų Sąjungą. Jis yra toks pat, kaip Kanadoje 401. Naujai išvestas kelias praeina pro Raseinius 7 km atstumu.

Pervaziavus Dubysą ir pravažiuojant pro šį Žemaitijos miestą, vadovė užsiminė garsiąją skulptoriaus V. Grybo "Žemaičio" skulptūrą Raseiniuose. Skulptorius 1941 m. nacių buvo sušaudytas. Mūsų ekskursijos vadovė stengėsi, kiek galima, ką nors įkišti ir iš bolševikinės istorijos. Raseiniuose man neteko būti, bet aš tą vardą visad prisiminsiu, nes karo metais, klausydamiesi frontų pranešimų, išgirdome rusų pranešimą, kad Raseinių miestas paimtas. O mes naivūs tada galvojome, kad mums dar saugu Kretingoje, kai tuo tarpu Raseiniuose jau buvo Raudonoji armija.

Pro Kryžkalnį

Pravažiavę Nemakščius, sustojome trumpam poilsui Kryžkalnyje, kur susikerta Šiaulių-Tilžės ir Žemaičių plentai. Ten 1972 m. ant kalvos buvo pastatyta moters skulptūra su memorialiniu muziejum pagerbti sovietinei armijai. Skulptūra vaizduoja ištysusio liūdno veido lietuvi moterį, rankose laikantią ažuolo šakelę. Nežinia, ar ji ten turi gailėtis sudėtų aukų, ar liūdeti, kad jie vėl sugrįžo į mūsų šalį?

Įvažiuavome į Šilalės rajoną. Į Kražius rodyklė rodė 17 km, pravažiavome dar vieną Upyną, ir rodyklė rodė į Klaipėdą 91 km. Vadovė tada praneško apie "Žalgirio" krepšininikus. Ji jau labai didžiavosi lietuvių pasiektais visokiais rekordais. Paragino mus užtraukti dainą. Jai užvedus beveik niekas neįsijungė. Tada autobus vairuotojas uždėjo dainininkų Šalčių juosteles. Su vedamąja muzika dainavimas tuoj pagerėjo. "Tu nematei, kaip laisvė švito, laimėjai kovą tik ne sau..." sklido daina Kvedarnos laukais.

Artėjant prie Klaipėdos

Pravažiuojant pro Rietavą, vadovė vėl be atsišėpimo pyklė visą Rietavo istoriją. O aš norėjau ir negalėjau pamatyti, ar ji taip viską žino, ar tik skaito iš kokio pasirašyto teksto. Važiuojant matėsi prie kelio visokių iškabų su užrašais: "Dėmesio, kelio darbai", "Gamtos apsaugos komitetas", "Degalinė". Viskas užrašyta čia tik lietuviškai. Keliai išsiskiria į Andriejavą, Veivirženus, į Kretingą 25 km, o Klaipėdą jau už 39 km.

Geltonuoja platūs kiaušplėnėmis apžėlę laukai, ganosi tešmeningų juodmargių karvių banda. Pasirodė ir Daperai, Smilginai. Tai bene jau mūsų buvęs Klaipėdos kraštas. Kur dingę tie raudonų stogų dvarai? Dabar jau čia lietuviški dirvonai, bet tie vos užmatomų lygumų laukai be sodyby, be šulinio svirčių, be gandalizdžių. Įsukę į senąjį Klaipėdos plentą ir pravažiavę pro visokias priemiesčio statybas bei Dangės upę, kuri dabar vadinama Dane, atsiradome miesto centre.

Klaipėdoje

Klaipėda man ir anais laikais neatrodė sava. Juo labiau ji man svetima dabar. Buvau girdėjęs Klaipėdą pasidarius labai rusiška, bet man taip neatrodė. Klaipėdoje, kaip ir Kaune, viešbučiuose bei valgyklose visi tarnautojai kalbėjosi gražia lietuvių kalba. Jos vokiškumą čia išnaikino karas. Klaipėda buvo paskutinis Lietuvos kampelis, atsikratęs vokiškojo okupanto. Po 1945 m. sausio 28 d. bolševikų Klaipėdos užėmimo miesto registre, sako, užsiregistravę tik 8 dar išlikę gyventojai.

Ir pagaliau mūsų "Inturisto" autobusas privažiavo prie mums skirta naujausio miesto viešbučio "Klaipėda". Ten jau laukė su gėlėmis mūsų artimieji.

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.

Kanados etninės ir didžiosios spaudos konferencijoje Toronte. Iš kairės: JOHN KENNEDY – CBC televizijos dramos direktorius, MADELAINE CHAMPAGNE iš CBC, DAVID BAZAY – laikinis redaktorius, ROSS MAYOT – telekomunikacinių ryšių vedėjas

Nuotr. K. Raudžio

Didžioji spauda ir etninės grupės

Redaktorių ir etninių bendruomenių atstovų konferencija

DANUTĖ SKUKAUSKAITĖ

1987 m. birželio 26-28 d.d. Toronte įvyko konferencija tema "Minorities in the Media", kurioje KLB atstovavo Kęstutis Raudys ir Danutė Skukauskaitė. Dalyvių tarpe buvo Ian Scott, M.P.P., Ontario provincijos teisingumo ministeris, ir David Crombie, M.P., federacinės valdžios daugiakultūrių reikalų ministeris, kuris ta proga paskelbė, kad per ateinančią parlamento sesiją pateiks naują daugiakultūriškumo įstatymo projektą.

"Toronto Star" redaktorius Haroon Siddiqui (indiečių kilmės) informavo, kaip etninės spaudos dalyviai ir jų bendruomenės galėtų efektingai dirbti su angliškąja spauda.

Per konferencijos popietę jo rekomendacijoms pritarė "Edmonton Journal" redaktorė Linda Hughes, "Montreal Gazette" darbuotoja Claire Balfour ir buvęs "Globe & Mail" redaktorius Cameron Smith.

Siddiqui pradėjo popietę jo rekomendacijoms pritarė "Edmonton Journal" redaktorė Linda Hughes, "Montreal Gazette" darbuotoja Claire Balfour ir buvęs "Globe & Mail" redaktorius Cameron Smith. nes pastarojo redaktorių jautė, kad atvykėlis neturi užtektinai patirties. Tais pačiais metais Cameron Smith, nestudijavęs žurnalistikos, neturėjęs jokios patirties, nemokėjęs nė mašinėle rašyti buvo priimtas į darbą "Globe & Mail" dienraštyje.

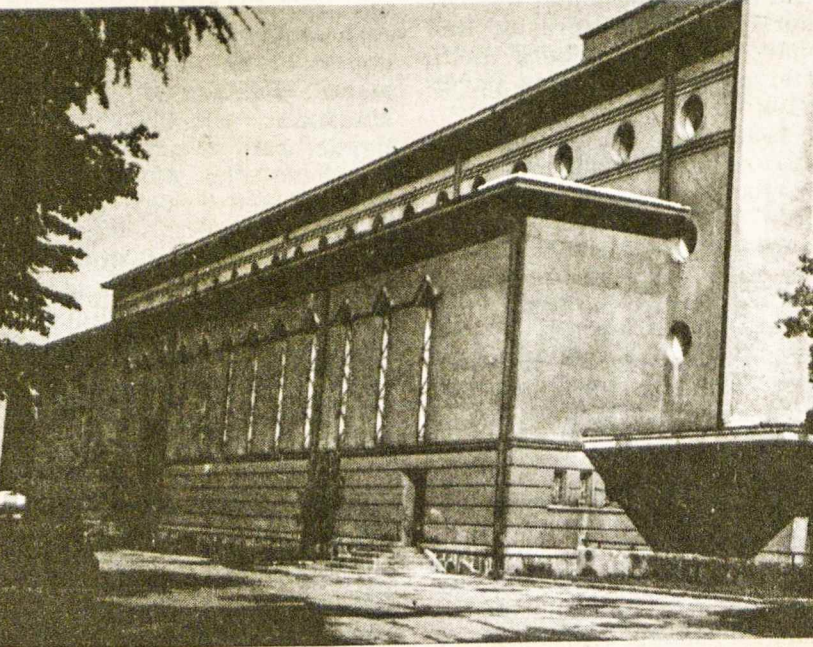
Smith patvirtino šį incidentą ir paklausė konferencijos dalyvių, ar iš tikrųjų laikai yra pasikeitę, nes tikrai maža sąujelė žurnalistų Kanadoje turi etnines pavardes. Šis klausimas liko neatsakytas.

Siddiqui nagrinėjo šią temą: "Dabartinės spaudos ryšiai su etninėmis grupėmis ir kokios problemos yra kilusios iš tų ryšių".

Etninės grupės dažniausiai pasirodo laikraščių nuotraukose arba sencacijų straipsniuose (pvz. armėnų teroristai arba sikų išpuoliai). Tragedija yra ta, kad šios etninės grupės nenori pripažinti savo kilmės iš tų kraštų, kur gimsta teroristai, karai ir diktatoriai.

Visi trys anglų spaudos redaktoriai sutiko, kad etninės grupės tepalaiko silpnus ryšius su laikraščių savininkais, redaktoriais, fotografais ir rašytojais. Laikraščiai dažnai išspausdina netikslias žinias, vardus, istorinius "faktus" ir t.t. Todėl publika turėtų dažniau kreiptis į redakcijas arba telefonu informuoti.

Jeigu šis būdas negautų atsiprašymo iš redakcijos, publika yra kviečiama problema spręsti per laikraščio atstovą "ombudsman". Tai dažniau-

Klaipėdos katalikų šventovė, pastatyta tikinčiųjų aukomis su okupacinės sovietų valdžios leidimu, pašventinta ir pavadinta Marijos Taikos Karalienės vardu, vėliau tos pačios sovietinės valdžios buvo atimta ir paversta koncertų sale, o bokštas nugriautas. Dabar tikintieji kovoja už tos šventovės sugrąžinimą

Kitataučių spaudoje dairantis

Krišnos grupė

Paryžiaus rusų savaitraštis "Ruskaja Mysl" birželio 12 d. laidoje pranešė, kad Stockholmo komitetas, kuris rūpinasi Krišnos sekėjų padėtimi Sovietų Sąjungoje, gavo pluoštą dokumentų, kurių pusė buvo parašyti lietuvių kalba. Šiuos dokumentus padėję išversti Jonas Simokaitis.

Iš šių dokumentų aiškėja, kad Krišnos sekėjai praėjusių metų gruodžio mėn. krepisė į Vilniaus miesto vykdomąjį komitetą ir, remdamiesi Sov. Lietuvos konstitucijos 50-uju straipsniu, prašė juos užregistruoti kaip religinę grupę ir duoti nemokamai kulto tikslams patalpas. Prašymą pasirašė V. Komockis, G. Samukas, R. Sprangauskas ir kiti.

Prašytojams registracijos sąlygos buvo aiškios: jie turi būti lojalūs valdžiai ir vykdyti jos įstatymus, turėti pastovų darbą, neatsisakyti tarnybos kariuomenėje, neardyti šeimų, nesiųsti į Vakarus informacijų ir santykių su užsieniu riboti religiniais reikalais; kulto grupės taryboje turi būti trys asmenys, kurių vienas gali nederbti — jo paskirtis: santykis su valdžia.

Nors Krišnos sekėjai sutiko visas šias sąlygas priimti, tačiau valdžia š. m. gegužės 8 d. padarė sprendimą jų neregistruoti. Stockholme gautų dokumentų tarpe buvo ir Krišnos sekėjų virimo knyga, parašyta lietuvių kalba.

Krepšinis be Sabonio

Šių metų birželio pradžioje Atėnuose vyko tarpvalstybinis Europos vyrų krepšinio turnyras, kurį laimėjo Graikija, baigmėje įveikusi Sovietų Sąjungą pasekme 103:101. Pagal Maskvos dienraštį "Izvestia", Sov. Sąjungos rinktinėje žaidė Kauno "Žalgirio" krepšinininkai Chomičius ir Jovaišas, ir Vilniaus "Statybos" — Marčiulaitis. Pagal "Izvestijų" sporto korespondentą S. Belovą, labai šlubavo sovietų gynimas. Birželio 16 d. laidoje jis rašė: "Aišku, jeigu rinktinėje žaistų Sabonis, mums gintis būtų lengviau".

viau aprašyti ir suprasti vienas kito norus, troškimus, laimėjimus ir įpytingas progas.

Linda Hughes pasakojo, kad prieš porą metų jos laikraštis pasamdė "Ethnic Beat" skyrui etninių grupių žurnaliste, kuri kasdien rašė žinias apie Albertos ir Kanados etnines grupes. Netikėtai skyrus buvo nutrauktas, kai žurnalistė pakeitė savo darbą. Bet kilo mintis, kodėl tokie žurnalistas nerašo reguliarių straipsnių apie etnines grupes didžiuosiuose Kanados laikraščiuose?

Visi trys žurnalistai sutiko, jog ši konferencija buvo labai naudinga, nes sustiprino ryšius tarp spaudos ir etninių grupių. Ateitis parodys ar iš tikrųjų etninės grupės mokes stiprinti ryšius su anglų spauda, kad ši kreiptų daugiau dėmesio į etnines problemas.

Gaila, kad šioje konferencijoje dalyvavo labai mažas skaičius Rytų Europos etninių grupių atstovų, nes tai buvo labai puiki proga susipažinti ir užmegzti ryšus su šio krašto įtakingais spaudos, radio ir televizijos darbuotojais bei išgirsti iš jų pačių pasiūlymus ir pageidavimus, liečiančius santykiavimą su Kanados spauda, radiju ir televizija.

Kodėl Atėnuose nežaidė Sabonis, tas pats laikraštis birželio 22 d. laidoje rašė: "Dar vis gyvos mūsų atmintyje dramatiškos baigminių rungtynių paskutinės minutės ir sekundės. Tą vakarą, įbedę akis į televizoriaus ekraną dūsavome: 'Ak, kad dabar aikštėje būtų Sabonis!' Tačiau mes žinojome: Arvydas prieš Europos čempionato turnyrą gavo traumą. Į Graikiją sovietų rinktinė išskrido be jo. Sabonis irgi stebėjo turnyro rungtynes: jo ligoninės palatoje buvo pastatytas televizorius. Kada Graikijoje prasidėjo pirmosios rungtynės po jo operacijos buvo praėjusios penkios dienos.

Nelaimė įvyko gegužės mėnesį eilinėje treniruotėje. Medikai konstatavo: kulno sausgyslė yra pilnai trūkusi ir reikalinga greita operacija. Sabonis tvirtai pareiškė: "Norėčiau būti operuojamas Vilniuje, daktaro Vitkaus klinikoje".

Ketvirtadienį, gegužės 28 d., susiršime su lietuviais mikrochirurgais. Sabonis buvo pristatytas į Lietuvos mokslinių tyrinėjimų institutą, medicinos ekspertų klinikos mikro-chirurginį skyrį."

vadovaujami chirurgai — J. Olekas, M. Minderis ir S. Špokevičius. Anestetiku buvo A. Ružinskas.

Birželio 18 d., lygiai trys savaitės po operacijos, A. Sabonis išsirasė iš klinikos. Kol kas viskas vyksta normaliai — komplikacijų nėra. Iš palatos jis išėjo be pagalbos, bet su ramentais: koja dar yra supiguota. Išėjo su gera nuotaika: pirmoji gydymo dalis pilnai pavyko".

Littmanas kritikuoja

Simono Wiesenthalio centro atstovas Kanada Sol Littmanas Toronte leidžiamame mėnesiniame žurnale "The Canadian Forum" birželio-liepos mėn. laidoje paskelbė straipsnį apie teisėjo Deschenes komisijos nutarimus apie karo nusikaltėlių teismus.

Straipsnio autorius stebisi, kad Kanados žydų ir ukrainiečių bendruomenės palankiai sutiko šios komisijos sprendimus. Littmanas kritikuoja Deschenes komisijos nutarimus dėl šių priežasčių: a. Joks įtariamas karo nusikaltėlis nebus perduotas kitai valstybei, bet bus teisiamas Kanadoje; 2. Kanados teismai truks ilgai ir, autoriaus manymu, per sekančius 10 metų tik 2-3 asmenys bus teisiami, nors Kanadoje esą apie 2.000 nacių karo nusikaltėlių (Deschenes komisija turi tik 20 pradėtų bylų ir 213 asmenų bus dar tiriama); 3. Deschenes komisija nuėmė grupinę atsakomybę nuo ukrainiečių divizijos "Halyčyna" karių — jeigu reikės, jie bus teisiami už tai, ką jie kaip individai padarė, bet ne už tai, kuriam kariniam daliniui ar organizacijai priklausė.

Straipsnio autorius taip pat kritikuoja Deschenes 1979 m. išleistojo knygoje "The Sword and the Scales" pareiškstą mintį, kad ne tik vokiečiai yra padarę karo nusikaltimų.

Su pastarąja mintimi ukrainiečiai pilnai sutinka. Toronto ukrainiečių savaitraštis "Novyj šliach" 1987 m. liepos 4 d. laidoje įdėjo šio turinio skelbimą:

"Sovietų karo nusikaltėliai.

Pagal naujus kriminalinius Kanados įstatymus galima bus teisti sovietų kaip ir kitus, Kanadoje gyvenančius, karo nusikaltėlius.

Prašome mums siųsti informacijas apie Jums žinomus tokius asmenis Kanadoje. Mes perduosime jų pavardes teisingumo ministeriui. Jeigu Jūs to pageidautumėte, Jūsų pavardė bus laikoma paslaptyste".

Toliau yra nurodytas "Civil Liberties Commission — Ukrainian Canadian Committee" adresas, kur galima informacijos gauti.

Tas pats ukrainiečių savaitraštis gegužės 30 d. laidoje rašė, kad įnėto komiteto pirmininkas Ivan Grigorovič perdavė teisingumo ministerijai 1000 (čia vėl tūkstančiai) asmenų pavardes, kurie yra įtariami esą sovietų karo nusikaltėliai ir veiks Baltijos kraštuose. J.B.

Is Toronto Maironio mokyklos X skyriaus abiturientų išleistuvių. Baigusių atlieka programą, kurioje atsako į klausimą: "Ką man reiškia Lietuva?" Kairėje matyti RASA PAJAUJYTĖ, viduryje – JONĖ MACIAUSKAITĖ, dešinėje AUDRA PUZERYTĖ ir kiti. Nuotr. St. Dabkauskas

Mitai apie senėjimą

Santrauka Paul Cullen straipsnio, išspausdinto "Catholic Digest" 1987 m. liepos mėnesį

1980 m. JAV gyventojų surašymas rodo, kad maždaug vienas iš devynių asmenų yra 65 metų amžiaus ar senesnis. Yra daug mitų apie šios amžiaus grupės asmenis.

Atsakykite: teisingi ar klaidingi yra šie klausimai:

1. Seni asmenys paprastai yra finansinė našta savo vaikams.

2. Senų asmenų dauguma tampa susenusiais (senile).

3. Sendami žmonės tampa religingesni.

4. Seni asmenys nesidomi intymių santykių palaikymu.

5. Seni žmonės yra neveiklūs ir daugiausia praleidžia laiko žiūrėdami televiziją.

6. Senstant protinės galios silpnėja.

7. Senų žmonių dauguma gyvena laisvos namuose.

8. Senų žmonių dauguma yra neturtingi ir vieniši.

Jeigu teigiamai atsakėte į bet kurį iš šių klausimų turite pakeisti savo nuomonę, nes visi šie tvirtinimai yra klaidingi.

Pirmas mitas: senų žmonių daugumas yra finansinė našta. Pagal tarptikybinių grupę, teikiančią religinius patarnavimus senesniems asmenims, tiksliai 1% visų jų pajamų duoda giminės arba draugai. Paprastai senesni asmenys veikia teikia finansinę paramą savo vaikams ar giminėms.

Antras mitas: senų žmonių daugumas tampa susenusiais (senile). Sociologas James Peterson sako, kad 96% senesnių asmenų nėra susenę ar praradę protinę orientaciją. Studija rodo, kad tiksliai 2% ar 3% senesnių yra protinių ligų institucijose.

Trečias mitas: sendami žmonės tampa religingesni. "Jeigu žmonės yra religingi būdami jauni, bus religingi ir pasenę" — sako monsinjoras Fahey, Fordhamo universiteto Trečiojo amžiaus centro direktorius.

Ketvirtas mitas: seni žmonės nesidomi intyminių santykių palaikymu. Pagal tarptikybinių grupę, teikiančią religinius patarnavimus senesniems asmenims, seksas tebėra jų normali ir patenkinama teikianti gyvenimo dalis.

Penktas mitas: seni asmenys yra neveiklūs ir daugiausia laiko praleidžia žiūrėdami televiziją. Pagal Harris'o apžvalgą, pagrįstą pasikalbėjimais su daugiau kaip 4250 asmenų, įskaitant beveik 2800 senesnių asmenų, tiksliai 35% senesnių asmenų daug laiko praleidžia žiūrėdami televiziją. Visų amžiaus grupių nariai praleidžia laiką miegodami, skaitydami ir dalyvaudami klubuose bei bendruomenės organizacijose. Jie yra linkę daugiau praleisti savo laiko su skirtingo amžiaus asmenimis ir nenori būti išjungti iš aplinkinės bendruomenės. Fizinė mankšta gali padėti ge-

riau veikti širdžiai ir plaučiams, sumažinti kraujo spaudimą ir sulėtinti osteoporozę — liguistą kaulo išretėjimą senesnėse moteryse.

Šeštasis mitas: senstant protinės galios mažėja. Amerikos senėjimo institutas praneša, kad senesnieji palaiko savo protines galias ir sensdami net sustiprina jas. Tik kai kurie protiniai veiksmai (pvz. pajėgumas kaitalioti dėmesį žiūrint į daug daiktų arba prisiminti tam tikras informacijas iš didelio kiekio daiktų) senstant mažėja. Senėjimo institutas nurodo, kad protinės galios, kurios priklauso nuo švietimo ir patyrimo, gali iš tikrųjų sustiprėti. Pietų Kalifornijos universiteto studija rodo, kad senstant žodynas ir pajėgumas mastyti sąvokomis (conceptualize) pagerėja. Taip pat ši studija sugestionuoja, kad senesni žmonės paveikliau galvoja nei jaunesni, nes gyvenimo patyrimas įgalina juos greičiau daryti sprendimą.

Septintasis mitas: dauguma senesnių asmenų gyvena laisvos namuose. Statistika rodo, kad senesnių asmenų tiksliai 5% gyvena laisvos namuose, pensininkų institucijose ar ligoninėse. Pagal JAV pensininkų sąjungą, maždaug aštuoni iš dešimties vyrų ir šešios iš dešimties moterų gyvena su savo šeimomis.

Aštuntasis mitas: dauguma senų asmenų yra neturtingi ir vieniši. 1980 m. surašymas rodo, kad 16% asmenų, peržengusių 65 metus, yra neturtingi, o kiti 10% beveik neturtingi. Dauguma asmenų, peržengusių 65 metus, aplanko savo vaikus kartą per savaitę ir daugiau kaip pusė metų savo vaikams kartą per dieną.

Kiti mažiau žinomi faktai

- Pensininkai yra laimingi. Monsinjoras Fahey iš Fordhamo mano, kad pensininkų dauguma teigiamai žiūri į gyvenimą. Ir Harris'o apžvalga nurodo, kad trys iš keturių pensininkų su pasitenkinimu prisimena savo praeitį ir tiki, kad dabartis yra tokia pat įdomi, kaip ir praeitis.

- Senesni asmenys mažiau praleidžia darbo dienų kaip jauni, mažiau patiria laimingų atsitikimų darbe, yra labiau patenkinti savo darbu, veiksmingai, kaip ir jaunesni darbininkai.

- Senesni amerikiečiai praleidžia vieną iš penkių dolerių maistui namie, apie 20% visų dolerių praleidžia vaistams, kurie gaunami be gydytojo recepto.

- Vidutinis senesnis asmuo yra baigęs 10.2 metų mokslinimąsi. Keturi iš dešimties yra baigę aukštesnę mokyklą, vienas iš 10 baigęs ketverių ar daugiau metų kolegiją.

Paruošė J. Str.

Apie "terbas" ir obuolius

Atrodo, kad savo diskusiniu straipsneliu "Gyvenkime daugiau realia dabartimi" ("TŽ" 1987 m. 2 nr.) būsiu netyčia užkludęs "širšių lizdą". Oponentams, diskusijas baigiant, galima būtų atsakyti dvejojamai, būtent ignoruojant ar jiems atskaitant. Kadangi oponentų mintys yra pilnos insinucių, iškraipymų, nesusingaudymų ir savos kūrybos, įdedamos į mano lūpas, tai teko pasirinkti antrąjį kelią.

Savo trumpame straipsnyje bandžiau iškelti keturias dabartinio okupu. Lietuvos gyvenimo apraškas: reikalą įpilti lietinti ir suprasti jaunąją, jau trečios generacijos, lietuvių kartą, jos galvojimą ir aspiracijas, reikalą keisti senąjį mūsų veiksmų aprobuotą bendravimo su tautos kamieniu principą, reikalą išsiaiškinti, kas gi iš tikrųjų yra likusios mūsų tautos kamienas; ir reikalą paruošti mūsų jaunimą politiškai, kad jis galėtų atsilaikyti antikomunistinėse diskusijose, nedraudžiant jam aplankyti savo tėvynės.

Atrodo, diskusijos temų būtų pakakę. Jeigu A. Svilonis nelaiko jų diskutuotino, o tik kontroversinės, tai jau jo dalykas. Oksfordo anglų kalbos žodynas taip aptaria kontroversiją: "disputation, argument conducted in the press", o "disputation" — "argumentative debate". Sapientis sat.

Diskusijos susilaukė trijų oponentų: A. Balasaitienės iš Klivlando, A. Svilonio (slapyvardžiu pasirašiusio) iš naujojo laikraščio "Lietuvių balsas", ir inicialiais pasirašiusio A. Str.

A.B., nežinau kodėl, savo straipsnį pradėjo žodžiais: "... atsakydama (ar atsiliepdama) į J.R. straipsnį", nors tame "atsakyme" nebuvo paliesta nei viena mano aukščiau minėtų temų. Savo neva atsakyme ji siūlo sudaryti dar vieną naują lietuvių išeivijos politikos koordinacinį organą (su pilnais politinių partijų įgaliojimais) derinti visai mūsų politinei veiklai. Argi A.B. nieko nėra girdėjusi apie VLIKą, kuris ir atstovauja, su pilnais įgaliojimais, mūsų politines partijas? Mano manymu, mums daugiau jau veiksnis nebereikėtų. Ko mums tikrai reikėtų, tai glaudaus ir nuoširdaus jų bendradarbiavimo. O tai galima bus pasiekti tik tada, kai mes išmoksimės gerbti vienas kito nuomonę ir išvadas daryti nuosaikiuose diskusijose.

A. Str. savo atsakyme man gana plačiai rašo apie VLIKą, tai gal ir būtų atsakymas A.B., nes aš savo straipsnyje apie VLIKą nesu užsiminęs nei vienu žodžiu.

Kiti du oponentai — aiškūs "kietosios" linijos atstovai, nes jų straipsniai persunkti sodriu, vis kitus pamokančiu patriotizmu, lyg kitokias nuomones turintieji lietuviai būtinai yra pasimetę ar tėvynės išdavikai. Prisikaitėme mes čia, daugiausia čikagiečiai, jų straipsnių užsidariusiose čikagieskose "Naujiene" (neduok Dieve, kad ir jų naujais laikraštis susilauktų tokio paties likimo).

Didžiausia, manau, mūsų silpnybė išeivijoje arba mūsų bendro nesugyvenimo veiksnys yra tas, kad mes nesugebame išlaikyti ramios ir neužgaulios kitų nuomonės. Jeigu dalykai dėstomi nepuiciant per "mūsų dūdą", tai stergiamasi juos jau taip iškraipyti, kad net ir pats autorius jų nesuprastų. Kad mano žodžiai nebūtų tušti, štai pateikiu ir keletą pavyzdžių.

1. Jeigu A. Svilonis nurodys kurioje mano straipsnio vietoje jis rado mano pasiūlymą "... kad reikėtų užiaubti burną ir tylėti..." (kaip kad jis rašo savo straipsnyje "Į kontroversines mintis" ("Lietuvių balsas" 1987. 9 nr.), tai aš galėsiu jam tik padėkoti. Bet kadangi tokio posakio mano straipsnyje nėra, tai jį, aišku, išgalvojo pats oponentas.

2. Toliau A. S. taip rašo: "... minkštiesiems (atsseit ir J.R., nes vienoje savo straipsnio vietoje jis jau kategoriškai tvirtina, kad dabartis nesiremia JO, atsseit J.R. "minkštą" linija) ir partizanų pasipriešinimas buvęs tautai ir

valstybei daugiau žalingas negu naudingas..." Paklauskiau, kur jūs tai radote p. Sviloni? Mano buvo rašyta taip: "... besąlyginis pasipriešinimas, koks buvo partizanų laikais, jau yra (atsseit dabar, esamajame laike) daugiau žalingas negu naudingas..." Parafrazuojant esamąjį laiką į būtajį ir iš to padarant insinuciją, kad J.R. niekina partizanų yra nemoralus žurnalizmas. Jis turi ir savo vardą, tik jo nedrįsčiau pakartoti.

A. Str., išvardinęs tik dalį okupuotos Lietuvos kankinių, atrodo, nerado reikalo atkreipti savo dėmesį į mano straipsnio pastraipą apie tautos kankinius, kuri buvo užbaigta žodžiais "... mes juos, be abejo, didžiai gerbiame ir prisimename, nes negali būti tautos be herojų..." Išrankioti iš straipsnio tik tai, kas jums patinka, nėra nei moralu, nei etiška.

Visiškai A. Str. nesąmonė ir nesusingaudymas yra apie VLIKą "kvietimą" pereiti į L. Bendruomenę. Oponentas, manau, gal kanadiškis, taigi ir mažai orientuotas apie ilgą metę Amerikos lietuvių dviejų lietuvių Bendruomenių problemą. Ji buvo paliesta mano straipsnyje prabėgimo. Bendruomenėms bandant susitaikyti, natūraliai kilo klausimas, kaip aukštoji Reorganizuotos B-nės vadovybė galėtų pritaikyti ar būti įjungta į vieną B-nę. Kalba buvo tik apie B-nes, o ne apie joki VLIKą, kurio niekas nekvietė, nei pats VLIKas, būdamas aukštesnė institucija kaip B-nė, nei nebando veržtis į L.B-nės vadovybę.

Straipsnio pradžioje A. Str., A. Svilonio pavyzdžiu, rašo: "... kad dvi naujos kartos, J.R. supratimu, dėl gaudaus valgio šaukšto yra jau prisitaikiusios. Gal galėtumėte p. A. Str. nurodyti, kurioje straipsnio vietoje aš taip rašiau? Nemanau, kad rastumėte. O mano buvo parašyta taip: "... tos mūsų minimos kartos, patyrusių buvusiųjų kartų likimą, suprato, kad norint gyventi okupacijoje, bent minimaliu žmogaus gyvenimu (atsseit turėti darbą, pastogę, maistą, auginti šeimą ir jai sudaryti minimalias sąlygas ateičiai) reikia prisitaikyti prie esamų gyvenimo sąlygų ir okupantų reikalavimų". Jeigu jau A. Str. nepatenkintas prof. Vardžiu ir jo klasifikacijomis, tai gal galėtų duoti "kredito", kaip amerikiečiai sako, dr. Juozui Girniui, "Aidų" redaktoriui, kuris savo filosofinėje knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė" rašo: "Sovietinio teroro vergijoje sunku išlikti absoliučiai 'švariems'. 'Švarūs' išliko tik tie, kurie pasirinko mirtį. Tam tikras prisitaikymas visiems neišvengiamas. Tačiau tai neduoda teisės iš aukšto žiūrėti į pasilikusius krašte ir jų 'suteipimą', taip kaip kad ir nieko nuopelninčio nėra mūsų 'švarume' — pabėgime iš tėvynės".

Aptardamas mūsų politines linijas, nesu užsiangazavęs nei vienas iš jų. Savo asmeniškai "politikoje" aš pagiriui kiekvieną pozityvią pastangą ar darbą mūsų laisvinimo byloje. Lygiai taip pat ir papeikiu bereikalingas peštynes ir nesusingaudymą. Tai aš pabrėžiau ir savo straipsnyje. Aptardamas "minkštąją" liniją dar pasakiau, kad *pasak jų*, atsseit tai nebūtų mano nuomonė. Ar tai jau, turint gerą intenciją, oponentams sunku buvo susigaudyti?

Išvadoje manau, kad oponentai ne nebando atsakyti į mano straipsnyje iškeltus klausimus, tik, gavę progą, bandė, kaip ir senovėje, "išlieti savo tulžį" ant "minkštųjų" ir parodyti savo patriotinį pranašumą.

Ir šitokiomis insinucijomis bei nesusingaudymais vartaliodami, kaip obuolius po terbą, patys pasirašydami slapyvardžiais (A. Svilonis) dar drįsta viešai reikalauti iš kito jo pavardės, lyg jie ir jų pavardės būtų neliečiamos, kaip "tabu", anot Polineizijos čiabuvių šventojo žodžio. J.R.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraūkiami seni PIGIA KAINA. P. Lubyas. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Baltiečių jaunimo surengtoje sibirinių tremimų vigilijoje Toronto Nathan Phillips aikštėje 1987 m. birželio 13 d. grupė baltiečių vadovauja bendram giedojimui. Antra iš dešinės — DARIJA DEKSNYTĖ Ntr. Lino Dauksos

Nerašyti atsiminimai II

Lietuvos gimnazijų mokytojai pirmaisiais sovietinės okupacijos metais

Tie pirmosios sovietų okupacijos metai Lietuvoje nebuvo lengvi visiems. Daug žmonių nustojo darbo, buvo tardyti, suimti, sugrūsti į kalėjimus ar kažkur slapta išvežti.

Politrukai gimnazijose

Mokytojų darbas Kauno gimnazijose irgi buvo nelengvas, nes paskirti politrukai rusai (daugiausia kariai), nors ir nemokėjo lietuvių kalbos, reikalavo, kad mokytojai turi ką nors dirbti komunizmui, o ne tik savo pamokas atlikti ir skirstytis namo.

Tuoju buvo panaikinti įvairūs mokinių būreliai (literatūros, istorijos, meno ir kt.), skautai, o jų vietoje atsirado komjaunuoliai. Mokytojai nežinojo nieko apie tuos komjaunuolius, bet atsirado gimnazijose mokytojų, kurie patys pasiūlė perimti komjaunuolių organizavimą. Kai kurių gimnazijų mokytojai susirūpino, nes visai nežinojo, kad tarp jų yra komunistuojančių. Iš mokinių atsirado komjaunuolių, ypač žydų, nors jų buvo nedaug, nes žydai Kaune turėjo dvi savo gimnazijas.

Naujas direktorius

Šiandien prisimenu, kad mokytojai pradėjo mūsų gimnazijoje nebijoti naujo direktoriaus ir inspektorius. Direktoriaus buvo baigęs Vytauto D. universitetą istoriją, o inspektorius — ekonomiją. Apie inspektorių nieko negalėjau pasakyti, nes jis buvo labai tylus ir nekalbus. Kartais atrodė, kad sunku būtų ir pasakyti kas jis toks yra. Su juo nesusipratimui ir ginčų turbūt taip ir neteko niekam per tuos metus patirti.

Direktorius mokytojų kambaryje kartais pasakodavo apie savo mokslą, o vieną kartą pasisakė, jog komunistu jau buvo nuo IV klasės Kėdainių gimnazijoje. Tada, su kitais klasės draugais, pasistatė šapinografa kviečiuose spausdino darbininkams proklamaciją. Aš juodu abu pažinojau universitetą, bet tik iš matymo.

Mokytojų kambaryje dažniausiai tylėdavome, nes reikėjo saugotis visų, netgi ir savo bendradarbių. Vieną dieną man VII klasės mokinys koridoriuje tyliai pasakė, jog komjaunuoliai nori įskusti direktoriui, nes pasakiau, kad Vaidmantas buvo kunigas.

Komjaunuolių siautėjimas

Tais metais turbūt daugiausia reikėjo bijoti komjaunuolių. Jie kartais pamokų metu slapta vaikščiodavo po koridorių ir klausydavo prie durų, apie ką mokytojai kalba. Būdavo ir taip, kad jie ateidavo į mokytojų kambarį ir įteikdavo direktoriui sąrašą mokinių, kuriuos reikia išmesti iš gimnazijos, nes jie pasakoja anekdotus apie Staliną ir juokiasi iš rusų.

Neprisimenu tikrai, kaip kitose gimnazijose būdavo, bet mūsų direktorius paimdavo tuos sąrašus ir pažadėdavo peržiūrėti, mokytojų posėdžiuose svarstyti, bet dėl to ne vienas mokinys per tuos metus iš gimnazijos nebuvo išmestas.

Suėmimai

Blogiau būdavo, kai įeidavai į klasę ir pamatydavai tuščią suole vietą. Mokiniai tą rytą būdavo nusiminę, o kuris nors

pašnabždėdavo: "Naktį suėmė".

Į gimnaziją dažnai ateidavo tėvai ir pasakodavo, kaip suėmė. Jie skųsdavosi, kad buvo prie kalėjimo, kur norėjo įduoti drabužių ir maisto, bet sargai neprileisdavo nė iš tolo.

Suėmė ir kelis mokytojus. Vieno matematikos mokytojo žmona pranešė, kad jų name vakare buvo mitingas, kur kalbėjo žydai, o josios vyras pateikė kelis klausimus apie komunizmo sistemą. Josios vyrą suėmė prieš namų.

Tų metų pačioje pradžioje buvo suimta ir rašytojos Rūtelionienės dukra, VIII klasės mokinė. Motina buvo atėjusi į gimnaziją ir papasakojo, kad dukra yra Micekvičiaus gatvės kalėjime, bet niekas negalėjo jai padėti. Kai 1941 m. birželio 22 d. prasidėjo vokiečių karas su rusais, tai ji išėjo iš kalėjimo su visais, kai kaliniai išlaužė duris ir vartus. Vėliau ji atėjo į gimnaziją ir papasakojo, kad rusai ją išstius metus laikė tamsiame kalėjimo rūsyje. Kaiėjo iš kalėjimo, tai nuo pirmos šviesos beveik apako. Gera, kad kaliniai jai padėjo ir išvedė. Visą mėnesį labai blogai matė, bet pamažuėjo geryn.

Vienas VII klasės mokinys pasakojo, kai jis kalinio drabužiais ir klumpėmis eidamas namo į Vilijampolę, kur jo tėvai gyveno, pamatė ant Neries tilto tą pačią žydę, kuri naktį atėjusi su keliais rusų kareiviais jį suėmė. Ji tekina skubėjo su savo šeimos nariais ir krepšiais. Klasės draugai tada jam patarė: "Reikėjo griebti tą žydėlį ir įmesti į Nerį".

Vietoj kryžiaus Stalinas

Vieną rudens dieną kažkas pasibeldė į VI klasės duris. Tai buvo gimnazijos sargas, kuris pasakė: "Aš labai atsiprašau, bet turiu nuimti kryžių ir pakabinti šitą." Tai buvo Stalino paveikslas. Mokiniai visi nuleido galvas, kai kurios mergaitės (vėliau pasakojo) pradėjo melstis. Klasėje buvo mirtinga tylą, o aš, kai sargas ant rankų išnešė kryžių, nežinojau nuo ko pradėti kalbėti. Tą savaitę ir kitose Kauno gimnazijose buvo įsakyta nuimti nuo sienų kryžių, vyti, kitus paveikslus ir pakabinti Staliną.

Pokalbis su politruku

Mūsų gimnazijai buvo paskirtas politrukas rusų karys. Jis sakėsi esąs kapitonas, bet mums toks neatrodė. Pradžioje buvo nedrąsus ir kalbėjo tik su direktoriumi. Turbūt nervinosi, nes visą laiką rūkė savo atsivežtas cigaretes. Ateidavo rytą ir sėdėdavo mokytojų kambaryje. Į klases jis neidavo.

Mokytojai į tą politruką žiūrėjo su baime. Pagaliau pamažu visi apsiprato, o jis pradėjo kalbėti ir su mokytojais, kurie mokėjo rusiškai. Prisipažino, jog tas darbas jam nelabai patinka, bet geriau negu būti fronte. Taipgi papasakojo apie savo žmoną, kuri ruošiasi jau atvažiuoti. Tada drąsesni mokytojai (žinoma, labai atsargiai) vieną dieną paklausė, kodėl sovietai pralaimėjo karą su suomiais. Jis aiškino, jog tai buvo ne pralaimėjimas, o tik karo užbaigimas. Mat jiems buvo reikalinga tik Karelija, kuri turėjo apsaugoti Leningradą kara metu.

Mokytojai labai pergyvendavo, kai reikėdavo pasilikti

po pamokų ir klausyti tų politrukų aiškinimų apie komunizmo laimėjimus. Tačiau blogiau buvo, kai tie politrukai pradėjo gimnazijose rengti vakarelius — pasilinksminimus, į kuriuos atveždavo rusų kareivių būrį. Tie kareiviai, atlikę programą scenoje su šokiais, dainomis ir balalaikom, pradėdavo vesti mokines šokti, o tos neidavo. Tuomet direktorius ir klasių auklėtojai turėdavo aiškinti, jog mergaitės nemoka gerai šokti, o be to, jos daugiau paprastosios su savo klasių mokiniais.

Mokytojos atvejais

Vieną dieną Kaune pasirodė mokytoja iš Vilniaus. Ji buvo lituanistė. Ji papasakojo mums savo pergyvenimus Vilniuje.

Tada ji dėstė lietuvių kalbą vienoje gimnazijoje. Kartą atėjo po pamokos į mokytojų kambarį ir rado kalbantį rusų karį, kuris niekino Lietuvą ir mūsų kariuomenę. Šiandien aš dar labai gerai prisimenu ir galiu pakartoti jos žodžius: "Padėjau dienyną ant stalo ir vožiau ranką tam ruskiui per snukį". Tuomet ji paėmė savo lietaus su portfeliu ir greitai išėjo iš gimnazijos. Gera, kad jos niekas nesulaukė. Laimingai atėjo pėsčia net iki Lentvario, iš kur traukiniu atvažiavo į Kauną.

Ji mums sakė nevažiuoti į tėviškę Vilkaviškio apskrityje, bet bandys pasiekti Marijampolę, nes ten turi giminių. Mokytojai tą dieną dar surinko jai pinigų, ir ji išvažiavo.

Korsakienės vizitai

Tais metais Kauno gimnazijose pradėjo lankytis H. Korsakienė. Kokias pareigas ji tada ėjo, taip ir neteko sužinoti. Prisimenu, kad jos vyras K. Korsakas tada buvo Kaune radiofono direktorium. Ji mokytojams aiškino, jog visi turi gerai pasiruošti, o ypač iš dainų, šokių ir muzikos, nes vasarą Maskvoje bus gimnazijų mokinių festivalis. Deja, to jos festivalio taip ir nesulaukėme.

Į Sibirą

O Lietuvoje birželio mėnesį prasidėjo didysis tautos naikinimas — masinis tremimas į Sibirą. Mačiau tą pirmąjį traukinį Kauno geležinkelio stotyje. Priekiniai vagonai jau buvo uždaryti, o i kitus dar grūdo žmones iš sunkvežimių. Aplinkui stovėjo rusų kareiviai su atkistais šautuvų durtuvais. Prasiveržusi žmonių minia bandė paduoti maisto, bet kareiviai neprileido. Kai kurie bandė mesti ryšulėlius, bet nepasiekė vagonų, o rusai juos pasipiravo su kojom ir šonais. Taip palikau verkiančius žmones stotyje ir sugrįžau į namus kaip po liūdnu laidotuvių...

Tad taip gyveno ir dirbo pirmosios sovietų okupacijos metais gimnazijų mokytojai. Nors šie įvykiai ir nebus aprašyti mūsų istorijoje, bet man atrodo, jog kartais verta juos prisiminti, nes kiekvienam iš jų yra ir mūsų maža dalis. B.D.

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniška ir išsami knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Ankstyvosios išeivijos rašytoją išlydėjus

A. a. Marija Aukštaitė-Navikevičienė 1896. VII. 18 — 1987. IV. 26

M. F. YOKUBYNIENĖ

1987 m. balandžio 26 d. Kanados lietuvių visuomenė nustojo neeilinės dukros.

Gimusi ir augusi Lietuvoje, velionė iš 90 metų savo amžiaus paskutiniuosius 57 metus gyveno išeivijoje.

Atėdama į šį pasaulį, ji atsinešė meilę plunksnai bei visapusiškam Dievo žmoniui dovanotam grožiui. Buvo smulkios, lieknos išvaizdos, bet iš jos sielos veržėsi versmės, daug didesnės už ją pačią. Ji rašė, rašė ir rašė! Pačioje jaunatvėje linko poezijon, bet ateitis praplėtė jos kūrybos sritis — daug rašė ir prozos.

1930 m., atkviesta savo vyro Antano Navikevičiaus (atvykusio Kanadon 1928 m.), su dviem sūneliais — Antanu ir Algirdu — Marija atvyko iš Lietuvos Montrealin. Čia, šiek tiek pasirošusi pastoviam gyvenimui, įsikūrė su dalimi savo šeimos (Lietuvoje liko 2 sūneliai). Vienas jų — Vytautas — jau po žemėlę, o Jonas, 13 metų gimnazistas, dėl trūkumo pinigų kelionei liko su autorės tėveliais Prienuose.

Varginga pradžia

Marijos Aukštaitės atvykimo Kanadon laikotarpiu visame Šiaurės Amerikos žemyne (ir Kanadoje) siautė skaudi ekonominė depresija: nei darbų, nei pinigų. Įvairūs trūkumai bei bado šmėkla švaistėsi daugelio žmonių gyvenime. Tai patyrė ir Navikevičių šeima. Tačiau jie nebuvo likimo audroje užmiršti. Kaimynystėje, viename namelyje, gyveno nestiprios sveikatos senutė. Sužinojusi apie atvykusią šeimą, prašė prižiūrėti ją ir jos namelį. Tuo būdu atsirado pagrindas šeimos pragyvenimui ir rašytojos kūrybai nuotakai.

1933 m. poetas Juozas Tysliava, „Vienybės“ redaktorius iš JAV, besilankydamas Toronte ir Montrealyje, susipažino su rašytoja Marija Aukštaitė ir pakvietė ją bendradarbiauti „Vienybėje“. Tai buvo pirmas žingsnis į Amerikos lietuvių spaudą, kurioje bendradarbiavo.

Rašytoja apie save

Dabar leiskite pacituoti mons. dr. Juozui Prunskui įteiktą Marijos Aukštaitės 1947 m. autobiografiją, išspausdintą „Drauge“ (1987. V. 23).

„Gimiau iš Baltramiejaus ir Katarinos Baltrušaitytės-Radkevičių. Gimtoji lūšna — Starnaičių km. prie Garliavos girių. Ažuolynai, girių gilybės ir jų ošimas taip užburdavo sielą, kad dažnai tėvelis vakarais turėdavo su šviesa klajoti ir ūkauti po šilus. Rasdavo kur nors prisilįsčiusią beklaušančią šilo maldos.

Paūgėjusi ganiau gyvulius, į šilus ar pievas nusigūnis. Kai gyvūneliai žolėlę grūždavo, aš pasilipdavau ant akmens ir ištiesus rankas sakydavau pamokslus. Iš tų pamokslų atmenu tiek, kad kalbėjau į žmones — į tuščias erdves kreipdamasi.

Žiemomis tėvelis po dvarus ir kaimus mokytojavo. Iš jo išmokau skaityti ir rašyti, būdama šešerių metų. Kiek paūgėjus ir tėveliui atsiradus vis daugiau mokinių po dvarus ir kaimus, o labai trūkūs kas mokyti, todėl, mane paskyrė mokyti didesnius ir vyresnius už mane pačią. Juos mokydavau skaitymo ir rašto. Persikėlus tėvams į Šaltupio dvarą gyventi, pridavė mane į sodą, prie iš Varšuvos parvežto daržininko. Čia išmokau inspektų darbo. Su kauptuvėliu, grėbliu, kastuvu ir laistyvu.

Auginau ponams daržoves, gėles, agrestus ir serbentas, prižiūrėdavau jaunus medelius, „gracavodavau“ sodo takus, o lūpomis vis bėgdavo tie „pamokslai“ ir pašnekesiai su ganta. Vieną tokių „pamokslų“ atsitiktinai nugirdęs dvarponio giminaitis pradėjo mane sekti.

Ir taip vieną vakarą, palaisčius klibmoje gėles po palocių langais, matau — ant švaraus, bet šlapio tako guli kaip pasaka gražus melsvas, baltomis aftavonėmis moteriškas kalnietėlis. Tikra vilionė. Imt... ar ne? Kariauja mintys. Jei paimsiu — nuodėmė. Nepaėmus — sušlaps, susipur-

vins. Juk tai panos Marijos kalnietėlis! Pažįstu! Paėmus slenką prie durų... Tokie rūmai... Aš tokia vargšė... Po dienos darbo, inspektų ir kliombų laistymo kojos purvinos, šlapios, rankos suskirdusios... Tiesiu pirštus skambučiu. Tik štai, pro kolonadas, išnyra pana Marija. Griebia mane į glėbį, karštai nučiuojuoja ir sako: 'Dabar būsi mūsų šeimos narė, už teisingumą ir tu nešiosi kalnietėlį. Eik į vidų'.

Nuo tada rūmuose ir pasilikau prie ponų vaikučių už auklę. Ši lenkų Geištarų šeima davė man privatų mokslą ir išauklėjimą. Ten gimė ir mano pirmoji poezija lenkų kalba. ... Czemu smutek serce niszczy'.

1914 metų karas tą viską sugriovė... Išplėšė sužadėtinį. Ištėkėjau už Antano Navikevičiaus granatų sūkury. Susilaukėme keturių sūnų: Jono, Vytauto, Antano ir Algirdo.

Lietuvos nepriklausomybei kuriantis visa siela jai pasišvenčiau. Rengėme savanorius, dirbau Lietuvos gynimo komitete, draugijose, scenoje, chore, miesto taryboje ir t.t. Bandžiau plunksną žurnale „Moteris“, „Darbininkas“, „Tėvynės sargas“. Pasirašydavau 'Nemuno Vilnis'. Pirmas gimtąja kalba eilėraštis buvo išspausdintas „Tėvynės sarge“ — 'Būkie laiminga žemė didvyrių'.

Kančioje ir veikloje

Toliau savo autobiografijoje M. Aukštaitė rašo: „Dėl šio sūnelio, tėvelių ir Tėvynės palikimo prasidėjo mano skaudžiausia tragedija. Užpūlo dvasinės kančios. Tas kančias, ilgesius ir skausmus pradėjau pinti į raštus. Savo nelaimingą gyvenimą pradėjau maskuoti plunksna. Pradėjau 'Vienybėje' savo koliumną 'Montrealio dienos'. Su tomis 'Dienomis' vis labiau įsisiūbavau ir nuo 1936 metų sukūriau arti 60 ilgesnių ir trumpų novelių ir apysakų (reiškia iki 1947 m. — M.F.Y.).

Montrealyje suorganizavau porą draugijų, redagavau žurnalėlį 'Nepriklausoma Lietuva.' (Šis žurnalas buvo įsteigtas Toronte, Ont., 1941 metų pradžioje. Redagavo V. Dagilis). Dėl atsiradusio nuomoninių skirtumų leidėjų buvo nuspresta perkelti jį Montrealin. Rašytoja Marija Aukštaitė sutiko redaguoti. Ji, su komisija atvykusi, perėmė redagavimą tų pačių metų pabaigoje. Šis posūkis buvo naudingas: išlaikė tą leidinį patenkinančioje aukštumoje. Nėra abejonės, kad redaktorės sūnūs Antanas ir Algirdas savo motinėlei talkino, padėdami paruošti stencilius, dauginti lapus, išsiuntinėti skaitytojams. Be to, jų piešinėliai puošdavo leidinį.

Po II D. karą prasidėjus lietuvių imigracijai Kanadon, susilaukta daug šviesių žmonių, įvairių specialistų, net ir redaktorių. Tada Marija Aukštaitė perdavė „NL“ redagavimą naujom įėgom. Marijos Aukštaitės redagavimo laikotarpį galima vaizduotis kaip saugų tiltą tarp „NL“ įsteigimo tarpsnio iki stipresnių pajėgų atvykimo. Palaipsniui „NL“ išaugo iki savaitraščio, kuris ir dabar gyvuoja. Š. Amerikos lietuvių spaudoje M. Aukštaitė dalyvavo: „Darbininke“, „Drauge“, „Dirvoje“, „Amerikos lietuvių“, „Aiduose“, „Lietuvoje“, „Kristaus Karaliaus Laive“, „Žvaigždėje“ ir „Tėviškės žiburiuose“.

Vyriausias sūnus Jonas, karininkas, žuvo Lietuvoje.

Motinos rauda

Savo autobiografijoje Marija Aukštaitė rašo: „Su bolševikų atplūdžiu į Lietuvą mane užgulė baisūs rūpesčiai ir nemigo naktys, suspaudė ligos. Ant Tėvynės aukuro sūnui padėjus gyvybę, likau nebyliu lavonu... Bet jaučiu, kad jo kapas šaukia į nebaigtą kovą, kad jo karžygiškas kardas įpareigoja mane į plunksnos darbą“.

Mons. dr. J. Prunskis savo pastaboje prie M. Aukštaitės autobiografijos rašo: „Jos kūryba buvo gausi. Jei ne visi puslapiai švėtyje kūrybinėmis aukštumomis, tai vis dėlto jos knygos persunktos dideliu

nuoširdumu, moterišku jautrumu“.

Leidiniai

Marija Aukštaitė, talkinama savo sūnų, išleisdino šešias savo kūrybos knygas: 1. „Rožių vasara“ — eilėraščių rinktinė, 1966 m., 2. „Išėivės keliu“, 1978, 3. „Išėivė“, 1980, 4. „Nubangavę kūdikystės dienos“, 1981, 5. „Ant marių krašto“, 1981, 6. „Lyrika“, 1983. Be to, M. Aukštaitė paliko apie 70 apysakų, poezijos ir užrašų.

Mons. dr. Juozas Prunskis pastebi: „Taigi plunksna nekrito iš rankų, beveik iki pati mirtis jas atšaldė“.

Velionės kūryboje gana ryškiai atsispindi jos erškėčiuotas gyvenimo kelias. Jinai jaučia savo kūrybos netobulumus, tačiau neatsispiria norui save išsakyti, dalintis savo vidaus pasauliu su skaitytojais. Įžangoje leidinio „Rožių vasara“ (8 psl.) ji kreipiasi į skaitytoją:

„Prašau priimti. Atleisti man už klaidas ir netobulumą. Už meilę, skausmą ir tiesą. Be to viso — būčiau nepilna. O trokštų parodyti savo gyvą, pilną veidą, nors ir su trūkumais, bet realų. Tokį, kokį padarė pats margas gyvenimas: lūšnėlė ir rūmai. Lietuva ir išeivystė. Piemenėlės basumas, vėliau grėblis, šakė, kastuvai... Dar vėliau: knygos, plunksna, aristokratų vaikų ir governantės velionėlis.“

Velionelio vergystės ir didžiųjų rūmų dėka išsivystė mano platesnė pasaulėžiūra. Prispautai auklėta, rūmų įtakos įžeibta, esu dėkinga anai šviesai praskleidusiai man prošaivė, bet lūšnėlės ir mano tėvelių dvasia sumetė man dar mažutę tikėjimo ir tautos meilės kibirkštį iš mano širdį, balanos liepsna pralenkė aristokratinį kristalų žiburius, išsiveržė gyva patriotinė ugnis, įsijungė į Tėvynės vargus ir kovas, Lietuvai nepriklausomybės siekiant, o ir pasiekus — atidavė Jai širdį ir jėgas... Įsipulsavo visu pulsą į Jos atstatymo gyvybę... Ir, kas slėgė Tėvynę — slėgė mane.“

Pirmas savo eilėraščius sukūriau dar globėjį soduos. Rankraščių buvau pavadinusi: „Netikėti žiedai“, netikėti jie ir suvyto: 1914-jų metų karui mobilizavus jaunuosius, tarp jų ir mano sužadėtinį, kurs atminimui išsivežė rankraščių, ir karu sukuriuose jis kažkur pasimetė.

Paskutinės dienos

M. Aukštaitė Kanadoje gyveno trijuose miestuose — Montrealyje, Toronte ir Port Hope. Antanui teko gyventi su motina. Jis jai buvo daugiau nei sūnus — buvo globėjas ir artimiausias bičiulis iki paskutinės minutės jos gyvenimo.

Sūnus Antanas laiškė rašo: „Gan dažnai paimdavau motiną truputį pavazinę gamtą, iš Ošavos, Trentono, Peterboro miestų trikampyje. Visą laiką grožėjosi gamta, ypač pavasario atgimimu ir tikėjosi, kad kelionės ją sustiprins, vis norėjo pasigrožėti žydinčiais sodais ir apylinkės alyvu medžių žiedais. Bet 1987 m. balandžio 26 diena, savo namuose, belaukdamas lietuviškos radijo programos 'Tėvynės prisiminimai' keletą minučių prieš 2 v.p.p. jos širdis sustojo. Per 5 min. buvo nuvežta Port Hope ligoninėn, bet daktarai negalėjo atgaivinti“.

Laidotuvės įvyko balandžio 29 d. St. Mary's kapinėse iš Our Lady of Mercy šventovės Port Hope, Ontario, arčiau savo likusių sūnų. Šios kapinės yra Port Hope mieste, skersai Pine View Plaza, šalia Highway 2, viena minutė nuo Highway 401.

* * *

Kūrybinis velionės palikimas gana stambus. Jos talentas neabejotinas, bet dėl nepalankių gyvenimo sąlygų negalėjo pilnai išsiskleisti. Literatūrinį autorės palikimą reikia vertinti ne šių dienų, bet ano meto akimis. Tokiuose rūmuose išryškės ir jos kūrybos vertė. Be to, ji dar nėra pasverta ir laukia lietuvių išeivijos tyrinėtojų plunksnos.

Atsiųsta paminėti

SUDIEV 1987. Toronto Mairoio mokyklos abiturientų leidinys. Paruošė X sk. mokiniai ir jų auklėtoja S. Bublienė. (Masinėle rašytas leidinys) ir padaugintas.

MOTERIS, lietuvių moterų žurnalas, 1987 m. 3 (177) nr. Redaktorė — Nora Kulpavičienė, leidėja — Kanados lietuvių katalikų moterų draugija, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada. Metinė prenumerata \$10, garbės — \$15.

Išeivijos rašytoja a. a. MARIJA AUKŠTATITĖ-NAVIKEVIČIENĖ, mirusi Kanadoje 1987 metų balandžio 26 dieną, sulaukusi 90 metų amžiaus

Baltiečiai tarptautiniame rašytojų suvažiavime

Sovietų Sąjungos rašytojų organizacija reikalauja uždaryti laisvajame pasaulyje veikiančius estų ir latvių klubus. Lietuviams atstovavo rašytojas A. Landsbergis. Priimta rezoliucija, smerkianti rašytojų kalinimą

1987 m. gegužės 10-17 d. Lugano mieste, Šveicarijoje, įvyko 50-sis tarptautinis PEN Klubu suvažiavimas, kurio tema buvo „Pakraščio sričių literatūros“. Suvažiavime dalyvavo keturi estai, penki latviai, atstovaujantys savo PEN centrams. Vienintelis lietuvis buvo A. Landsbergis, tremties PEN centro delegacijos narys.

Ypatingas baltiečių laimėjimas buvo gegužės 15 d. Beveik vienbalsiai priimtas ir kalinamų rašytojų bei žurnalistų komiteto pranešimas, kuriame išvardinti ir baltiečiai „sąžinės kaliniai“. Minimi Viktoras Petkus, Baly Gajauskas, nutrėmimo esantys Gintautas Iešmantas ir Povilas Pečiūnas. (Petkų savo garbės nariu yra priėmęs skotų, o Iešmantą — amerikiečių PEN centras). Paleistųjų sąrašė — Algirdas Statkevičius, Vytautas Skuodis, Liudas Dambrauskas, Antanas Terleckas ir Vladas Lapienis. Pranešime rašoma, kad Sovietų Sąjungon, drauge su Vietnamu ir Turkija, tebėra uoliausios rašytojų kalintojos.

Išrinktas naujas kalinamųjų rašytojų komiteto pirmininkas švedas Thomas von Vegesack, kuris yra gerai susipažinęs su Baltijos kraštų problema. Savo kalboje jis paminėjo neseniai iš kalėjimo paleistą latvi kitamintį, kuris valdžios atstovą paklausė apie savo teisinę padėtį. Tasai patarė paleistajam neturėti jokių iliuzijų, nes jis tebėra laikomas nusikaltėliu: „Šiuo metu mums nepraktiška laikyti jus kalėjime“.

Viena PEN suvažiavimo popietė buvo skirta latvių literatūros klasikams — Janiui Rainiui ir Aspazijai. Jos metu apie Rainio gaudžius ryšius su Lietuva kalbėjo A. Landsbergis.

Rezoliucija

Tarptautinis PEN klubas gegužės 15 d. savo suvažiavime Šveicarijoje priėmė šią rezoliuciją:

KADANGI vengrų policija 1987 m. kovo 4 d. Budapešte konfiskavo 350 egz. naujų vengrų savilaidinio žurnalo „Egataj Kozolt“ (Tarp kompasos taškų) ir daugelį rankraščių;

KADANGI šimtai knygų bei rankraščių, ypač istorinėmis bei religinėmis temomis, ir vertimų (Paskalis, Orwellis, Solženicinas), buvo konfiskuota 1986 m. gegužės-gruodžio laikotarpyje prieš Lietuvos katalikų inteligentiją nukreiptos akcijos metu šios tautos 600 m. krikščionybės sukties išvakarėse;

KADANGI lagerio vyriausybė neseniai konfiskavo lietuvių kritiko Viktoro Pet-

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. Vilija Mozūraitė, mezzosopranas, pernai yra laimėjusi du jaunųjų dainininkų konkursus V. Vokietijoje: V. Berlyne — F. Mendelsohno, Miunchene — R. Strauss. Šią vasarą ji gastroliuos Ispanijoje ir Italijoje.

Šešiasdešimt pirmojoje R. Vokietijos baltistų konferencijoje R. Berlyne pagrindinis dėmesys teko 1987 m. balandžio 16 d. mirusiam prof. dr. Viktorui Falkenhahnui. Jo gyvenimo kelią, nuopelnus mokslui bei kultūrai išsamiai apibūdino valstybinės bibliotekos vadovė prof. F. Krautze. Velionis dirbo iki mirties. 1986 m. gruodžio mėnesį, jau turėdamas 83 metus amžių, jis dalyvavo 60-tojoje R. Vokietijos baltistų konferencijoje, žvaliai reikėsi diskusijose, kėlė naujus sumanymus. Keletą dienų prieš mirtį prof. dr. V. Falkenhahnas su artimu savo talkininku įkalbėjo į magnetofono juostelę nebaigto novelių romano apie J. Bretkuną trūkstantias vietas, aptarė romano pabaigos planus. Minėtajai R. Vokietijos baltistų konferencijai vadovavo šio mokslineio susivienijimo pirm. prof. R. Ekertas, R. Vokietijos mokslų akademijos narys. Vilniuje išleistas J. Bretkūno „Rinktinis raštus“ recenzavo daktarė H. Bart iš E. M. Arnto universiteto Greifswalde. Darbus latvistikos temomis skaitė latvis rašytojas J. Melbarzdis.

Lietuvių istorijos draugijos susirinkime gegužės 14 d. Čikagoje, Jaunimo centro kavinėje, J. Sakas skaitė įdomią paskaitą „Kun. Juozas Vailokaikis (1880—1953) inas nepriklausomos Lietuvos kikiui“. Paskaitininkas, pateikęs pagrindinių kunigo, visuomenininko ir ekonomisto J. Vailokaikio biografinių duomenų, pabrėžė Seinuose leistą „Šaltinį“. Jo redagavimą kun. J. Vailokaikis perėmė 1907 m., pradėjęs kovą su Lietuvos rusinimu, prenumeratorių skaičių padidinęs iki 15.000. Kun. J. Vailokaikis ypač kritikavo okupacinės valdžios perkamus dvarus Lietuvoje ir juos dalinamus rusams, nors žemės labai reikėjo paties lietuviams. Savo rašiniuose „Šaltinio“ red. kun. J. Vailokaikis primindavo skaitytojams, kad žemės atėmimas lietuviams yra baisenis už spaudos draudimą. Esą lietuviai, netekę žemės, neteks ir tėvynės. Už tokius straipsnius kun. J. Vailokaikis kelskakt buvo nubaustas pinigineis baudomis ir vieną kartą kalėjimu trim mėnesiam. Norėdamas sustabdyti žemės atėmimus rusams, kun. J. Vailokaikis 1912 m. įsteigė Brolių Vailokaikių bendrovę, kuri sutelktu kapitalu pradėjo supirkinėti dvarus ir juos išdalinti lietuviams žemdirbiams. I D. karo metais kun. J. Vailokaikis Petrapilyje leido ir redagavo „Vado“ laikraštį, įsteigė keliolika tūkstančių lietuvių sutelekusia Liaudies sąjungą, skleidė socialinį sąmoningumą katalikybės pagrindais. Pokaryje organizavo lietuvių grįžimą prisikeliančion nepriklausomon Lietuvon, kur 1919 m. kun. J. Vailokaikiui teko būti Katalikų veiklos centro pirmininku, krikščionių demokratų centro komiteto nariu. Vėliau jis pasitraukė iš politikos ir su broliu Jonu įsijungė ekonominėn veiklon. Jiedu suorganizavo akcinę „Maisto“ bendrovę, įsigijo plytinę Palemonę, organizavo butų statybą Aleksote, rūpinosi kitų ūmonių steigimu ir finansavimu. Per pirmuosius masinius lietuvių trėmimus 1941 m. vasarą kun. J. Vailokaikis buvo išvežtas Altajaus kraštan. Pokaryje greit grįžo Lietuvon, buvo paskirtas Paštuvos klebonu ir ten mirė 1953 m.

Stogastulpį „Kalvis“, skirtą 150-tosioms Druskininkų kurorto metinėms, sukūrė specialion darbo stovyklon sukviestį liaudies meistrai: meninės kalvystės atstovai — alytiškis Kazys Babravičius, šiauliečiai Julius Bukauskas, Pranas Kontrimas ir Gintas Kurnamskis, Zigmąs Žilinskas iš Klaipėdos, kauniečiai kalviai Alfredas ir Zigmąs Staška, metalo plastikos meistrai vilnietis Stasys Babikas ir druskininkietis Gintaras Žilys, vadovaujami dailininkų Liongino Virbicko ir Žilvino Baurėno. Stogastulpį Druskininkų sukakčiai skirta saulute apvainikavo kalvių kalvis Vytautas Jarutis. Stogastulpis „Kalvis“ pastatytas Druskininkuose steigiamoj poilsio zonoje šalia šilo ir Druskonio ežero, kur bus įkurtas kalvystės muziejus, išsaugą aiktė masiniam renginiams. Džukija garsėja kalvystės menu. Druskininkuose rengiamos tradicinėmis tapusios Kalvių dienos. Jās vasarvietės lankytojams dabar primins kaltų metalinių saulučių stogastulpis „Kalvis“.

Nidos „Agilos“ salėje paskutini gegužės savaitgalį įvyko estradinį liaudies ansamblių festivalis „Neringos vėtrungės-87“. Lietuvoje dabar yra 15 tokių ansamblių, kurie visi dalyvavo festivalyje, išskyrus Panevėžio „Ekraną“ ir Tauragės „Optimā“. Gausius žiūrovus ir vertintojų komisiją, vadovaujamą kompoz. M. Noviko, džugino išaugęs ansamblių muzikavimo lygis. Laureatų vardą ir žiūrovų prizą išikovojo panevėziečių ansamblis „Vaivorykštė“, kuriam dabar vadovauja „Neringos vėtrungės-85“ festivalyje geriausias dainininku pripažintas V. Bleivydas. Ansamblin įsijungė gabus dainų autorius A. Armonas ir naujas dainininkas K. Kerbedis, pripažintas geriausiu siemetiniam festivalyje. Specialiu prizu buvo pažymėtas ir garso rež. R. Kišonas. Lygiavėriū „Vaivorykštės“ varžovu tapo K. Lukšo vadovaujamas kauniečių ansamblis „Elektra“, trečią kartą pripažintas festivalio laureatu. „Elektra“ susilaukė trijų prizų: už brandžiausią programą, geriausią vokalinę grupę ir geriausią dainininką R. Dirsytę. Prizą už geriausią jaunimui skirtą dainą atlikimą laimėjo E. Gražio vadovaujamas biržiečių „Portalas“. Geriausia instrumentinė grupė buvo pripažintas vilniečių ansamblis „Ad libitum“, o specialų prizą už geriausią dainą apie Nidą išikovojo vilniečių ansamblio „Veidrodis“ sol. V. Fatėnas. Festivalyje dalyvavo ir gerokai pasikeitęs kauniečių „Versmė“, grojanti klasikinio džiazio kompozicijas. Jai dabar vadovauja būgnininkas A. Jofė, pripažintas geriausiu siemetinio festivalio instrumentalistu. V. Kst.

kaus išsamų rankraščių apie pasaulio literatūrą, prie kurio jis triūsė septynerius metus Permės 36-I konclageryje;

KADANGI ukrainiečių poetas Mykolas Rudenko neseniai pareikalavo, kad lagerio vadovybė sugrąžintų konfiskuotą jo rankraštį;

TARPTAUTINIS PEN klubas pakartoja savo chartoje išreiktą nusistatymą, kad niekas neturi teisės atimti iš bet kurio asmens ar bet kurios tautos svarbius jų kultūrinio palikimo dalies ar apriboti jų ryšius su pasauline literatūra, ir

PAREIŠKIA, jog knygų bei rankraščių, kaip ir rašytojų, negalima įkalinti ar naikinti. Išreškia viltį, kad tokie veiksmai nebebus kartos. ELTA

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 6 3/4%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 6 3/4%	nuo 10 1/2%
1 metų term. indėlius 7 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7 1/4%	nuo 10 1/2%
3 metų term. indėlius 7 1/2%	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 8 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų GIC-met. palūk. 7 1/2%	1 metų 9 1/2%
2 metų GIC-met. palūk. 8 1/2%	2 metų 10 %
RRSP ir RRIF (pensijos) .. 7 1/2%	3 metų 10 1/2%
RRSP-1 metų term. ind. 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
Specialią taup. s-tą 6 1/4%	1, 2 ir 3 metų 9 1/4%
Taupomąją sąskaitą 6 %	Draudžiamas asmenines ir sutar-
Kasd. pal. taupymo sąsk. 6 1/4%	ties paskolas iki \$15,000 ir narių
Kasd. pal. čekių sąsk. iki .. 5 3/4%	gyvybę iki \$2,000 už santaupas

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairūs kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisyimas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PASIRINKITE SAU NAMĄ - su
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu
ANTANAS GENYS

RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAZAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (i pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Toronto atžalyniečiai vaidina lietuviškas vestuves tautybių savaitės metu "Vilniaus" paviljone, kuris buvo įrengtas Prisiikėlimo parapijos salėse

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

talinio dolerio įvedimą padiktavo gerokai sumažėjusi kanadiško dolerio vertė. Metalinio dolerio dabar jau reikia miestų viešojo susisiekimo priemonių dežutėse, kai kuriuos reikmenis parduodančiuose automatuose. Metalinio vieno dolerio projektai buvo atrinkti specialiaje konkurse 1978 m. Pirmoji vieta tada teko doleriui, kuriame vaizduojamas valtimis keliaujantis XIX š. prekiautojas. Šio projekto teko atsisakyti, kai steigėsi persiuntimo dingo jau pradėti įgyvendinti monetos planai. Neužmirštama pabrėžti, kad jie buvo siunčiami ne per Kanados pašta, o per vieną kurjerių bendrovę. Įpusėto projekto atsisakyta, nes jį galėjo būti pavogę būsimos monetos klastotojai. Apyvartan 1987 m. liepos 1 d. nutarta išleisti II premiją laimėjusį dolerio monetos projektą, sukurtą dail. B. Carmichaelio, gyvenančio Ontario provincijoje, Sylvan Valley vietovėje prie Sault Ste. Marie. Jo sukurtame vaizde matyti ežere plaukiantis kanadiškas naras (loon). Vieno dolerio monetą nuo kitų padės atskirti vienuolika jos skritulin įjungtų nedidelių, bet pirštams juntamų kampų. Naujoji moneta yra auksinės spalvos, pagaminta iš metalo mišinio, kurį sudaro 88% vario ir 12% cino (alavo).

Popiežius Jonas-Paulius II, 1984 m. viešėdamas Kanadoje, buvo planavęs susitikti su Kanados indėnais ir eskimais Fort Simpson vietovėje. Šiaurės vakarų teritorijoje. Planus tada sukludė tą vietovę apsupę rūkas, dėl kurio nebūtų galėjęs nusileisti lėktuvas. Šv. Tėvas pažadėjo pas inde-nus ir eskimus atvykti kita proga. Kanados katalikų vyskupų konferencija dabar paskelbė, kad Jonas-Paulius II šiemetinė savo devynių dienų viešnagė JA Valstybės susijungs su apsilankymu Fort Simpson. Grįždamas Romon, jis iš Detroito rugsėjo 19 d. atskris Edmontonan, kur pernakvos vietiniame pilkųjų se-selių vienuolyne ir rugsėjo 20 d. mažesniu lėktuvu atskris Fort Simpsonan trim ar keturiom valandom. Tada vėl grįš Edmontonan ir tęs kelionę Romon. Oficialaus Šv. Tėvo susitikimo Kanadoje nebus, nes šis jo apsilankymas pas inde-nus ir eskimus yra susietas su asmeniniu pažadu.

Tautinių šokių šventė

VIII Tautinių šokių šventės rengėjų komitetas Hamiltono liepos 6 d. turėjo posėdį su šventės programos vadovais.

Nutarta pasirašyti sutartis ir įmokyti už visas šventei užsakytas reikalingas sales, orkestrus, ruošti tautinių šokių grupių vadovams kursus suderinimui šokių, kurie bus atliekami šventėje. Tautinių šokių šventės vadovai praneš apie tai grupių vadovams.

Dėkojame Kanados lietuvių fondui, pažadėjusiam pradinę \$5000.00 paskolą. Bet tai tik lašas jūroje. Esame gavę iš JAV Liet. Bendruomenės valdybos \$2500.00. Bradinis įmokėjimas už sales, orkestrus spaudinius ir kt. siekia arti \$10,000.00. Tie įmokėjimai daromi skolinant lėšas iš KLB valdybos išdo.

Tautinių šokių šventės finansinio skyriaus pirminin-

kas J. Krištolaitis įpareigotas rūpintis visomis šventei reikalingomis lėšomis – jų sutelkimu, išmokėjimu ir atsi-skaitymu. Tam darbu atlikti finansinio skyriaus pirminin-kas sudarė penkias komisijas. Jų vadovai yra sekantys: dr. S. Čepas – lėšų telkimo, A. Juozapavičius – loterijos organiza-vimo, J. Stankus – bilietų platinimo ir atsiškaiymo, R. Lukoševičiūtė-Kurienė – ryšiams su Kanados valdžiomis, R. Sakalas – šventės išdėlininkas. Lėšų, loterijos ir bilietų komisi-jų pirmininkai sudaro savo komisijas bent iš trijų asmenų. Toliau šventės komisijų pranešimus ar prašymus paruoš sek-cijos savo nuožiūra.

Jau pats laikas pradėti telkti lėšas VIII Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės reikalams!

J. Krištolaitis

SPORTAS

GOLFO ŽINIOS

Karštam ore ir kalnuotoje Boltono aikštėje liepos 12, sekma-dienį, prakitavo 30 Toronto lietuvių golfo klubo narių – 4 moterys ir 26 vyrai.

Geriausius rezultatus pasiekė Aug. Simanavičius ir R. Šimkus, nugalėdami kursą 76 smūgiais. Antra vieta teko V. Kaknevičiui 77, trečia A. Stauskui 78, ketvirta Al. Simanavičiui 79. Toliau sekė V. Pulkys, A. Banelis po 80, V. Astrauskas 81, V. Siminkevičius, P. Stauskas 82, Al. Kuolas, R. Kymantas 83, A. Balnis, L. Baziliauskas 84 ir t.t. Su išlyg. smūgiais laimėjimai teko: V. Pulkiui 58, A. Balniui 59, B. Sergauičiui 60, R. Kymantui 61, L. Baziliauskui, L. Radzevičiui, Aug. Simanavičiui po 63, V. Siminkevičiui, V. Astrauskui 65, V. Kaknevičiui, R. Šimkui, V. Vaitkevičiui po 66 ir t.t.

Motery grupėje pirmą vietą teko I. Kymantienei 94, antra – E. Kekštienei, trečia – D. Deksnytei. Su išlyg. smūgiais pirmą vietą teko D. Deksnytei ir G. Stauskieni 66, antra – I. Kymantienei 70 ir trečia – E. Kekštienei.

Premijas už tiksliausius smūgius, primetant sviedinuką arčiausiai prie vėliavėlės iš vieno ir dviejų smūgių, gavo R. Šimkus, L. Radzevičius ir Al. Simanavičius.

Turnyrui vadovavo klubo pirm. A. Stauskas. Sekantis turnyras – Glen Eagles aikštėje liepos 26 d., 12 v.

Metinis baltiečių turnyras, kuriame varžysis lietuvių, latvių, estų ir suomių komandos, įvyks Rolling Hills aikštėje rugpjūčio 30 d. Tą patį dieną vyks ir klubo turnyras Golf Haven aikštėje 11 v.r. Inf.

Skautų veikla

• Romuvos 25 metų suaktuvinė stovykla įvyks rugpjūčio 1-15 d.d. Prašome stovyklautojus atvažiuoti į stovyklą rugpjūčio 1 d. tarp 1 ir 3 v.p.p. Registracijos bei informacijos reikalais prašome kreiptis į draugininkus arba į A. Dailydę tel. 277-1117 (Mississauga) ir A. Baltakienę tel. 385-5681 (Hamilton). Dar įjieskoma šeimininkų pirmajam ir antrajam savaitės stovyklos ir pirmajam savaitės ūkvedžio.

Šiuo reikalu kreiptis į K. Batūrą tel. 239-8986.

• Rugpjūčio 8, šeštadienį, 4 v.p.p., įvyks Romuvos stovyklos 25 m. sukakties iškilms. Rugpjūčio 9, sekmadienį, 10.30 v.r., bus Mišios ir Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimas. Visi kviečiami iškilimėse dalyvauti.

• Liepos 12-13 d.d. įvyko darbo iškyla į Romuvą, dalyvaujant 30 žmonių. Tęsimi darbai: sales grindų remontas ir vandens šildymo tankų įrengimas. Kitos darbo iškylas bus liepos 18 ir 25 d. Laukiame, kad kuo daugiau įsijungtų tėvų ir jaunimo į šias iškylas. Informacijų teirautis pas K. Batūrą tel. 239-8986.

• V.s. VI. Bacevičius atsiuntė sveikinimą: "Su dideliu džiaugsmu sveikinu jus iš Romos iškilmų. Šiuo laiškeliu noriu persiųsti jums bent dalelę to, ką šiandien čia jaučiame". J.D.B.

VIDA TURŪTAITE, kuriai 1987 m. birželio 28 d. Toronto universiteto Convocation salėje buvo įteiktas George Brown kolegijos pritaikomosios grafikos diplomas su (honours) garbės pažymiu. 1985 m. Vida baigė Yorko universiteto psichologijos fakultetą bakalauro laipsniu. Sėkmingai dirba meno srityje "Art Variations" bendrovėje. Jau dveji metai dirbuojasi Toronto Lietuvių namuose kaip patarėja socialiniais reikalais. Yra baigusi Toronto Maironio mokyklą, skautė, buvusi "Gintaro" ansamblio šokeja

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
6 3/4% už 90 dienų term. indėl.
6 1/4% už 6 mėn. term. indėlius
7 % už 1 m. term. indėlius
7 1/4% už 2 m. term. indėlius
7 1/2% už 3 m. term. indėlius
8 % GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
8 1/2% GIC 2 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
7 1/2% už pensijų planą (variable rate)
8 % už 1 m. term. pensijų planą (variable rate)
7 1/2% už pensijų fondą – RRIF
6 1/4% už specialią taup. s-tą
6 % už taupymo s-tas
5 1/4-6 1/2% kasd. palūkanų sąskaita
5 1/4% už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo 10 1/2%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 9 3/4%
2 metų 10 1/4%
3 metų 10 1/4% (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 9 % (variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto).
Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.

AKTYVAI virš 61 milijonų dolerių
Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas (kainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renowned realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker
4887 dundas st. east islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
PRINCE EDWARD ir BLOOR – trijų miegamųjų, puikiai išremontuotas, vienaugštis namas. Kaina – \$239,900.
BABY POINT – gražiai išremontuotas dviejų miegamųjų namas. Kaina – \$179,900.
HIGH PARK – trijų miegamųjų namas su garažu. Kaina – \$164,900.
ISLINGTON-DUNDAS – trijų miegamųjų, labai didelis sklypas. Kaina – \$289,900.
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrinndinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331 arba 537-2869

Lietuvių kunigų nutarimai

Vatikane 1987 metų birželio 27 dieną (vykusio Pasaulio lietuvių katalikų kunigų suvažiavimo nutarimai)

1. Pasaulio lietuvių katalikų kunigų vienybė apgailestauja, kad šiais Lietuvos krikščionybės suaktyvinimais metais sovietinių pasaulio galiūnų nebuvo leista lietuvių tautai viešingai minėti savo krašto suaktyvintą drauge su Kristaus vietininku žemėje:

a. Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II ir išeivijos lietuviams nebuvo leista susirinkti ta proga Vilniuje prie tautos globėjo šv. Kazimiero karsto;

b. Lietuvoje gyvenantiems tikintiesiems, išskyrus vieną vyskupą ir aštuonis kunigus, nebuvo leista atvykti į iškilmės krikščionybės lopsyje prie šv. Petro karsto Romoje;

c. visiems lietuviams nebuvo leista tą šventę minėti istorinėje Vilniaus katedroje, kuri tikintiesiems yra uždaryta ir šv. Kazimiero palaikai iš jos ištremti.

2. Kunigų vienybė dėkoja Šv. Tėvui už suaktyvines pamaldas prie šv. Petro karsto, už audienciją lietuviams bei lietuviškai tartą žodį, už apatatinę laišką Lietuvos tikintie-

siams, už mokslinį simpoziumą Lietuvos krikščionybės klausimu ir už nuolatinį rūpestį bei globą, teikiama lietuviams tikintiesiems.

3. Kunigų vienybė reiškia padėką arkivyskupui P. Marinkui, prel. A. Bačkui ir prel. A. Bartkui, kurių pagalbomis bei rūpesčiu dėka Pasaulio lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas galėjo įvykti Vatikano patalpose.

4. Pasaulio lietuvių katalikų kunigų vienybės valdyba įpareigojama sudaryti reformos komisiją, kuri išstudijuotų organizacinę katalikų veiklą išeivijoje ir pateiktų savo rekomendacijas vyskupui P. Baltakiui, OFM.

5. Kunigų vienybė jungiasi su visa okupuotoje Lietuvoje persekiojama tikinčiųjų Bendrija, meldžia jai išvermės ir išreiškia viltį, kad sovietinė priespauda pasibaigs, pakils visa tauta naujam gyvenimui nepriklausomoje Lietuvos valstybėje, užtikrinančioje tikėjimo ir kitas žmogaus laisves bei teises.

Toronto Aukštesniųjų lietuvių kursų studentai, baigę kursus, džiaugiasi išleistuvėse Prisikėlimo parapijos saleje. Viduryje – Maironio mokyklos vedėja GIEDRA PAULIONIENĖ, dešiniame krašte kursų mokytoja IRENA ROSS. Studentai iš kairės: Indrė Freimanaitė, Dana Pargauskaitė, Zita Gorklytė, Linda Radzevičiūtė, Aras Naušėdas, Dovydas Genys, Gailė Jonytė

Nuotr. R. Pranašio

PADĖKA

Tėvams pranciškonams už visas paslaugas, solistui Vaciu Verikaičiui, bičiuliams bei pažįstamiems, prisiminusiems vėlionę

ELENĄ ŠALTMIRIENĘ,

(vairiaip prisidėjusiems prie jos šermenų ir laidotuvių, gili dukrų, sūnų ir vaikaičių padėka.

Ne visa duona vienoda

Ilgus metus amerikiečiai valgė vien tik baltą duoną. Tačiau šiuo metu dirbtine kaita supaprastinta pūkinė balta duona išeina iš "mados" ir ją pakeičia tamsesnė, tirštesnė (kondensuotė) pilnų kviečių (ruginių) maišyta duona.

Hunter kolegijos mitybos profesorius dr. Tom Watkins apie baltą duoną kalbėdamas pusiau humoristiškai pareiškė: "Pūkinės duonos era baigiasi. Ji neturėjo maistingumo vertės, bet tiko, "pagnaužiojus ir pakeitus kepaluko formą, spardymui vietoj futbolo..."

Populiarėjanti tamsi duona primena akmens girnas ir kaimo duonkepe. Bet ar tikrai tamsiosios duonos yra geresnės už baltąsias, ir ar vienos duonos yra sveikiau valgyti negu kitos?

Nežiūrint baltos duonos blogėjančios reputacijos (jos pareikalavimas nukrito 17%), mitybos žinovai pabrėžia, kad ji turi gražų dar neprilygsta beverčiui maistui, angliškai "junk food" vadinamam. Visos duonos turi daug proteinų ir prilygsta maždaug vienam trečdaliui keptos jautienos proteinų kiekiui. Be to, duonoje yra mažiau riebalų, kurių viena riekutė turi apie 70-80 kalorijų.

"Kalbant apie vienos duonos pranašumą prieš kitą, visai nėra abejonės, kad pilnų kviečių duona, kurios pareikalavimas nuo 1977 metų pakilo 45%, turi daugiau maistingų dalių, negu balta susmulkin-ta duona", — sako Amerikos Kepimo instituto direktorius dr. Gur S. Ranhortra.

Balta duona (pūkinė) gaminama tik iš vienos grūdų dalies. Kai grūdas malamas ir paverčiamas į baltus miltus, jis suskaldomas į tris sudėtines dalis: pluoštą (fiber), diegą (germ) ir spermą (endosperm), kurių tik trečioji — sperma, susidedanti iš krakmolo ir proteinų, naudojama. Šiuo siekia prailginti miltų sandėliavimo laiką, kadangi grūdų diegas, šiltam orui esant, greit apkarsta. Be diego miltai neturi geležies, tiامينų, riboflavino, niacinų.

Pilnų grūdų duona, aišku, kepama iš visiško grūdo, t. y. su diegu ir pluoštu. Tokia duona ir maistingesnė už baltų miltų duoną, nes turi vitaminų B, geležies ir pluošto. Kviečių pramonės tarybos teigimu, pluošto kiekis šioje duonoje yra tris kartus didesnis už baltos duonos.

Perkant duoną reikia atkreipti dėmesį į maišelio už-

ŠYPSENOS

Susirašinėjimas

Rašytojas Mark Twainas su daug kuo plačiai susirašinėdavo. Tai jį vargindavo ir atimdavo daug laiko.

Vienas literatas parašė Twainui laišką ir, negaudamas atsakymo, vėl kreipėsi į Twainą, pridėdamas prie savo laiško pašto ženklą ir popieriaus. Po kelių dienų gavo iš Twaino atvirkštą:

— Popieriaus ir pašto ženklą gavau. Prašau atsiųsti voką.

Sąžiningumas

Anglijos rašytojas Doyle, detektyvo "Šerloko Holms" nuotykių autorius, pasiuntė kartą aštuoniems sąžiningo vardo bendrininkams telegramas:

"Bėk, viskas išaiškinta". Kitą dieną visi išbėgo iš Anglijos...

Kanceleris ir komikas

Bismarkas, "geležinis kanceleris", labai vertino ir mėgo garsųjį Berlyno komiką Helmerdingą. Po vieno vaidinimo Helmerdingas gavo milžinišką gėlių glėbį. Norėdamas pagerbti kancelerį, jis, priėjęs prie ložės, įteikė gėles kanceleriui Bismarkui. Publika plojo.

Staiga kanceleris garsiai nusikvatojo. Visi nustebo. Kone susirietęs iš juoko, Bismarkas atsislojo ir garsiai perskaitė įrašą gėlių kaspinė: "Didžiausiam šio šimtmečio komikui".

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas — Tom Thompson

1987 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

3. Birželio 25 — liepos 14 5. Rugsėjo 2 — 16
4. Rugpjūčio 17 — 28 6. Spalio 5 — 16

Grupės: gegužės 13, birželio 25 ir rugsėjo 2 lydesiu aš pats. Norintiems nupirkti automobilį arba ir kitus reikmenis. Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ir grupėms į visus pasaulio kraštus. Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

V. BAČENAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelių reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. (416) 593-0600

SVEIKINAME
kunigą Petrą Rukšį,
gyvenanti Sao Paulo,
Brazilijoje, kunigystės
šventimų 20-tųjų metinių
proga (1967.VI.29), lin-
kėdami sveikatos, ište-
rės, uolumo ir visų kitų
Šventosios Dvasios dovanų jam pačiam ir jo aptar-
naujantiems tikintiesiems —
Rukšių, Remeikų ir
Seibučių šeimos

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių
laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus
nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA "ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskėlinas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

SKAITYTOJAI PASISAKO

KANADOS PAŠTAS

Dovanokite, pavėlavau atsily-
ginti už įdėtą skelbimą, bet ir Ka-
nados paštas pavėlavo. Per tris
savaites gavau vos vieną "T2" nu-
merį (25-tą). O kur kiti?!

Kad pašto unija yra paklydusi
tyruose, mes gerai žinome, tačiau
Kanados pašto organizacija irgi
ne geresnė. Mes, Kanados gyven-
tojai, paštą išlaikome ir su paga-
liu atgal gauname.

A. Ripkevičius

LITUANISTIKA UNIVERSITETE

Girdėjau, norima įvesti litua-
nistikos kursą Toronto universi-
tete, jeigu atsirastų bent 16-20 stu-
dentų, norinčių pagilinti lietuvių

kalbos mokėjimą. Tai labai geras
užmojis. Rodos, tokį skaičių su-
rinkti bus gana lengva. Deja, iki
šių vos vienas studentas užsire-
gistravo, o registracijos laikas
baigiasi.

Yra žmonių, kurie labai stengė-
si tokius kursus įvesti Toronto uni-
versitete, deja, jų pastangos bus
tuščios, jeigu neatsiras daugiau
studentų.

Argi ne mes, vaikų tėvai, esame
už tai kalti? Neskatiname savo vai-
kų pramokti tubiliau savo ir savo
tėvų kalbos! Jei mes ir toliau ne-
sistengsime savo vaikus išmokyti
lietuvių kalbos, tai gana greitai
turs pranykti lietuviškoji spau-
da, institucijos, parapijos ir kt.
Tik išgirsime kalbant, kad "my dad
and my mum was Lithuanian".

Stasys Prakapas

Paskirtos stipendijos

Pomirtinis dr. Kazio Martin-
kaus (1953-1984) stipendijos
fondas, mirus jam 1984 m. sau-
sio 13 d., buvo įsteigtas ir in-
korporuotas kasmetinis sti-
pendijų fondas 1985 m.

1987 m. birželio 13 d. stipen-
dijų fondo komisija, suside-
danti iš a. a. dr. Kazio Martin-
kaus tėvų ir sesers, chemijos
dr. Vytauto Naručio, chemijos
inžinieriaus Richardo Jam-
boro, finansininko Sauliaus
Mikaliuko ir psichologijos dr.
Algio Norvilo, apsvartė gau-
tus stipendijų prašymus ir nu-
tarė skirti iš gautų palūkanų
šias stipendijas:

1. Antaninai Žmuidzinaitei,
Dartmouth Medical School
biochemijos doktorantei —
\$1,000.00;

2. Birutei Tamulynaitei, Uni-
versity of Chicago lietuvių kal-
botyros doktorantei — \$500.00;

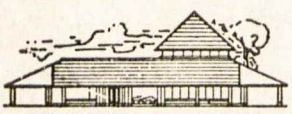
3. Daivai Bobelytei, Virginia
Commonwealth University far-
makologijos doktorantei —
\$500.00;

4. Aidui Kriaučiūnui, Texas
Tech. University biochemijos
doktorantui — \$250.00;

5. Inai Lukoševičiūtei, To-
ronto University farmacijos
magistrei — \$250.00.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7443

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

VICTORIA CHAPEL 2157 Bloor St. W. 767-3153

TORONTONT

Anapilio žinios

— Iš didžiųjų Lietuvos krikščionybės iškilmų Romoje jau grįžo visi ekskursijos dalyviai, išskyrus grupę, kuri po iškilmų Romoje išvyko okupuotą Lietuvą. Ji grįžta liepos 15 d. Klebonas kun. J. Staškus filmavo visas pagrindines iškilmes Romoje. Tuos istorinius vaizdus jis parodys parapijiečiams Anapilyje ir Wasagoje, kai bus tinkamai pasiruošta.

— Vasaros atostogų metu sekmadienių pamaldose dalyvauja tautiečiai, atvykę iš JAV, Lietuvos ir kitų lietuvių gyvenviečių Kanadoje. Po pamaldų jie apilanko veikiantį knygyną ir apsirūpina naujais lietuviškais leidiniais bei plokštelėmis. Knygyno vedėjas — V. Aušrotas.

— Plučų šeima, darbusis Anapilio salų priežiuroje, nuo š. m. liepos 1 d. iš tų pareigų pasitraukė. Jos vieton atsitikė Birutės ir Romo Jurų šeima. Klebonijos šeimnininkavimą perėmė Danutė Ramanauskienė, o Jurgis Ramanauskas įsijungė į kapinių ir kitus darbus.

— Palaidotas lietuvių kapinėse 1987 m. liepos 8 d. a.a. Jonas Gaivelis, 65 m., iš Staynerio, Ont. — Lietuvos krikščionybės suaktyvintiems renginiams aukėjo: \$100 — P. Kirstukas.

— A. a. kun. P. Azubalio VII mirties metinių proga parapijai paaukojo: \$200 J. O. Azubaliai.

— Parapijai paaukojo: \$100 — R. Kymantas; Anapilio muziejui \$1,500 — A. Lapinskienė; Šv. Jono lietuvių kapinėms: \$50 — G. Kaušienė; \$100 — E. Senkus.

— Mišios lipos 19, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Oną Šalinskienę, 11 v.r. — už a.a. Vincą Žakevičių; Wasagoje 10 v.r. — už Kasperavičių mirusius, 11 v.r. — už a.a. Antaną Rinkūną.

Išganytojo parapijos žinios

— Liepos 19 ir 26 d.d. pamaldas šventovėje 11.15 v.r. laikys kun. P. Dilys.

— Liepos 25, šeštadienį, 3.30 v.p.p., šventovėje bus bendram vedybiniam gyvenimui palaiminti John Edward Johnston ir Kristina Irena Povilaitytė, Jurgio ir Julijos Povilaicių dukte.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo per 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: J. Vilkas — Florida, Justas Augis — Edmonton, Vincas ir Barbora Taraška su šeima — Wickliffe, Ohio, Barney ir Millie Skimar, Bernice Kiveris visi iš Hemet, Kalifornija, M. Dženkaitytė iš JAV.

— LN valdybos posėdis — liepos 23 d., 7.30 v.v.

— Naujas LN narys — Jonas Paškevičius.

— Norintieji vykti į LN poilsio stovyklą rugpjūčio 8-16 d.d. registruojasi pas V. Kulnį 769-1266 arba LN raštineje.

— Slaugos namų statybos reikalai stumiasi į priekį. Smulkesnių detalių stengimais pateikti netolimoje ateityje.

— LN socialinių reikalų sekcijos ligonių lankytojų komitetas stengiasi bent vieną kartą per mėnesį aplankyti sergančius tautiečius. Birželio mėnesį ligonius lankė: L. Balsienė, A. Borkertas, T. Dambaras, A. Gačionis, E. Jaškieienė, O. Juodišienė, Br. Mackevičius, B. Norkienė, A. Petryla, J. Prišas, S. Rudienė, O. Tunaitienė, Br. Trukanavičius, R. Zio-garys. Sekantis ligonių lankytojų posėdis — liepos 22, trečiadienį, 8 v.v., LN posėdžio kambaryje. Visi komiteto nariai ir kiti asmenys, galintieji prisidėti prie ligonių lankymo, kviečiami dalyvauti. Žinantieji apie sergančius arba kitokios socialinės pagalbos reikalingus tautiečius prašomi pranešti J. Kulniui tel. 769-1266 arba J. Dambarui, tel. 769-4891.

JAUNA VEDUSIŲ PORA įsiekė būto Toronto. Skambinti telefonu 292-9540.

PARDUODAMAS GERAI PRIZIŲRĖTAS VASARNAMIS trijų miegamųjų su kabina ant didelio skylo po Wasaga Beach vietovėje. Kaina — \$69,000. Skambinti telefonu 457-1083 po 6 v.v.

DAŽAU, tapetuojų kambarius ir namus. Skambinti po 9 val. vak. tel. 276-6799.

LIETUVAITĖ MARGAITĖ įsiekė nedidelio būto priedama kaina High Park rajone, arti susisiektimo. Skambinti vakarais į Oshawą (collect) tel. 1-576-9016.

IŠNUOMOJAMAS dviejų miegamųjų butas (condominium) su baldais nuo 1987 m. rugšėjo iki 1988 m. balandžio mėnesio. Skambinti tel. 624-2433 arba 233-8108 Toronto.

IŠNUOMOJAMAS vasarnamis Wasaga Beach prie vandens. Skambinti vakarais telefonais 845-8218, dienos metu 845-5021.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Kanados lietuvių katalikų centras organizuoja kelionę į Kanados kankinių šventovę Midlande, kur stovi ir lietuviškas kryžius. Toji kelionė įvyks rugpjūčio 2, sekmadienį, ir bus skirta Lietuvos krikščionybei bei palaimintajam arkivyskupui Jurgui Matulaičiui. Autobusas išvyks 11.30 v.r. nuo Prisikėlimo šventovės, grįš 6.30 v.v. Kaina į abu galus — \$14. Registracija kelionei autobusu jau prasidėjo klebonijoje.

— Susituokė Mary Ann Sodonis su David Colgan.

— Parapijai aukėjo: \$100 — M. Vaškevičienė a.a. vyro Juozo mirties metinių proga, K. Abromaitis; Religinei šalpai: \$100 — S. V. Liutimos; remontas: \$300 — D. Zulonienė; vargonų vajui: \$200 — E. G. Kuchalskiai, M. Vaškevičienė vyro a. a. Juozo mirties metinių proga; \$100 — P. Ūkelienė; pranciškonų klierikų fondai: \$50 — P. Skablauskas.

— Mišios liepos 19, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Stasį Gaidelį, 9.20 v.r. — už a.a. Bronę Karasevičienę, 10.15 v.r. — už a.a. Vitalę Žukauskienę, 11.30 v.r. — už parapiją, 8.30 v.r. — už Prūsaičių šeimos mirusius.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju už gražų ir įspūdingą mergvakarį, kuris buvo surengtas birželio 14 dieną Toronto Lietuvių namų salėje.

Dėkoju Lilijai Pacevičienei, kuri šią popietę suruošė. Taip pat dėkoju visoms pamergėms, rengėjoms ir giminėms, kurios idėjo daug darbo. Ačiū už gražias dovanas ir vaišes.

Dėkoju Danutei Petrauskienei už pravėdimą ir visus sveikinimus. Kartu su Juozu nuolat prisiminime šią gražią mergvakario popietę ir jūsų visų nuoširdumą.

Vaida Stirbytė

A. a. Marijonos Subačienės atminimui Teofilus Subačius paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

A. a. Jono Gaivelio atminimui, užjausdami žmoną Mėtą, D. A. Keršiai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$15.

A. a. Jono Gaivelio atminimui vietoje gėlių Vilius ir Zenta Gvalda paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$40.

A. a. Jono Gaivelio atminimui paaukojo "Tėviškės žiburiams": D. Puzerienė ir V. Birštonas \$20, Z. ir K. Beržanskiai \$15.

Pagerbdami a.a. Elena Šaltmirienę, Olga ir Otto Krygeriai, gyvenantys Oakville, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$15.

Prisimindami savo sūnų a.a. Rimvydą, mirusį Montrealyje, Sofija ir Juozas Skučai metinių proga paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

KLK moterų draugijos Delhi skyrius, dosniai remiantis lietuvišką spaudą, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" \$100 auką iš savo pajamų per išdininkę E. Rugienienę. Ačiū už dosnią paramą.

"Tėviškės žiburių" bendradarbis fotografas V. Bacevičius, gyvenantis Klivlande, dalyvavo Lietuvos krikščionybės suaktyvinti iškilmėse Romoje ir atsiuntė specialų sveikinimą su Vatikano pašto ženklais, išleistais minėtos suaktyvinti.

"The Inner Circle" yra Kingstono psichiatrinės ligoninės periodinis leidinys, kuriame spausdinami ir buvusio torontiečio J. Dumbiausko eilėraščiai bei piešiniai. 1987 m. vasaros numeryje išspausdinti trys jo eilėraščiai lietuvių kalba bei vienas piešinys.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalias, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronto.

SHANNON FLORIST LTD. gėlių krautuvė

Savininkė LINDA MacDonald 357 Jane Street, Toronto, Ontario M5S 3Z3. Tel. 766-2367

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronto.

Antras atviras metinis lietuvių beisbolo (Coed 3 Pitch Softball)

turnyras

1987 m. rugpjūčio 1, šeštadienį, ir rugpjūčio 2 sekmadienį, Kinsman Field, Mosley Street, Wasaga Beach prie Beacon.

DIENOS METU — "Beer Garden" ir "Barbecue", VAKARE — šokiai.

Komandų ir paskirų asmenų registracija.

Įėjimas: komandai — \$100, asmeniui — \$10.

Smulkesnių informacijų teirautis pas Rick Drešeri, 71 Botfield Ave., Etobicoke, Ontario M9B 4E3.

Namų telefonas: (416) 233-8788, darbo: 233-3334.

Terminas registruotis — 1987 m. liepos 24 d.

Rengia ir visus dalyvauti kviečia —

Toronto lietuvių sporto klubas "Jungtis"

Š. m. rugpjūčio 8-16 d.d.
Tėvų pranciškonų stovyklavietėje

WASAGOJE

rengiama Toronto Lietuvių namų

POILSIO STOVYKLA

Patalpų kainos stovyklos

laikotarpiui vienam asmeniui

— 45 dol., šeimai — 75 dol.

Patalpas galima nuomoti ir padieniu.

Maistą gamins patyręs virėjas V. Birštonas.

Maistas perkamas atskirai,

kainos prieinamos.

Informaciją teikia ir

registraciją veda V. Kulnys,

1573 Bloor St. W., Toronto,

Ont. M6P 3E1. Tel. 769-1266.

Rengia Lietuvių namų vyrų būrelis

7 1/2 %

1 metų GIC — Garantuoti Investicijų Pažymėjimai — \$5,000 minimum

PATOGI TAUPYMO SĄSKAITA

Palūkanos apskaičiuojamos už kiekvieną dieną ir prirašomos į nario sąskaitą vieną kartą į mėnesį.

Procentai garantuojami vieniems metams nuo įdėjimo datos.

Geros taupymo sąlygos, ypatingai tiems, kurie norite gauti mėnesines palūkanas.

Taupykite tik savame kredito kooperatyve.

*Procentų dydis gali keistis.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas

Ukrainos krikšto tūkstantmetis Toronte bus paminėtas specialiu koncertu š. m. liepos 26 d. Roy Thompson Hall. Choras (50 asmenų) atliks kompozitoriaus D. Bortnianskio kūrinį, parašytą 1800 metais ir atrastus pastaraisiais metais Britų muziejuje Londone. Bilietai bus gaunami prie įėjimo arba telefonu 368-1998 Millennium Concert Office.

Audėja Aria Škėmienė dalyvavo Riverdale ligoninės surengtame daugiakultūriame festivalyje birželio 25 d. Iš rengėjų įnai gavo šį laišką: "Daugiakultūrio festivalio darbo grupės vardu dėkoju Jums už dalyvavimą šiame vadovybės renginyje. Mačiusieji jūsų lietuviškąjį audimą žavėjosi Jūsų darbo įmantrumu bei meistriškumu. Piešinių detalės buvo tikrai puikios". Š. m. liepos 10 d. A. Škėmienė išvyko trim savaitėm į Petro Reginos meno galeriją "Nemunas" prie Kingstono, kur ten surengtoje dailės parodoje demonstruoja lietuviško audimo meną.

"Kretingos" stovyklavietėje sėkmingai vyksta lietuviškai kalbančių vaikų stovykla. Joje stovyklauja apie 70 vaikų. Liepos 11, šeštadienį, buvo surengtas lauzas su stovyklautojų programa. Dalyvavo gausi publika, ypač stovyklautojų tėvai. Ši stovykla baigsis liepos 18 d., 11 v.r., ir prasidės lietuviškai nekalbančių lietuvių vaikų stovykla, kurių dalyvauja 120.

Estonistikos studijų katedros profesoriumi Toronto universitete 1987-88 metams pakeistas prof. H. Rebas iš V. Vokietijos Kielio universiteto. Jis yra istorikas, dėstęs istoriją Gotenburgo ir Kielio universitetuose. Toronte dirbs istorijos departamente ir Rusų bei Rytų Europos studijų centre.

Knygos "Nemarus mirtingasis — Arkivyskupas Teofilus Matulionis" vokiškoji laida yra gana plačiai paskleista. Pastaruoju metu gautas padėkos laiškas iš pranciškonų Manfredo Lemmers, kuris rašo: "Jūsų knyga užpildė spragą K. Bendrijos istorijoje ir dėl to labai vertinga mūsų aukštosios mokyklos bibliotekai".

Kanados pašto laiškanėšių streikas visuomenėje susilaukė daug neigiamų komentarų, pareikštų spaudoje. Vieną tokių komentarų išspausdino "The Toronto Star" 1987. VII. 4 laidoje. Esą visa pašto organizacija yra labai nelanksti, išpūsta: reikia reformuoti ne tik tarnautojų darbą, bet ir vadovybę. Pastarosios viršūnėje yra 21 vicepirmininkas, 151 direktorius, 105 reikalų vedėjai, 22 vykdomieji asistentai. Su tokia vadovybe jokia bendrovė negalinti išsilaikyti. Prie to galima pridurti, kad laiškanėšių streikui pasibaigus, kitą streiką planuoja vidaus tarnautojų unija, kuri rugpjūčio mėnesį jau turės teisę skelbti streiką.

MONTREALQUE

Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto seimas įvyks 1987 m. spalio 9-10-11 d.d. Montrealyje, Aušros Vartų parapijos salėje. Jau sudarytas seimo rengėjų komitetas, kuris pirmajame posėdyje pasiskirstė pareigomis: J. Šiaučius — pirmininkas, A. Staškevičius — pirmininko pavaduotojas, K. Toliušis — išdininkas, J. Lukoševičius — protokolų sekretorius, A. Mylė — parengimų organizatoriaus, kun. St. Šileika — pamaldų tvarkytojas. J. Adomonis rūpinasis nakvynės reikalais, A. Lymanas informuos spaudą. Trūksta dar meninių parengimų vadovo. Pirmą kartą VLIKo seimas renkasi seniausioje Kanados lietuvių kolonijoje Montrealyje. A. L.

"Nepriklausoma Lietuva" š. m. liepos 2 d. laidoje pranešė, kad dėl pašto streiko išleidia tik šėsių puslapių laikraštį ir sekančią numerį išleis antrą rugpjūčio savaitę. Liepos mėnesį savaitraščio darbuotojai atostogaus.

Paulius Mališka, studijuojantis teologiją Romoje, įšventintas dijakonu vyskupo P. Baltakio. Lietuvos krikščionybės iškilmų Mišiose Šv. Petro bazilikoje š. m. birželio 28 d. jis atliko dijakono pareigas ir giedojo Evangeliją.

MARIJA ADAMONYTĖ, šiemet baigusi Montreale McGill universitetą politinius mokslus. Rudenį tame pačiame universitete tęs studijas "Diploma in Management" srityje. Marija yra Petro ir Julijos Adamonių dukra, veikia lietuviškoje organizacijoje. Baigusi šeštadieninę mokyklą, dabar pati joje mokytoja. Yra "Pavasario" choro dainininkė nuo pat choro įsteigimo. Yra buvusi "Gintaro" ansamblio šokėja ir jau antri metai yra vadovė "Kretingos" stovykloje

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C.I.B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — Virš \$21,000,000; REZERVAS — virš \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2 %	Taupymo — special.	5 1/4 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 3/4 %	Taupymo — kasdienines	4 1/2 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einamųjų sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	6 3/4 %	Pensijų — RRSP — term.	8 1/2 %
60 d. - 119 d.	6 1/2 %	Pensijų — RRSP — taup.	6 %
30 d. - 59 d.	6 1/4 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9 3/4 %, asmenines — nuo 10 3/4 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00		
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	
Penktadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	
Sekmadieniais	10.30 — 12.30		10.30 — 12.30

Kanados valstybės sekretoriatas paskyrė \$15,000 Metro-polinio Toronto profesinės žydų tarnybai (The Jewish Vocational Service) paruošti kartą parą imigrantų organizacijoms, kurie padėtų klientams gauti darbus. Šios organizacijos uždavinys — parūpinti darbus įvairių tautybių klientams ir padėti bedarbiams pereiti į atitinkamas profesijas.

Ontario anglų katalikų mokytojų sąjunga leidžia žurnalą "The Reporter", kurio redakcijoje kaip antroji redaktorė dirba Vida Zalnieriūnaitė. Š. m. birželio laidoje yra išspausdintas straipsnis "Lithuanian teachers" skyriuje "Teacher Watch" apie sovietų kalinamus lietuvių mokytojus — Povilą Pečeliūną ir Viktorą Petkų. Patariama rašyti Gorbachiovui, prašant juos išlaisvinti. Adresas: RSFSR, g. Moskva, Krem., 4 Staraya Ploschad, Tsk KPSS, Generalnomo Sekretaryu, Gorbachev, M.S., USSR.

"The Sunday Sun" 1987. VII. 12 išspausdino informaciją apie latvi Andrew Gauch, 25 m. jaunuolį, pabėgusį laiveliu iš Latvijos ir per Ispaniją pasiekusį JAV. Atitarnavęs 3 metus sovietinėje kariuomenėje, jis dainavo latvių "rock" muzikos grupėse, bet jautė visą laiką sovietinę priespaudą. Latvijoje liko jo tėvai pensininkai ir brolis. Informacijos prašoma rašyti jiems laiškus ir pagelbėti gauti emigracijos leidimą. Taip pat prašoma rašyti laiškus lietuviams, kalinamiems sovietiniuose lageriuose: Jonas Pakuckas, USSR, 618810, Permskaja obl., Chusovskoy r-n, St. Vsevyatskaya, uchr. V5-39-35; Pranas Zakšauskas (tas pats adresas). J. Pakuckas esąs 27 m. amžiaus,

netekęs vienos akies; suimtas 1981 m. už bandymą pereiti Sov. Sąjungos — Suomijos sieną; nubaustas 12 metų griežto režimo lagerio. Pr. Zakšauskas esąs nubaustas 15 metų griežto režimo lagerio už dalyvavimą tautinėje veikloje.

Aukos Tautos fondui

M. M. Januškos iš Winnipeg — 25 dol., V. E. Januškos iš Germain, Manitoba — 25 dol., Br. Kiburis iš Stratroy, Ontario — 25 dol.; a. a. Antano Gurgzdžio atminimui žmona Ona Gurgzdienė paaukojo 50 dol.; a. a. Marijos Lucienės atminimui J. Bubnys paaukojo 10 dol.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Tautos fondo atstovybė

Kanadoje

Mažosios Lietuvos fondas

Gautos šios aukos: \$500 — S. Jaremkauskas iš Australijos; \$500 austr. — Endrius Jankus; \$200 — Prisikėlimo parapijos kredito unija; \$150 — Toronto Mažosios Lietuvos moterų dr-ja; \$100 — Pranas Kaziukienė (iš viso \$200), M. Šilamskis, Petras Šernas, dr. J. J. Vingilis, Olga Krivickienė (iš viso \$220), Jurgis Reigys iš Australijos, J. Paškevičius; \$50 — P. Vilutis; \$25 — J. V. Danys, J. Kęsgailienė (iš viso \$50), A. Masionis (iš viso \$175).

Iš viso per antrąjį metų ketvirtį suaukota \$1775, plius \$500 australiški. Nuoširdi padėka visiems, savo įnašais padedantiems įgyvendinti mūsų užsimojimus. Fondo sąskaita "Paramoje" nr. 8032.

Fondo valdyba

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronto
Tel. (416) 624-8181